

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE SOŠ A SOU

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

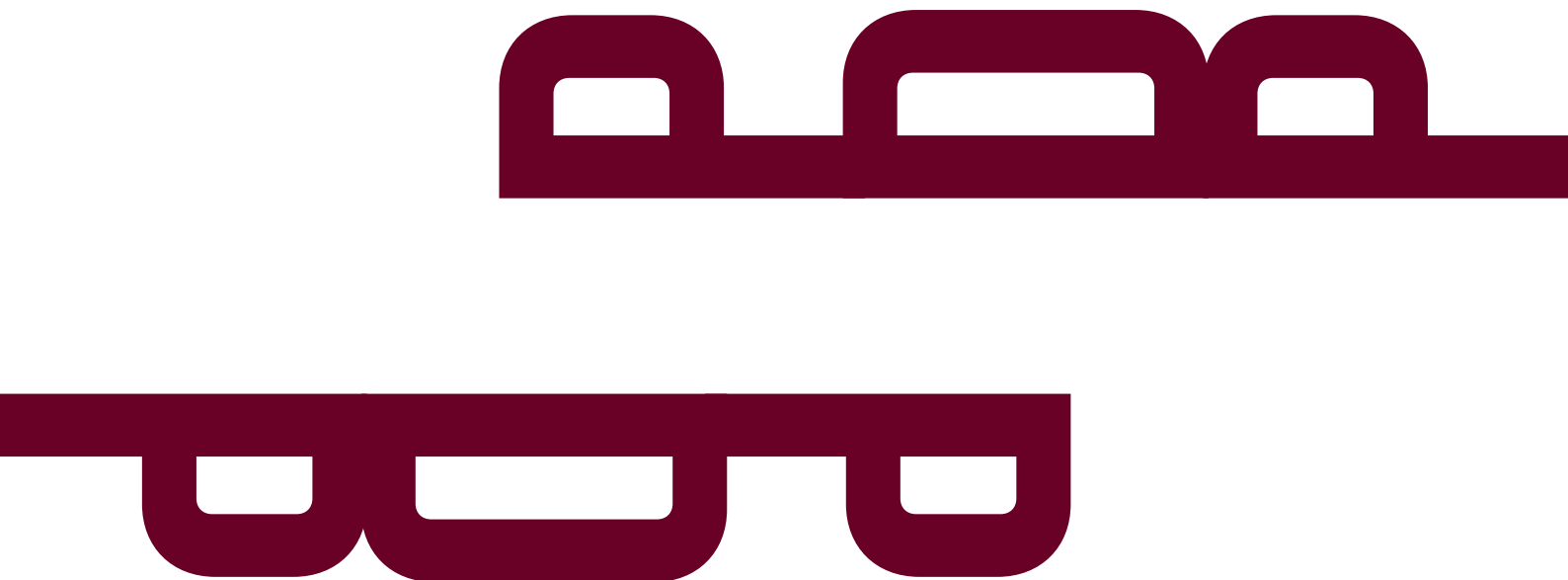

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE SOŠ A SOU

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE SOŠ A SOU

Publikace vznikla v rámci projektu Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání, který realizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání a s finanční podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Více informací o projektu najdete na www.kurikulum.nuov.cz.

Tato publikace vznikla ve spolupráci Národního ústavu odborného vzdělávání s Vyšší odbornou školou grafickou a střední průmyslovou školou grafickou v Hellichově ulici v Praze 1. Žáci školy se podíleli na grafických návrzích a přípravě publikace.

Sběr příkladů a editace Mgr. Gabriela Šumavská
Editace PhDr. Jana Kašparová
Grafická úprava a zlom Tomáš Krcha

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání
Praha 2011

ISBN 978-80-87063-35-4

OBSAH

	ÚVOD	5
TEMATICKÉ ROZDĚLENÍ PŘÍKLADŮ DOBRÉ PRAXE		6
	POUŽITÉ ZKRATKY	8
PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE		
	ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP	9
	JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	31
	ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ	45
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI		71
	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	77
SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY		89
	VOLNÝ ČAS	111
	VYUČOVACÍ METODY	115
SEZNAM AUTORŮ A ŠKOL (INSTITUCÍ)		127

ÚVOD

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dostáváte sborník příkladů dobré praxe učitelů středních odborných škol a středních odborných učilišť, který vzniknul v rámci projektu Kurikulum S – podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání. Projekt Kurikulum S si klade za cíl jednak pomáhat odborným školám při vytváření školních vzdělávacích programů, jednak podporovat další vzdělávání učitelů a zprostředkovávat vám zkušenosti, zajímavé a inovativní přístupy ke vzdělávání používané vašimi kolegy (podrobněji o projektu, jeho aktivitách a výstupech viz www.kurikulum.nuov.cz).

Díky vám učitelům bylo v projektu dosud shromážděno více než sto příkladů dobré praxe z různých oblastí vzdělávání. Můžete se s nimi setkat nejen v tomto sborníku, ale také v metodických příručkách, které jsme pro vás připravili. Např. v metodické příručce k aplikaci průřezových témat nebo projektového vyučování. Do tohoto sborníku jsme zařadili 32 příspěvků.

Z hlediska jejich obsahu a popisovaných didaktických postupů jsme je rozdělili do následujících tematických oblastí:

Řízení školy a tvorba ŠVP, jazykové vzdělávání (český jazyk, cizí jazyk), odborné vzdělávání (teoretické i praktické), žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, průřezová témata, spolupráce se sociálními partnery, volný čas, vyučovací metody.

Přitom ovšem celá řada příspěvků je využitelná i z více hledisek: Jako příklad realizace průřezových témat, projektového vyučování a jiných aktivizačních výukových metod. Například příspěvek Jak uspět při výběrovém řízení, který popisuje přípravu žáků na pohovor při hledání zaměstnání, je příkladem realizace průřezového tématu Člověk a svět práce, ale zároveň přesahuje do jazykového vzdělávání i do některých odborných předmětů. Příspěvek Didaktické hry ve výuce ekonomických předmětů je inspirativní a využitelný pro řadu dalších vyučovacích předmětů ke zvýšení motivace a aktivizace žáků. Podobně je široce využitelný

příspěvek nazvaný Zábavné repetitorium, který ukazuje na příkladu z výuky odborného předmětu sadovnictví, jak lze opakování učiva učinit pro žáky atraktivnějším. Projekt Francouzská kuchyně se sice vztahuje k odborným gastronomickým předmětům, avšak zároveň nabízí příležitosti pro výuku cizích jazyků. Naopak žákovský projekt Vaříme po evropsku – projektový den k Evropskému dni jazyků má těžiště ve výuce cizích jazyků a zároveň ukazuje, jak ji lze propojit s praktickými dovednostmi žáků (přípravou pokrmů – přitom se nejedná o budoucí kuchaře, ale ekonomy), multikulturním poznáváním, estetickým vzděláváním, zeměpisem, odbornými předměty, rozvojem prezentačních dovedností a prací s informacemi. Příspěvek Hudba podporuje partnerství škol lze využít jako inspiraci pro průřezové téma Občan v demokratické společnosti (multikulturní výchova, evropanství), pro mezinárodní projekty školy, podporu vzdělávání v cizích jazycích.

Doporučuji proto, abyste se při hledání vhodných a inspirativních příkladů pro vaše potřeby neřídili pouze názvy příspěvků, ale přečetli si alespoň jejich anotaci. Pro snazší orientaci jsme některé příspěvky zařadili do více oblastí.

Doufáme, že najdete ve sborníku zajímavé podněty a nápady pro vaši práci. Uvítáme, pokud i vy se podělíte o své pedagogické zkušenosti a metody, které se vám osvědčily, a pošlete nám váš příklad dobré praxe. Návod, jak napsat a zaslat příklad dobré praxe, najdete na webových stránkách projektu Kurikulum S. A pokud vyzkoušíte některý z příkladů pedagogické praxe uvedený v tomto sborníku, napište nám, jak jste jej využili. Své příspěvky zasílejte na adresu kurikulum@nuov.cz.

Zároveň děkuji všem, kteří do tohoto sborníku přispěli.

PhDr. Jana Kašparová,
obsahová manažerka projektu

* oblast

NÁZEV PŘÍSPĚVKU

** možnost dalšího využití

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

- 010 ROLE ŘEDITELE ŠKOLY V ŠVP
- 012 ÚLOHA KOORDINÁTORA ŠVP
- 015 TVORBA A KONTROLA ŠVP STŘEDNÍ ŠKOLY S RŮZNÝMI OBORY VZDĚLÁNÍ
- 024 ZAVEDENÍ SYSTÉMU ISO 9001:2008 VE ŠKOLE
- 028 ŽÁKOVSKÝ PORADNÍ TÝM ŘEDITELKY ŠKOLY PT Občan v demokratické společnosti**

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- 032 VYUŽITÍ METODY RWCT VE VÝUCE VĚTNÉ SKLADBY ČEŠTINY
- 038 JAK SE NEUČIT, ALE NAUČIT. ŽÁKOVSKÝ PROJEKT NEANA český jazyk, cizí jazyk*
- 042 VAŘÍME PO EVROPSKU –
PROJEKTOVÝ DEN K EVROPSKÉMU DNI JAZYKŮ PT Občan v demokratické společnosti**

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- 046 AKTIVIZACE ŽÁKŮ V HODINÁCH BIOLOGIE – TEMATICKÝ CELEK TRÁVICÍ SOUSTAVA
- 048 FINANČNÍ GRAMOTNOST V PRAXI
- 050 FRANCOUZSKÁ KUCHYNĚ –
PROJEKTOVÝ DEN K TEMATICKÉMU CELKU POKRMY CIZÍCH KUCHYNÍ
- 053 KOPIDLENSKÝ KVÍTEK – PROJEKT ŽÁKŮ ZAHRADNICKÉ ŠKOLY
- 057 MÉNĚ ZNÁMÉ DRUHY LISTOVÉ ZELENINY
- 059 PÉČE O ZELEŇ VE VÝUCE A V PRAXI
- 062 PROPOJENÍ ODBORNÉHO VÝCVIKU A TEORETICKÉHO VYUČOVÁNÍ V OBORU PEKAŘ
- 064 VYUŽITÍ SMS ZPRÁV VE VÝUCE PŘEDMĚTU PÍSEMNÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE
- 067 ŽÁKOVSKÝ PROJEKT FLORISTIKA

ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

- 072 UKÁZKOVÉ HODINY V ODBORNÉM VÝCVIKU OBORU KUCHARSKÉ PRÁCE
- 075 SPECIFIKA TVORBY ŠVP VE ŠKOLE PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ ŽÁKY řízení školy, tvorba ŠVP**

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

- 078 OD VYDRY ŘÍČNÍ K OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ Člověk a životní prostředí*
- 080 JAK USPĚT U VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ Člověk a svět práce*
- 084 UČÍME ŽÁKY PODNIKAT

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

- 090 DVA SLOVANSKÉ JAZYKY V EVROPSKÉM SPOLEČENSTVÍ
PT Občan v demokratické společnosti; jazykové vzdělávání**
- 092 HUDBA PODPORUJE PARTNERSTVÍ ŠKOL
PT Občan v demokratické společnosti; jazykové vzdělávání**
- 095 LIPOVÁ RATOLEST ANEB NENÍ SOUTĚŽ JAKO SOUTĚŽ
- 100 MOTIVACE ŽÁKŮ SŠ KE VZDĚLÁVÁNÍ V TECHNICKÝCH OBORECH
- 102 SPOLUPRÁCE ŠKOLY S VÝROBNÍ FIRMOU – OBRÁBĚČ KOVŮ
- 106 „START DO ŽIVOTA“ – ŠANCE PRO ŽÁKY Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ
žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**
- 108 ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČNÍ STÁŽE V OBORU MECHANIZACE A SLUŽBY

VOLNÝ ČAS

- 112 ZÁJMOVÁ ČINNOST V DOMOVĚ MLÁDEŽE

VYUČOVACÍ METODY

- 116 DIDAKTICKÉ HRY VE VÝUCE EKONOMICKÝCH PŘEDMĚTŮ
- 124 ZÁBAVNÉ REPETITORIUM

AHR	Asociace hotelů a restaurací ČR
BOZP a PO	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a požární ochrana
BVV	Brněnské veletrhy a výstavy – Veletrhy Brno, a.s.
ICT	Informační a komunikační technologie
IČ	Identifikační číslo ekonomického subjektu
OHK	Okresní hospodářská komora
OV	Odborný výcvik
PDP	Příklad dobré praxe
PEK	Písemná a elektronická komunikace
PT	Průřezové téma
ROP	Regionální operační program
RP SPŠ	Rada přátel Střední průmyslové školy
RVP	Rámcový vzdělávací program
RWCT	Čtením a psaním ke kritickému myšlení
SČMSD	Svaz českých a moravských spotřebních družstev
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SZÚZ	Svaz zakládání a údržby zeleně
ŠVP	Školní vzdělávací program
ZP	Zákoník práce
ŽP	Životní prostředí

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

ROLE ŘEDITELE ŠKOLY V ŠVP

ŠKOLA: OBCHODNÍ AKADEMIE VLAŠIM,
V SADĚ 1565, 258 01 VLAŠIM

REALIZÁTOR PDP: Ing. Bc. JARMILA ZÁBRANSKÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

autoevaluace, nadaní žáci, personální a materiální zabezpečení vzdělávání, sociální partneři, žáci se speciálními potřebami

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek popisuje roli ředitele při tvorbě ŠVP, jeho odpovědnost za zpracování.

KONTEXT

Obchodní akademie ve Vlašimi vyučuje 2 obory vzdělání – Obchodní akademie a Ekonomické lyceum. ŠVP oboru Obchodní akademie má 3 zaměření – Ekonomika a podnikání, Evropský hospodářský asistent, Cestovní ruch. V současné době se na škole vzdělává 340 žáků.

CÍLE

Analýza podmínek pro realizaci ŠVP

REALIZACE

Ředitelka školy je plně odpovědná za zpracování ŠVP, svým podpisem jej schvaluje jako platný učební dokument.

Nezbytnou znalostí ředitelky školy jsou platné právní předpisy, které se týkají středního vzdělávání, vč. znalosti školského zákona a požadavků na BOZP a PO, které jsou součástí ŠVP.

Ředitelka si je vědoma silných a slabých stránek školy. Mezi silné stránky obchodní akademie patří:

- týmová práce, učitelé mají už zkušenosti z tvorby učebních dokumentů, na škole byl vytvořen učební dokument pro zaměření Evropský hospodářský asistent v oboru Obchodní akademie,
- sociálně komunikativní dovednosti a kritické myšlení vyučujících,
- pracovní zodpovědnost většiny vyučujících potvrzená dlouhodobou řídicí praxí daného pedagogického sboru,
- shoda většiny učitelů pedagogického sboru v myšlence vytvořit si vlastní školní vzdělávací program a tím zkvalitnit image školy a posílit konkurenceschopnost školy,
- snaha školy o zkvalitnění výuky podle potřeb regionálního trhu práce ve vztahu k žákům jako cílovým adresátům našeho vzdělávacího programu.

Zná jednotlivé vyučující, jejich silné stránky, podle kterých může rozdělovat úkoly mezi vedoucí týmu, předsedy předmětových komisí až k jednotlivým učitelům.

Získává a stále prohlubuje kontakty se sociálními partnery, jak ze strany rodičů žáků, tak ze strany praxe. Firmy, jako budoucí zaměstnavatelé, se mohou v rámci průzkumu žáků zapojit do profilu absolventa. Průzkum „Jaké znalosti požadujete od absolventa obchodní akademie“ se provádí v rámci odborné praxe 2. a 3. ročníků. Škola v rámci této problematiky dále spolupracuje se zástupci Úřadu práce Benešov a Okresní hospodářské komory Benešov, s kterými konzultuje výsledky průzkumu a v souladu s RVP jsou zpracovány do profilu absolventa. Na základě tohoto průzkumu jsou zmapovány znalosti a dovednosti absolventů obchodní akademie, které vyžadují zaměstnavatelé, je provedena analýza regionálního trhu práce a možnosti uplatnění absolventů, rozvíjí se spolupráce se zajištěním odborné praxe žáků.

Kontaktuje instituce, které zajišťují semináře a školení pro pedagogický sbor, neboť jsou předpokladem pro získání nových poznatků, metod práce potřebných při tvorbě ŠVP, zahraniční stáže. Další vzdělávání učitelů je i součástí plánu dalšího vzdělávání učitelů.

Výuka je zajištěna kvalifikovanými učiteli, někteří mají i odborné zkušenosti z praxe v podnicích.

Materiální podmínky považovala ředitelka školy v prvopočátku tvorby ŠVP za jednu ze slabších stránek školy. ŠVP je postaven na inovativních metodách využívajících moderní informační a komunikační technologie v celé oblasti vyučovacích předmětů. V současné době již má škola pro naplnění těchto cílů velmi dobré materiální podmínky, neboť se podařilo v rámci projektu Inovace výuky zaváděním moderních technologií na OA Vlašim získat určitou částku peněz, která byla využita na vybavení školy výpočetní technikou. Projekt ROP byl spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Škola disponuje dvaceti učebnami pro dvanáct tříd. Osm tříd lze využívat jako odborné učebny: čtyři odborné učebny výpočetní techniky jsou připojeny na internet bezdrátovou technologií wi-fi s rychlostí 1024 kb/sec. Intenzivní výuka v počítačových učebnách je podpořena možností využití dataprojektorů při promítání obrazovky učitelského počítače na projekční plátno. K výuce jazyků slouží tři jazykové učebny s audiovizuálním vybavením. Odborné předměty jsou vyučovány v multimediální učebně, která je koncipována jako posluchárna a je využívána pro inovaci obsahu a forem výuky. Do 12 kmenových učeben je zaveden internet, dataprojektor v kombinaci s interaktivní tabulí nebo plátnem. Učebny písemné a elektronické komunikace jsou vybavené počítači pro programovou výuku pro psaní na PC. V celém objektu je počítačová síť a televizní okruh s centrálním satelitním okruhem.

K výuce tělesné výchovy slouží prostorná tělocvična s vybavením a fitness-centrum.

Smyslem realizace ŠVP ve všech oborech vzdělávání na škole je též zkvalitnění výuky celé oblasti vyučovacích předmětů a navýšení přidané hodnoty v celém výchovně vzdělávacím procesu. Dalším cílem je přiblížení průřezového tématu Informační a komunikační technologie žákům podle potřeb trhu práce s cílem zvýšení gramotnosti žáků přístupem k moderním technologiím a zvýšení motivace k tvůrčí týmové práci žáků. Realizace ŠVP na škole je založena na podpoře dalšího vzdělávání a zefektivnění práce učitelů celého pedagogického sboru.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z vyhlášky č. 73/2005 Sb., škola těmto žákům a jejich rodičům věnuje zvýšenou pozornost, korigují se

jejich požadavky a představy o dalších možnostech studia a vzdělávání. Udržuje se stálý kontakt s psychologem a speciálními pedagogy příslušné Pedagogicko-psychologické poradny v Benešově a ve Vlašimi a s rodiči dětí vyžadujících individuální specifický přístup.

Žákům se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním škola umožňuje studium podle individuálních vzdělávacích plánů a individuální přístup pedagogů v jednotlivých předmětech. Žáci se zdravotním postižením jsou plně integrováni.

Škola se věnuje i práci s nadanými žáky. Nadaní žáci jsou vytipováni učiteli jednotlivých předmětů a zúčastňují se různých soutěží, olympiád a projektů, umožňují srovnání v národním i mezinárodním měřítku.

Výchovná poradkyně se v úzké součinnosti s jednotlivými pedagogy věnuje také žákům s horším prospěchem a pomáhá jim překonat obtíže při jejich vzdělávání. Vede a pravidelně aktualizuje evidenci prospěchu v průběhu jednotlivých čtvrtletí, spolupracuje s pedagogy a rodiči na řešení vzniklých problémů.

V této oblasti se sledují též žáci ze sociálně slabšího prostředí, je jim umožněno půjčování knih a studijních materiálů pořízených z fondu školy.

Tato oblast zahrnuje i práci se žáky, kteří mají úpravu organizace studia z důvodu sportovní přípravy v oddíle a v reprezentaci ČR ve stolním tenise. V současné době školu navštěvují dva žáci, kteří mají dle potřeby v průběhu studia zpracovaný individuální studijní plán.

Mezi slabé stránky školy patřil tok informací mezi jednotlivými předmětovými komisemi – mezipředmětové vztahy, využívání průřezových témat. Při zpracování ŠVP jsou komise nuceny spolupracovat z důvodu odstranění duplicit ve výuce. V době, kdy probíhají inovace ŠVP se tato spolupráce dále rozvíjí, organizace práce se stává efektivnější hlavně v oblasti realizace průřezových témat.

Ve výuce jsou využívány nové výukové metody. Převládá nabídka pro všeobecně vzdělávací předměty. Nedostatkem výukových programů je malá nabídka pro odborné předměty. Toto škola řeší odbornými exkurzemi, např. pravidelnou návštěvou ČNB v Praze, přednáškami odborníků z praxe, např. zástupci komerčních bank, úřadu práce, zástupců firem.

VÝSLEDKY

Byla provedena analýza podmínek školy, silné stránky jsou dále rozvíjeny, slabé stránky školy jsou potlačovány.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Zkušenosti z dlouhodobé řídicí práce ředitelky školy

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Výroční zprava školy za školní rok 2008/2009, Metodika tvorby ŠVP. NÚOV, Praha 2007

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

ÚLOHA KOORDINÁTORA ŠVP

ŠKOLA: OBCHODNÍ AKADEMIE VLAŠIM,
V SADĚ 1565, 258 01 VLAŠIM

REALIZÁTOR PDP: Ing. MILENA ŠKORPILOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

koordinátor, předmětová komise, mezipředmětové vztahy, obsah výuky, školní vzdělávací program, rámcový vzdělávací program, obchodní akademie

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe popisuje na základě zkušenosti činnost koordinátora při tvorbě ŠVP a postup rozpracování RVP do ŠVP.

KONTEXT

Obchodní akademie ve Vlašimi vyučuje 2 obory vzdělání – Obchodní akademie a Ekonomické lyceum. ŠVP oboru obchodní akademie nabízí 3 zaměření – Ekonomika a podnikání, Evropský hospodářský asistent, Cestovní ruch. V současné době (2010) se ve škole vzdělává 340 žáků.

CÍLE

Realizace vzdělávací strategie v ŠVP

REALIZACE

Činnosti koordinátora:

- zajistit realizaci vytyčené vzdělávací strategie v ŠVP a jednotnou koncepci všech ŠVP na škole,
- řídit postup zpracování ŠVP, vhodná motivace pracovních týmů i jednotlivců,
- poskytovat zpětnou vazbu o postupu prací ředitelce školy a dalším pedagogickým pracovníkům,
- komunikovat se sociálními partnery při tvorbě ŠVP, zejména při sestavování profilu absolventa,
- zprostředkovat další vzdělávání pedagogických pracovníků a hledat další zdroje informací.

Jednou z nejdůležitějších funkcí koordinátora je objasnit pedagogickému sboru:

- proč dochází ke kurikulární reformě, která má vést k novým metodám modernizace výuky,
- proč jsou nutné změny v metodách práce učitele ve vztahu k osobnosti současného žáka,
- co je nutné, aby ovládal absolvent obchodní akademie ve vztahu k dalšímu vzdělávání na vysokých školách a k úspěšnosti na trhu práce,
- co ve škole při výuce děláme dobře a co bychom měli změnit,
- nutnost spolupráce mezi předmětovými komisemi, a to hlavně při vyhledávání mezipředmětových vzta-

hů a zpracování průřezových témat do jednotlivých předmětů a v rámci předmětu do tematických celků. Dalším důležitým úkolem koordinátora je dávat prostor pro podněty, nápady, kritické názory jednotlivých pracovníků, zajistit, aby zpracovaný ŠVP nebyl formální, ale věcný a reálný.

Postup při tvorbě ŠVP

- Rozdělení činností
Nejprve se musel celý pedagogický sbor seznámit podrobně s RVP pro jednotlivé obory vzdělávání. Dále byli určeni vedoucí pracovních týmů podle oblastí vzdělávání, kteří pracovali napříč předmětovými komisemi a neustále spolupracovali s koordinátorem, který zodpovídá za zpracování ŠVP jako celku. V předmětových komisích se pod vedením svého předsedy, jenž je přímo podřízen vedoucímu týmu, zpracovávaly jednotlivé části ŠVP podle předmětů. Vzhledem k aprobaci učitelů byli někteří vyučující zapojeni do více předmětových komisí. Současně s tím byly objasňovány pojmy kompetence, klíčové kompetence, průřezová témata, výsledky vzdělávání, hodnocení žáků.
- Rozdělení vyučovacích oblastí do konkrétních předmětů

Zařazené vyučovací předměty musí obsahově pokrývat všechny vzdělávací oblasti a obsahové okruhy vymezené v RVP. Škola si může sama zvolit jiné názvy vyučovacích předmětů (pokud pracuje v modulech – modulů).

Název musí být výstižný z hlediska obsahu předmětu, tzn. krátký a všem srozumitelný.

- **Hodinová dotace vyučovacích předmětů**
V RVP jsou stanoveny minimální týdenní počty hodin za studium v rámci vzdělávací oblasti. V předmětových komisích jsou navrženy potřebné hodinové dotace příslušných předmětů nutné pro pokrytí RVP dané oblasti. Dále komise navrhuje konkrétní čerpání disponibilních hodin. Návrhy z předmětových komisí jsou konzultovány s vedoucími pracovních týmů, koordinátorem a následně předloženy řediteli školy, který rozhodne o konkrétní hodinové dotaci jednotlivých předmětů, příp. dělení na skupiny.

Volitelné předměty pro vzdělávání ve 3. a 4. ročníku jsou žákům nabízeny na konci 2. ročníku. Škola nabízí volitelné předměty pouze pro obory Ekonomické lyceum a Obchodní akademie se zaměřením Ekonomika a podnikání. Žáci mají možnost si vybrat z nabídky ředitele školy – žurnalistika, počítačové sítě a komunikace, fiktivní firma, matematika, projekty.

- Učební osnova je pedagogický dokument, který vymezuje didaktickou koncepci vzdělávání jednotlivých vyučovacích předmětů. ↴

Koncepce jednotlivých předmětů vychází z profilu absolventa, na kterém se podíleli i sociální partneři.

V této oblasti se musí všechny předmětové komise shodnout na jednotné úpravě způsobu zpracování, vytváří se tabulka, která může být využita na MŠMT. Po vzájemné diskusi byla navržena následující struktura učební osnovy:

Záhlaví (název školy a ŠVP, název vyučovacích předmětů, celková hodinová dotace vyučovacích předmětů, platnost učební osnovy).

Pojetí vyučovacích předmětů (obecný cíl, charakteristika učiva, vzdělávání v oblasti citů, postojů hodnot a preference, výukové strategie – nejčastější metody a formy práce ve výuce – liší se podle předmětů, hodnocení výsledků žáků – za co budou celkově hodnoceni, přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a průřezových témat – jak budou rozvíjeny).

Rozpis učiva a výsledků vzdělávání (musí být přehledný, jednoznačně srozumitelný, věcně i didakticky správný, nemůže zužovat RVP, plánované výsledky a obsah vedou k naplnění profilu absolventa, musí zde být určitá míra obecnosti, bez zbytečných detailů).

Mezipředmětové vztahy

Důvodem mezipředmětových vztahů je odstranění duplicit ve výuce, vyučující už dané téma nevykládá, ale pouze doplňuje, rozšiřuje v souladu s vyučovaným předmětem, odvolává se na předmět, ročník, v rámci jakého tématu bylo uvedené téma odučeno a didakticky téma rozšiřuje.

VÝSLEDKY

Vzdělávací strategie byla v ŠVP naplněna, nyní probíhá praktické ověřování, které ukazuje na určité změny, které budou muset být provedeny k novému školnímu roku.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU. NÚOV, Praha 2008. Rámcové vzdělávací programy

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Školní vzdělávací programy Obchodní akademie Vlašim

PŘÍLOHA 1 Ukázka aplikace RVP do ŠVP – Společenskovědní vzdělávání

RVP			ŠVP		
Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	Min. počet vyuč. hod. za studium		Vyučovací předmět	Počet vyučovacích hod. za studium	
	týdenních	celkový		týdenních	celkový
Společenskovědní vzdělávání	5	160	Dějepis	3	102
			Občanská nauka	3	94
			Právo	2	65

PŘÍLOHA 2 Další tabulka upřesňuje rozdělení obsahové náplně společenskovedního vzdělávání do konkrétních ročníků v příslušných předmětech

Učivo společenskovedního vzdělávání dle RVP	Zařazení v ŠVP	Počet vyučovacích hodin v ŠVP
Člověk v dějinách	Dějepis 1. ročník	34
Novověk – 19. století	Dějepis 1. ročník	34
Novověk – 20. století	Dějepis 2. ročník	31
Dějiny studovaného oboru	Dějepis 2. ročník	3
Soudobý svět	Občanská nauka 4. ročník	12
Člověk v lidském společenství	Občanská nauka 1. ročník Občanská nauka 4. ročník	27 12
Člověk jako občan	Občanská nauka 4. ročník Právo 3. ročník Právo 4. ročník	12 15 4
Člověk a právo	Právo 3. ročník Právo 4. ročník	32 14
Člověk a svět	Občanská nauka 1. ročník Občanská nauka 4. ročník	7 24
Minimální počet vyučovacích hodin za studium	160	Počet vyučovacích hodin v ŠVP 261

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

TVORBA A KONTROLA ŠVP STŘEDNÍ ŠKOLY S RŮZNÝMI OBORY VZDĚLÁNÍ

ŠKOLA: VOŠ A SŠ VARNSDORF,
STŘEDISKO KAROLINY SVĚTLÉ 2703, VARNSDORF

REALIZÁTOR PDP: MGR. PAVEL KOLÁR

KLÍČOVÁ SLOVA

Česká školní inspekce (ČŠI), kontrola ŠVP, multioborová škola, sociální partneři, školní vzdělávací program, ŠVP, všeobecně vzdělávací předměty

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe Tvorba a kontrola ŠVP střední školy s více obory vzdělání (učebními i maturitními) nabízí model minimálního jednotného učebního schématu všeobecně vzdělávacích předmětů různých technických oborů s cílem umožnit spojení výuky těchto předmětů pro více

oborů. Dále se tento příspěvek zabývá jednotlivými komponenty tvorby a realizace ŠVP s upozorněním na pozitiva tvorby ŠVP, ale i na případné nedostatky. Autor externě spolupracuje s ČŠI na prvotním hodnocení ŠVP oborů s technickou profilací.

KONTEXT

Naše střední průmyslová škola má charakter multioborové školy, neboť vyučuje jak tříleté obory vzdělání ukončené výučním listem, tak čtyřleté obory vzdělání s maturitní zkouškou, které zároveň spadají do několika skupin oborů lišících se odborným profilem. Jsou to technické obory se zaměřením na automobily (automechanik, autoelektrikář, autoklempíř, silniční doprava), strojírenství (obráběč

kovů, zámečnick, mechanik seřizovač, strojírenství, provozní technika), elektrotechniku (elektrikář slaboproud i silnoproud, mechanik elektronik) a dřevoobory (truhlář). Celkový počet žáků je 450, což nutí vzhledem k nízké naplněnosti (zájmu uchazečů) jednotlivých oborů vytvářet třídy se dvěma i třemi zaměřenými.

CÍLE

Cílem příspěvku je nabídnout jednoduchý ucelený pohled na tvorbu ŠVP pro různé obory vzdělání při malém počtu žáků v nich a poukázat na případné nedostatky při finální realizaci ŠVP. Možnosti této koordinace ŠVP jsou dokumentovány na modelu jednotného učebního schématu pro všeobecně vzdělávací předměty.

REALIZACE

Jako příklad dobré praxe bych rád ukázal některé komponenty našich ŠVP, respektive nabídl pohled na pozitiva, která tvorba ŠVP přinesla. Zároveň se zmíním i o kontrole ČŠI, která na dva naše ŠVP proběhla.

Příspěvek má čtyři části: Příprava a tvorba ŠVP, pozitiva ŠVP pro školu, hodnocení zpracovaných ŠVP Českou školní inspekcí, přílohy – učební plán oboru vzdělání 23-41-M/01 Strojírenství a ukázkou hodnocení souladu ŠVP s příslušným RVP ČŠI.

Přístup k tvorbě ŠVP

Naše ŠVP (máme jich celkem 16) nejsou žádná mistrovská díla prošpikovaná projekty, skupinovým vyučováním a mezinárodní spoluprací, jsou to jen „obyčejné“ ŠVP. Na samotnou tvorbu ŠVP jsme od počátku nahlíželi

jako na určitou příležitost zrevidovat stávající učební dokumenty a sestavit relativně bez omezení vlastní studijní program, co možná nejbližší potřebám našich sociálních partnerů (hlavně firem, se kterými spolupracujeme). Při tvorbě ŠVP jsme si položili níže uvedené otázky a následně na ně hledali odpovědi:

1. *Pro koho tvoříme ŠVP?* Pro ČŠI? Tedy ŠVP musí obsahovat veškeré povinné učivo, realizaci všech výsledků vzdělávání, použití klíčových a odborných kompetencí a samozřejmě zrealizování průřezových témat, a to nejlépe v podobě, jak jsou definována v RVP. Kromě ČŠI do ŠVP může nahlédnout rodič (pro něj je zajímavé uplatnění absolventa a charakteristika ŠVP), sociální partner-firma (uplatnění absolventa, odborné kompetence, odborné učivo)

a pedagog (učivo, průřezová témata). Z tohoto důvodu by měly být kapitoly „Uplatnění absolventa“ a „Charakteristika ŠVP“ naplněny srozumitelnými a úplnými informacemi o tom, kdo může studovat (jaké mají možnosti i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami), co se studuje, jak se studuje (i s konkrétním způsobem ukončení studia) a jaké budou výsledné kompetence (znalosti, dovednosti a schopnosti) žáka.

2. *Kdo se bude na tvorbě podílet?* Celý pedagogický sbor. Dále jsme pak oslovili firmy, pro které žáky vychováme a vzděláváme (upravit profilaci oborů pro potřeby trhu práce a umožnit jejich pružné změny), komunikovali jsme i s technicky zaměřenými vysokými školami v regionu (maturitní obory).
3. *Jak živé budou ŠVP?* Základní parametry jsou neměnné (nemá smysl vypisovat všechny projekty, nepovinné vyučovací předměty a kurzy, neboť v případě jejich nerealizování bychom museli měnit ŠVP), případné změny by se měly týkat pouze úprav v obsahu učiva (a s tím souvisejících částí ŠVP) s ohledem na změnu potřeb spolupracujících firem a vysokých škol (případně požadavky vysokých škol realizujeme nepovinnými předměty v závěrečných ročnících, a tím nemusíme měnit ŠVP).

Otázek bylo samozřejmě více, ale tyto považuji z hlediska příspěvku za klíčové.

Pozitiva tvorby ŠVP

Přes celou řadu problémů a překážek, které se při realizaci ŠVP objevily a objevují, přinesla samotná tvorba ŠVP i několik pozitiv. Z mého pohledu koordinátora to byly hlavně:

1. *Úpravy a sladění jednotlivých osnov všeobecně vzdělávacích předmětů u všech maturitních a učebních oborů do jednotného schématu (PŘÍLOHA 2):* Vzhledem k naplněnosti (spíše nenaplněnosti) technických oborů narážíme každoročně na problém s „vytížeností“ (myšleno počet žáků ve třídě na učitele) pedagogů v jednotlivých hodinách. Odborné předměty je nutné dělit, ale sladění počtu hodin všeobecně vzdělávacích předmětů ve všech oborech, které jsme provedli, nám umožňuje vytvářet víceoborové (zpravidla dvou až tří) třídy s vyšší koncovou pedagogickou vytížeností.
2. *Spolupráce se sociálními partnery:* Došlo k užšímu kontaktu s firmami, se kterými naše škola spolupracuje. Tím, že firmy vyjádřily své požadavky na kompetence žáků, jsou více vtaženy do realizace ŠVP a zainteresovány na výsledcích vzdělávání (pro výuku jsme například získali některé odborné pomůcky).

3. *Lepší propojení teorie s praxí:* Díky „maxitýmové“ spolupráci většiny pedagogů došlo k širšímu prolnutí jednotlivých teoretických i odborných témat s praktickou výukou.
4. Současně s tím jsme *zapojili* do tvorby učebních osnov *téměř všechny pedagogy*.

Neříkám, že tato pozitiva přinesla až tvorba ŠVP (nic nám nebránilo tyto změny uplatnit dříve), ale určitě nám umožnila tyto nedostatky a rezervy odhalit. Stejně tak netvrdím, že jsou to všechna pozitiva, která přinesla tvorba ŠVP, uvedl jsem pouze ta, která považuji za nejvýznamnější.

Hodnocení ŠVP Českou školní inspekcí

V této části (**PŘÍLOHA 1**) bych chtěl ukázat nejčastější nedostatky ŠVP tak, jak vyplynuly po kontrole ČŠI, na které jsem se jako hodnotitel také podílel.

Velmi častým nedostatkem bylo nepoužívání správné terminologie školského zákona (např. studium × vzdělávání). K dalším nedostatkům patřily:

1. *Identifikační údaje:* Nejčastějším nedostatkem byla absence některých povinných údajů (nestačí uvést název a platnost ŠVP na titulní stranu).
2. *Profil absolventa:* Musí být naprosto zřejmé, jaké kompetence (znalosti, dovednosti a schopnosti) bude absolvent mít, tedy co bude absolvent umět a jakým způsobem vzdělávání ukončí.
3. *Charakteristika ŠVP:* Nejběžnějším nedostatkem bývá nejasná formulace realizace kompetencí a průřezových témat. Podobným formálním nedostatkem je často spojování „Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami“ (je třeba odlišit žáky zdravotně postižené a zdravotně a sociálně znevýhodněné), chybí strategie pro žáky mimořádně nadané – nelze napsat, že tyto žáky nyní nemáme.
4. *Učební plán:* Je vhodné doplnit učební plán poznámkami.
5. *Rozpracování obsahu RVP do ŠVP:* Většinou bez nedostatků.
6. *Učební osnovy:* Je nezbytně nutné dodržovat rozsah a obsah předepsaného minimálního učiva. U jednotlivých předmětů je třeba uvést i metody a formy výuky a způsoby hodnocení žáků.
7. *Popis zajištění výuky v daném ŠVP:* Většinou bez nedostatků.
8. *Charakteristika spolupráce se sociálními partnery:* Většinou bez nedostatků

Závěrem bych vyslovil jedno přání: Nekoukejme na tvorbu ŠVP jako na nutné zlo, snažme se při ní využít možností, které se nám tímto nabízejí.

VÝSLEDKY

ŠVP naší školy oboru Automechanik a ŠVP oboru Zámečnick byly hodnoceny ČŠI jako dobré, jen s několika formálními nedostatky. Podle ŠVP jednotlivých oborů došlo ke „sladění“ všeobecně vzdělávacích předmětů a tak k zajištění výuky menším počtem pedagogů a jejich efektivnějšímu využití pro větší profesní profilaci žáků jednotlivých oborů.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

RVP jednotlivých oborů; Metodika tvorby ŠVP SOŠ a SOU

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

RVP oborů 23-51-H/001 Strojní mechanik, 23-41-M/01 Strojírenství

protokol ČŠI Hodnocení formálního souladu ŠVP s RVP pro střední odborné vzdělávání

PŘÍLOHA 1 Ukázka hodnocení formálního souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro střední odborné vzdělávání (Jedná se o reálné hodnocení ŠVP blíže neurčené školy schválené ČŠI)

Hodnocení formálního souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro střední odborné vzdělávání		
1. Údaje o školním vzdělávacím programu pro střední odborné vzdělávání (dále ŠVP)		
Škola		
Název ŠVP	Strojní mechanik - zámečnick	
Platnost dokumentu od:	1. 9. 2009	
Obor vzdělání	Strojní mechanik	
Kód oboru	23-51-H/01	
<i>Hodící se varianty odpovědí prosím označte křížkem. Děkujeme Vám za spolupráci.</i>		
Forma vzdělání	Denní	X
	Denní – zkrácené studium	
	Kombinovaná	
	Večerní	
	Dálková	
	Distanční	
1. Identifikační údaje – uvedeny ve 2 tabulkách: část uvedená v kapitole 1. Identifikační údaje a část v kapitole 2.1. Identifikační údaje oboru		
1.1 Název a adresa školy, zřizovatel	✗	ne
1.2 Název ŠVP		ne

PŘÍLOHA 1 Ukázka hodnocení formálního souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro střední odborné vzdělávání (Jedná se o reálné hodnocení ŠVP blíže neurčené školy schválené ČŠI)

1.3 Kód a název oboru vzdělávání		ne
1.4 Stupeň poskytovaného vzdělání		ne
1.5 Délka a forma vzdělávání		ne
1.6 Platnost ŠVP		ne
2. Profil absolventa – součást charakteristiky ŠVP		
2.1 Uplatnění absolventa v praxi		ne
2.2 Očekávané kompetence absolventa		ne
2.3 Způsob ukončení vzdělávání a stupeň dosaženého vzdělání		ne
3. Charakteristika ŠVP		
3.1 Popis celkového pojetí vzdělávání v ŠVP		ne
3.2 Organizace výuky – není uvedeno, jak se střídá teoretické vyučování s praktickým – odkaz na vnitřní směrnice, ty ale nejsou uvedeny		ne
3.3 Realizace praktického vyučování - odkaz na vnitřní směrnice, ty ale nejsou uvedeny		ne
3.4 Realizace klíčových kompetencí – chybějí strategie (postupy), které vedou k naplnění kompetencí		ne
3.5 Realizace průřezových témat – není uvedeno ani později v učebních blocích, jak jsou průřezová témata realizována		ne
3.6 Realizace dalších vzdělávacích a mimovyučovacích aktivit podporujících záměr školy		ne
3.7 Způsoby a kritéria hodnocení žáků		ne
3.8 Podmínky přijetí ke vzdělávání		ne
3.9 Charakteristika obsahu i formy ZZ nebo profilové části MZ		ne
3.10 Volitelné zkoušky společné části MZ	ano	
3.11 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (pouze u denní formy vzdělávání) – vše zahrnuto pod pojem „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“		ne
3.11.1 se zdravotním postižením		ne
3.11.2 se zdravotním znevýhodněním		ne
3.11.3 se sociálním znevýhodněním		ne
3.12 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných (pouze u denní formy vzdělávání)		ne
4. Učební plán – chybí identifikační tabulka		
Forma vzdělávání – Denní		

PŘÍLOHA 1 Ukázka hodnocení formálního souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro střední odborné vzdělávání (Jedná se o reálné hodnocení ŠVP blíže neurčené školy schválené ČŠI)

4.1 Tabulka vyučovacích předmětů/modulů (výčet vyučovacích předmětů/modulů, hodinové dotace, rozvržení do ročníků, celkové počty vyučovacích hodin za studium, týdně, v ročníku, další závazné aktivity)		ne
4.2 Závaznost vyučovacích předmětů/modulů (povinné, volitelné, nepovinné) – není uvedeno v tabulce předmětů, ale až v učebních osnovách		ne
4.3 Forma a podíl praktického vyučování		ne
4.4 Dodržení předepsaného počtu hodin		ne
4.5 Rozvržení týdnů ve školním roce		ne
4.6 Poznámky k učebnímu plánu – poznámky jsou sice nepovinné, ale bylo by vhodné je zpracovat pro větší srozumitelnost programu (např. volitelné předměty, využití disponibilních hodin)		ne
5. Rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP		
5.1 Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP		ne
6. Učební osnovy – chybí identifikační tabulka		
6.1 Shoda názvů předmětů s učebním plánem		ne
6.2 Shoda počtu hodin s učebním plánem		ne
6.3 Popis cílů a didaktického pojetí předmětů		ne
6.4 Přínos k realizaci klíčových kompetencí, průřezových témat a mezipředmětových vztahů	ano	
6.5 Popis metod a forem výuky preferovaných v jednotlivých předmětech a způsobu hodnocení žáků – jen u některých předmětů		ne
6.6 Předpokládané výsledky vzdělávání – Biologické a ekologické vzdělávání: není téměř vůbec realizováno (kromě 3 výsledků vzdělávání) – Vzdělávání pro zdraví: nejsou realizovány 2 výsledky vzdělávání v kapitolách „Péče o zdraví (dovede posoudit vliv médií a reklamy...)“ a „Tělesná výchova (je schopen kultivovat své tělesné...)“ – Výroba, opravy a provoz strojírenských výrobků: není realizován 1 výsledek vzdělávání v kapitole „Strojní obrábění (volí a na strojích nastavuje technologické...)“	ano	
6.7 Vzdělávací obsah (učivo) – Společenskovědní vzdělávání: nejsou realizovány 4 bloky učiva v kapitole „Člověk jako občan“ – Fyzikální vzdělávání: nejsou realizovány 2 bloky učiva v kapitole „Mechanika (pohyb rovnoměrný po kružnici)“ a v kapitole „Elektrina a magnetismus (kapacita vodiče)“ – Biologické a ekologické vzdělávání: není realizováno žádné učivo – Estetické vzdělávání: není realizován celý blok „Kultura“ – Vzdělávání pro zdraví: v bloku „Testování tělesné zdatnosti“ nejsou realizovány „motorické testy“ (lze ale nahradit pohybovými testy v gymnastice?) – Strojírenské výrobky: v kapitole „Technické materiály a polotovary“ zrealizovány „plasty“ (jsou pravděpodobně součástí učiva „Nekovové materiály“ v předmětu „Strojírenská technologie“, 1. ročník)	ano	
6.8 Rozvržení do ročníků		ne
6.9 Vzdělávací moduly obsahují všechny součásti předepsané RVP – ŠVP neobsahuje vzdělávací moduly, ale učební osnovy		ne

PŘÍLOHA 1 Ukázka hodnocení formálního souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro střední odborné vzdělávání (Jedná se o reálné hodnocení ŠVP blíže neurčené školy schválené ČŠI)

7. Popis zajištění výuky v daném ŠVP		
7.1 Materiální zajištění		ne
7.2 Personální zajištění		ne
8. Charakteristika spolupráce se sociálními partnery		
8.1 Charakteristika spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP		ne
Slovní komentář (hodnotitel doplní podle potřeby)	<p>Formální nedostatky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na některých stranách jsou uvedeny zkratky průřezových témat bez jakýchkoliv souvislostí a důvodů (např. strany 22; 61; 72...) - někdy jsou v charakteristice předmětu odřázky „-“ , jindy „-“ - někde jsou zdvojené názvy (např. na str. 146 ruční zpracování kovů) i výsledky vzdělávání (ON – 3. ročník, „Česká republika a soudobý svět“ – „Na příkladu z médií...“) - kapitola 5. Hodnocení žáků (str. 170) „by se hodila“ do Charakteristiky ŠVP, kde je již její část uvedena (str. 7) <p>Obsahové nedostatky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristiky některých předmětů a oblastí jsou více či méně přesnou kopií z RVP, dokonce charakteristika „Společenského vzdělávání“ je totožná s charakteristikou „Občanské nauky“ - v „Estetickém vzdělávání“ je jediný předmět „Český jazyk a literatura 2“, tedy na vysvědčení bude dvakrát „Český jazyk a literatura“ (je uveden jako samostatný předmět v učebním plánu)? - názvy některých kapitol učiva neodpovídají názvům učiva z RVP (Fyzika, Občanská nauka, Odborné předměty, TV...), i když je asi zřejmé, kam co patří (Fyzika–Dynamika je součástí Mechaniky, TV–Kompenzační cvičení = zdravotní tělesná výchova, ...) - ŠVP je zpracován v programu Smile, ale v jeho starší neopravené verzi, tedy některé výsledky vzdělávání jsou s chybami, neúplné (např. „Vzdělávání a komunikace v cizím jazyce“ chybí ve výsledku vzdělávání „Rozlišuje základní zvukové prostředky“ druhá část „daného jazyka, vyslovuje co nejlépe“) nebo dokonce úplně chybí (v TV „je schopen kultivovat své tělesné a pohybové projevy“), a proto jsou i další chyby právě ve výsledcích vzdělávání - v Německém jazyce není vůbec zřejmé, jak jsou (v jakém učivu) realizovány odborné kompetence (str. 36, 40, 45 a 46) - v Odborném výcviku ve třetím ročníku není uvedeno učivo, jen pokyn, kdo a jak jej má zpracovat („rozpis učiva zpracuje UOV podle rámcové osnovy. Rozpis učiva konkretizovat na určité specifické činnosti vykonávané při montáži, servisu, opravách konkrétních strojů“) 	
Datum hodnocení	9. 8. 2010	
Jméno hodnotitele		

PŘÍLOHA 2 Učební plán s komentářem 23-41-M/01 Strojírenství

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy		1.	2.	3.	4.	Celkem	
názvy předmětů		ŠVP	ŠVP	ŠVP	ŠVP	RVP	ŠVP
Jazykové vzdělávání		15				15	15,0
Český jazyk	ČJ	1,0	1,0	1,0	2,0	5	5,0
Cizí jazyk	AJ/NJ	2,0	2,0	3,0	3,0	10	10,0
Společenskovední vzdělávání		5				5	5,0
Občanská nauka	ON		1,0	1,0	1,0		3,0
Dějepis	D	2,0					2,0
Přírodovědné vzdělávání		6				6	6,0
Fyzika	F	1,0	1,0	1,0	1,0		4,0
Chemie	CH	1,0					1,0
Biologie a ekologie	BE	1,0					1,0
Matematické vzdělávání		12				12	12,0
Matematika	M	3,0	3,0	3,0	3,0		12,0
Estetické vzdělávání		5				5	5,0
Literatura a umění	LU	1,0	1,0	1,0	2,0		5,0
Vzdělávání pro zdraví		8				8	8,0
Tělesná výchova	TV	2,0	2,0	2,0	2,0		8,0
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích		6				6	6,0
Informační a kom. tech.	ICT	2,0	2,0	2,0			6,0
Ekonomické vzdělávání		3				3	3,0
Ekonomika	E			1,0	2,0		3,0
Projektování a konstruování		18				18	18,0
Strojní součásti	SS	2,0					2,0
Technické materiály	TM	2,0					2,0
Mechanika	ME	2,5	2,5	2,5	2,5		10,0
Technická dokumentace	TD	2,0	2,0				4,0
Strojírenská technologie		10				10	10,0
Strojírenská technologie	ST	2,0	2,0	3,0	3,0		10,0
Stavba a provoz strojů		12				12	12,0
Stavba a provoz strojů	SPS	3,0	3,0	3,0	3,0		12,0
Disponibilní hodiny		28				28	29,0
Elektrotechnika	EL		2,0				2,0
Automatizace	AU		2,0				2,0
Kontrola a měření	KAM				2,0		2,0
Praxe	PRX	3,0	3,0	3,0			9,0
Odborná praxe	OPX		2 týdny	2 týdny			0,0
CAD systémy	CDS		2,0	2,0	2,0		6,0
Programování NC strojů	PNC			2,0	3,0		5,0
Technologická cvičení	TCV			2,0	1,0		3,0
CELKEM		32,5	31,5	32,5	32,5	128	129,0
							129,0

» 22

PŘÍLOHA 2 Poznámky k učebnímu plánu (strana 21)

- ŠVP vychází z rámcového rozvržení RVP 23-41-M/01 Strojírenství.
- Disponibilní hodiny byly použity pro předměty elektrotechnika, automatizace, kontrola a měření, CAD systémy, programování NC strojů, technologická cvičení a praxe.
- Výuka je v průběhu školního roku rozvržena do 32 vyučovacích týdnů, zbývajících počet týdnů (8) je v 1.–3. ročníku využit pro lyžařský kurz, sportovní kurz, souvislou odbornou praxi, rozšiřování a opakování učiva, exkurze a odborné výstavy. Ve 4. ročníku jsou 4 týdny, z celkového počtu 36, využity pro maturitní zkoušky.
- Celkový počet vyučovacích hodin za celé studium je 132.
- Ve výuce cizího jazyka navazuje žák zpravidla na jazyk, který studoval na základní škole. Anglický a německý jazyk jsou proto zařazeny do skupiny volitelných předmětů a hodinová dotace se do učebního plánu započítává pouze jednou.
- V 1. ročníku škola organizuje lyžařský výcvikový kurz, který může být doplňován i zájemci z vyšších ročníků. Ve 2. ročníku škola organizuje sportovní kurz, žáci si mohou zvolit mezi vodáckým a cyklistickým kurzem.
- Souvislá odborná praxe je zařazena do výuky 2. a 3. ročníku v rozsahu 2 týdny a organizuje se v souladu s platnými předpisy.
- Výuka předmětu informační a komunikační technologie je rozvržena rovnoměrně do 1.–3. ročníku. Škola umožňuje žákům rozšiřovat si znalosti v oblasti ICT v kroužku výpočetní techniky s využitím učebny CISCO akademie. Své znalosti a jejich využití v praxi mohou žáci uplatnit při získání certifikace ECDL nebo CISCO akademie. Pro tyto účely má škola certifikované testovací učebny a pracovníky.
- Maturitní zkoušky se připravují a organizují dle platných zákonů a vyhlášek. Předměty pro profilovou část maturitní zkoušky a jejich formu jednotlivých zkoušek stanovuje ředitel školy a všichni žáci s nimi budou seznámeni nejpozději na konci 3. ročníku studia.
- Na předměty kontrola a měření, programování NC strojů, technologická cvičení, CAD systémy a praxe mohou být žáci rozděleni do skupin v závislosti na počtu licencí odborného software.
- Škola umožní žákům ve 3. ročníku absolvovat výuku k získání svářečského oprávnění. Výuka k získání svářečského průkazu se realizuje ve svářečské škole podle ČSN. Pro absolvování oboru Strojírenství není podmínkou získání svářečského oprávnění.

PŘÍLOHA 3 Učební plán s komentářem 23-51-H/01 Strojní mechanik

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy názvy předmětů		1.	2.	3.	Celkem	
		ŠVP	ŠVP	ŠVP	RVP	ŠVP
Jazykové vzdělávání		9			9	9,0
Český jazyk	ČJ	1,0	1,0	1,0	3	3,0
Cizí jazyk	AJ/NJ	2,0	2,0	2,0	6	6,0
Společenskovední vzdělávání		3			3	3,0
Občanská nauka	ON	1,0	1,0	1,0		3,0
Přírodovědné vzdělávání		4			4	4,0
Fyzika	F		1,0	1,0		2,0
Chemie	CH	1,0				1,0
Biologie a ekologie	BE	1,0				1,0
Matematické vzdělávání		5			5	5,0
Matematika	M	1,0	2,0	2,0		5,0
Estetické vzdělávání		2			2	2,0
Literatura a umění	LU		1,0	1,0		2,0
Vzdělávání pro zdraví		3			3	3,0
Tělesná výchova	TV	1,0	1,0	1,0		3,0

PŘÍLOHA 3 Učební plán s komentářem 23-51-H/01 Strojní mechanik

Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích		3			3	4,0
Informační a kom. tech.	ICT	2,0	2,0			4,0
Ekonomické vzdělávání		2			2	2,0
Ekonomika	E			2,0		2,0
Strojírenské výrobky		8			8	8,0
Strojnictví	S	2,0				2,0
Technické materiály	TM	2,0				2,0
Stroje a zařízení	SZ		1,0			1,0
Technická dokumentace	TD	1,0	1,0	1,0		3,0
Výroba, opravy a provoz strojírenských výrobků		39			39	50,0
Odborný výcvik	OV	15,0	17,5	17,5		50,0
Disponibilní hodiny		18			18	11,0
Technologie	T	2,0	2,0	2,0		6,0
Programování NC strojů	PNC		2,0	1,0		3,0
Kontrola a měření	KAM			1,0		1,0
Technologická cvičení	TCV			1,0		1,0
CELKEM		32,0	34,5	34,5	96	101,0 101,0

Poznámky k učebnímu plánu

- ŠVP vychází z rámcového rozvržení RVP 23-51-H/01 Strojní mechanik.
- Disponibilní hodiny byly použity na posílení hodinové dotace předmětů odborný výcvik a informační a komunikační technologie. Dále byly disponibilní hodiny využity na předměty technologie, programování NC strojů, kontrola a měření a technologická cvičení.
- Výuka je v průběhu školního roku rozvržena do 32 vyučovacích týdnů, zbytek do 40 týdnů pro 1. a 2. ročník je využit na lyžařský kurz, sportovní kurz, rozšiřování a opakování učiva, exkurze a odborné výstavy. U 3. ročníku jsou 2 týdny, z celkového počtu 38, využity na závěrečné zkoušky.
- Celkový počet hodin za celé studium je 101.
- Ve výuce cizího jazyka navazuje žák zpravidla na jazyk, který studoval na základní škole. Anglický a německý jazyk jsou proto zařazeny do skupiny volitelných předmětů a hodinová dotace se do učebního plánu započítává pouze jednou.
- V 1. ročníku škola organizuje lyžařský výcvikový kurz, který může být doplňován i zájemci z vyšších ročníků. Ve 2. ročníku škola organizuje sportovní kurz, žáci si mohou zvolit mezi vodáckým a cyklistickým kurzem.
- Rozsah praktických činností formou odborného výcviku činí 50 hodin za celou dobu vzdělávání.
- Výuka předmětu informační a komunikační technologie je rozvržena do 1. a 2. ročníku. Škola umožňuje žákům rozšiřovat si znalosti v oblasti ICT v kroužku výpočetní techniky s využitím učebny CISCO akademie. Své znalosti a jejich využití v praxi mohou žáci uplatnit při získání certifikace ECDL nebo CISCO akademie. Pro tyto účely má škola certifikované testovací učebny a pracovníky.
- Závěrečné zkoušky se připravují a organizují dle platných zákonů a vyhlášek.
- Škola umožní žákům ve 3. ročníku absolvovat výuku k získání svářečského oprávnění. Výuka k získání svářečského průkazu se realizuje ve svářecí škole podle ČSN. Pro absolvování oboru Zámečnick není podmínkou získání svářečského oprávnění.
- Na předměty programování NC strojů a technická dokumentace mohou být žáci rozděleni do skupiny v závislosti na počtu licencí odborného software.

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

ZAVEDENÍ SYSTÉMU ISO 9001:2008 VE VZDĚLÁVACÍ INSTITUCI

ŠKOLA: STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA CHEMICKÁ,
BRNO, VRANOVSKÁ 65

REALIZÁTOR PDP: RNDr. HANA KOZÁČKOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

ISO 9001:2008, ČSN EN ISO 9001:2009, certifikát ISO, kvalita, řízení kvality, školský management, politika kvality, procesní přístup, audit, konkurenceschopnost na vzdělávacím trhu

STRUČNÁ ANOTACE

Příkladem dobré praxe je snaha o zajištění kvality vzdělávání. Propracovaný systém managementu kvality nabízí soubor mezinárodně uznávaných norem pro kvalitu řízení, zejména ISO 9001:2008. ISO normy jsou zcela běžné v hospodářské oblasti. Je však možné je uplatnit i v oblasti vzdělávání.

KONTEXT

Systém řízení kvality je zavedený ve škole a pomáhá jí zlepšit organizaci práce, zefektivnit metody řízení, správu dokumentace a celkově tak zvýšit spokojenost žáků a zaměstnanců školy. Pokud škola získá certifikát ISO, dokladuje to, že její systém řízení byl prověřen auditorem, tj. nezávislým certifikačním orgánem.

Východiska pro zavedení norem ISO nejsou stanovena, avšak časová náročnost předcertifikační přípravy je cca jeden školní rok.

CÍLE

Cílem zavedení ISO 9001 v instituci je zvýhodnit školu v konkurenci na vzdělávacím trhu a zvýšit její důvěryhodnost a spolehlivost v očích zákazníků.

Mezi dílčí cíle patří:

1. Zvýšení konkurenceschopnosti
2. Image školy
3. Prezentace školy i v rámci EU
4. Efektivní fungování školy
5. Schopnost školy plnit
 - a) požadavky zákazníků
 - b) požadavky legislativních předpisů
 - c) vlastní požadavky organizace
6. Přípravenost školy na Českou školní inspekci
 - a) kritéria hodnocení škol pro inspekční činnost podle § 174 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon)
 - b) vlastní hodnocení (autoevaluace) školy podle § 12 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon)

REALIZACE

Před vlastní realizací stanoví ředitel školy politiku a cíle jakosti. Z těchto požadavků pak vychází konkrétní kroky při zavádění systému řízení kvality do praxe školy.

Specifika školského managementu

Zavádění systému řízení kvality do oblasti školství je spjato se značnými komplikacemi, jejichž příčinami mohou být:

- spjatost problematiky managementu kvality pouze s procesy technického měření a zkoušení výrobků a s tím spojené nepochopení pravých funkcí managementu kvality ve škole;
- výběr představitelů vedení škol na základě pedagogické způsobilosti, a ne podle manažerských schopností, přestože jsou tyto funkce především funkcemi manažerskými;
- minimální rozsah školení vedoucích pracovníků v manažerských technikách a přístupech;
- neznalost svého zákazníka ze strany naprosté většiny pracovníků škol.

Nesmíme zapomenout, že systém ISO norem byl původně určen pro management firem z výrobní sféry. Při zavádění systému ISO do škol ovšem není možné plně využít zkušeností se zaváděním tohoto systému v podnikatelské sféře, neboť je zde poměrně dlouhá doba realizace produktu (na základní škole 9 let, na střední škole 4 roky a na vysoké škole se zahrnutím doktorandského studia až 8 let) a také specifický postoj pedagogických pracovníků. Slabinou systému je to, že jeho metodami se zajišťují krátkodobě fungující procesy (vzdělávání je ovšem vždy procesem dlouhodobým). Ve své podstatě ISO normy preferují sledování procesů před výsledky, což může představovat jistý problém.

Tuto specifickou vzdělávacího procesu si uvědomovala i Mezinárodní organizace pro normalizaci, která vydala normu ISO/IWA 2:2007 Systémy managementu kvality – Směrnice pro aplikaci ISO 9001:2000 ve vzdělávání. Směrnice pro aplikaci ISO 9001:2008 ve vzdělávání se v době vydání tohoto textu zpracovává, nelze však očekávat žádné radikální změny.

Tato mezinárodní dohoda vychází z několikaleté zkušenosti s uplatňováním mezinárodní normy ISO 9001 a jejím cílem je poskytnout organizacím, které nabízejí vzdělávací produkty, návod pro zavedení efektivního systému managementu kvality splňující požadavky ISO 9001:2008. Systém managementu kvality má být podle této mezinárodní dohody co nejjednodušší a má dobře pracovat a zároveň má být dostatečně komplexní, aby dosahoval cílů kvality vzdělávací organizace. Je zde maximálně zdůrazňován tzv. procesní přístup.

Procesní přístup ve vzdělávacích organizacích obecně předpokládá:

- strategický proces k určení role vzdělávací organizace v sociologickém prostředí;
- zabezpečení vzdělávací schopnosti poskytovatelů výuky;
- udržování pracovního prostředí;
- vypracování, přezkoumání a aktualizování studijních plánů;
- výběr a přijímání uchazečů;
- následné vzdělávání a hodnocení studentů;
- v případě středních a vysokých škol konečné zhodnocení, které má poskytnout studentům maturitní vysvědčení či akademickou hodnost nebo certifikát odborné způsobilosti;
- pomocné služby pro výukový proces prováděný k uspokojivému dokončení studijního plánu a podporu studentů, dokud nedosáhnou úspěšného ukončení studia;
- interní a externí komunikaci.

Další specifickou v oblasti školství je relativní nedostatek zkušeností auditorů působících na našem trhu s imple-

mentací systému managementu kvality v tomto odvětví, což je třeba zohlednit při volbě poradenské společnosti, resp. certifikačního orgánu.

Systém managementu kvality

Uvádí všeobecné požadavky na systém managementu kvality a požadavky na dokumentaci; popisuje příručku kvality, charakterizuje řízení dokumentů a řízení záznamů. Mezi všeobecné požadavky patří povinnost organizace vytvořit, dokumentovat, uplatňovat a udržovat systém managementu kvality a neustále zlepšovat jeho efektivnost. To zahrnuje zejména:

- identifikovat procesy;
- stanovit jejich posloupnost a vzájemné vazby;
- určovat kritéria a metody potřebné pro efektivní fungování a řízení těchto procesů;
- zajišťovat dostupnost zdrojů a informací nezbytných pro podporu těchto procesů;
- monitorovat, měřit a analyzovat tyto procesy;
- uplatňovat opatření nezbytná pro dosažení plánovaných výsledků a neustálé zlepšování těchto procesů.

Příklady procesů ve vzdělávací organizaci:

- procesy řízení;
- procesy zajišťování zdrojů;
- procesy realizace služeb;
- monitorování, analýza zlepšení.

Organizace identifikovala procesy, kterými se zabezpečuje činnost systému řízení kvality. Tyto procesy z důvodu přehlednosti setřídila do 4 skupin dle struktury normy ČSN EN ISO 9001:2009. Jedná se o následující skupiny:

Procesy zajišťování zdrojů P /Plan

Procesy realizace služeb D /Do

Procesy monitorování, analýzy a zlepšování C /Check

Procesy činností řízení A /Act

Uvedené skupiny procesů vytváří standardní cyklus PDCA pro systém kvality organizace (Naplánuj – Proved' – Kontroluj – Jednej).

V rámci jednotlivých skupin procesů jsou stanovené tyto procesy zabezpečující správnou funkci systému kvality.

Požadavky na dokumentaci stanoví, co vše musí zahrnovat dokumentace systému kvality. Jedná se o:

- politiku kvality a cíle kvality;
- příručku kvality;
- dokumentované postupy vyžadované touto normou (řízení dokumentů, řízení záznamů, interní audit, řízení neshodného produktu, opatření k nápravě, preventivní opatření);
- dokumenty, které organizace ke své činnosti potřebuje;
- záznamy požadované touto normou.

Zvláštní a důležité postavení v rámci dokumentace mají příručka kvality, řízení dokumentů a řízení záznamů.

Příručka kvality vymezuje předmět systému kvality včetně

podrobností o vyloučení určitých požadavků a jejich zdůvodnění. Dokumentuje postupy a vzájemné vazby mezi procesy v systému.

Řízení dokumentů představuje dokumentovaný postup pro schvalování dokumentů před jejich vydáním z hlediska přiměřenosti, přezkoumání a opakovaného schválení. Zajišťuje, že změny a aktuální stav revize dokumentů jsou identifikované, platné verze jsou dostupné na místech, kde se používají. Externí dokumenty jsou identifikované a jejich distribuce je řízená.

Pravidla pro řízení dokumentace mohou být stanovena v příslušných pracovních postupech.

V organizaci jsou platné zásady spisového a skartačního řádu (včetně archivačních zásad) a vzory razítek a podpisů. U dokumentační služby je evidována došlá a odeslaná pošta. Rámcové smlouvy jsou evidovány u ekonomky školy.

Řízení dokumentů stanoví postup a kompetence pro následující činnosti:

- vypracování
- kontrolu (ověřování) a schvalování
- vydávání, distribuci
- evidenci, archivaci, vyhledávání
- provádění změn
- stažení a skartaci dokumentů

Záznamy o kvalitě musí být stanoveny a udržovány čitelné, snadno identifikovatelné a dohledatelné.

Zavedení systému do praxe školy

Uspěh v náročných tuzemských evropských a světových podmínkách znamená pro manažery škol znát a neustále plnit požadavky na kvalitu zákazníka (žáci, rodiče, zaměstnavatelé, zaměstnanci, veřejnost atd.), požadavků zákonných a svých vlastních. V posledních letech také neustále roste zájem o zvyšování kvality služeb. Se vstupem ČR do EU se tento zájem o zvyšování kvality dostává na přední místa v žebříčku hodnocení organizací. Právě kvalita se stává konkurenčním nástrojem i u výchovně vzdělávacích organizací. Úspěšné vedení a fungování výchovně vzdělávací organizace vyžaduje, aby byla řízena systematickým a jasným způsobem. Kvalitní řízení se projevuje i v úrovni výuky. Úzce souvisí s image školy, prezentací školy i v rámci EU, efektivním fungováním školy, schopností školy plnit požadavky zákazníků, požadavky předpisů a vlastní požadavky organizace.

Postup pro zavedení systému řízení kvality podle ČSN EN ISO 9001:2009

1. Rozhodnutí ředitele školy;
2. Ředitel školy jmenuje manažera kvality;
3. Manažer kvality je vyškolen na seminářích certifikační společnosti a konzultacemi s poradenskou firmou;
4. Změna organizačního schématu školy;
5. Výběr školního týmu;

6. Technické vybavení manažera kvality;
 7. Zjištění aktuálního stavu systému řízení výchovně vzdělávací organizace a určení rozdílů mezi systémem řízení a požadavky normy pomocí vlastních pověřených zaměstnanců a externí konzultační společnosti;
 8. Vytvoření plánu odstraňování neshod, určení odpovědnosti a stanovení časového harmonogramu pro realizaci jednotlivých opatření;
 9. Realizování opatření podle tohoto plánu;
 10. Tvorba dokumentů k jednotlivým procesům, činnostem:
 - a) příručka kvality, politika kvality, cíle kvality,
 - b) dokumentované postupy požadované normou, řízení neshod, řízení dokumentace,
 - c) dokumenty, které organizace potřebuje pro zajištění efektivního plánování, fungování a řízení svých procesů – směrnice,
 - d) záznamy požadované normou;
 11. Předaudit poradenskou společností;
 12. Certifikační audit přezkoumá požadavky na dokumentaci, řízení dokumentů a záznamů, odpovědnost managementu, politiku kvality, cíle kvality, komunikaci, personalistiku, infrastrukturu, pracovní prostředí, plánování realizace produktů, procesy týkající se zákazníka, nakupování, poskytování služeb, měření, analýzu a zlepšování, plán vnitřních auditů;
- V případě kladného nálezu auditu (shoda) následuje:
13. Vydání certifikátu;
 14. Interní audity a dozorový audit.

Vnitřní postupy řízení a organizace školy

Škola je příspěvkovou organizací zřízenou krajem s právní subjektivitou. Ve škole je zaveden třístupňový systém řízení:

První stupeň tvoří ředitel školy, který řídí zástupce. Řediteli přímo podléhá hospodářka školy a manažer kvality.

Druhý stupeň tvoří zástupci ředitele:

- *zástupce ředitele pro pedagogickou oblast* řídí práci pedagogických pracovníků a má na starosti vše, co souvisí s pedagogickou činností;
- *zástupce ředitele pro organizační oblast* řídí práci nepedagogických pracovníků, má na starosti údržbu a rozvoj školy, její vybavení, spolupráci se sociálními partnery školy, marketing.

Třetí stupeň tvoří vedení sekcí:

- Sekce I – přírodovědné předměty;
- Sekce II – humanitní předměty.

Všechny záležitosti jsou projednávány na poradách vedení, kde se stanoví cíle a jejich kvantifikace.

Přínos pro školu

Zavedení systému ISO zlepšilo znalosti v oblasti řízení kvality podle norem ISO v celém procesu uspokojování

potřeb a představ zákazníků. Zvýšila se úspěšnost v poskytování vzdělávací služby. Zlepšily se komunikační dovednosti. Vytvořilo se otevřené, demokratické, bezpečné a etické prostředí. Zavedení systému vneslo modernizaci a management změn, efektivitu, zajištění dosahování cílů, fungování organizace v oblasti legislativy, právního a předpisového rámce a shodu s nimi, kompatibilitu systému managementu kvality s praxí v zemích EU.

Přínos správně vybudovaného systému kvality výrazně zvýší konkurenceschopnost výchovně vzdělávací organizace, důvěryhodnost a její spolehlivost v očích zákazníků.

Závěry certifikačního orgánu

Co systém managementu kvality škole přináší?

- systémový přístup v oblasti managementu na všech stupních;

- účinné nástroje řízení;
 - účinné kontrolní mechanismy a metody monitorování;
 - institut pravidelných interních auditů kvality;
 - smyčku PDCA, která znamená dobré plánování, monitorování a z toho plynoucí zlepšování;
 - osm zásad managementu, mezi které patří například zaměření na zákazníka, vedení zaměstnanců, procesní přístup při řízení organizace, vzájemně prospěšné dodavatelské vztahy, rozhodování na základě faktů, neustálé zlepšování;
 - systém kvality jako organickou součást systému řízení.
- Výše uvedené přednosti znamenají, že škola poskytuje služby spolehlivě, stabilně v dobré úrovni kvality a má vytvořeny veškeré předpoklady k dalšímu zlepšování efektivnosti systému kvality a tím i systému řízení.

VÝSLEDKY

Systém řízení kvality zavedený podle popsaného příkladu dobré praxe zajistil soulad školy se všemi požadavky normy, škola získala certifikát. Hodnocení účinnosti probíhá pravidelně v rámci interních a dozorových auditů.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Základním předpokladem je vybavení školy výpočetní technikou s intranetovou sítí a zajištění dostupnosti serveru „iso“ všem zaměstnancům.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

ČSN EN ISO 9001:2009, směrnice IWA 2:2007

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

ŽÁKOVSKÝ PORADNÍ TÝM ŘEDITELKY ŠKOLY

ŠKOLA: HOTELOVÁ ŠKOLA, VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA HOTELNICTVÍ A TURISMU
A JAZYKOVÁ ŠKOLA S PRÁVEM STÁTNÍ JAZYKOVÉ ZKOUŠKY,
KOMENSKÉHO 156/III, 290 60 PODĚBRADY

REALIZÁTOR PDP: PHDr. JANA PODOLÁKOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

kodex žáka školy, manažerské kompetence, občanská gramotnost, partnerství se žáky, průřezové téma Občan v demokratické společnosti, řízení kvality, školní klima, žákovský poradní tým

STRUČNÁ ANOTACE

V rámci implementace systému řízení kvality CAF chtělo vedení školy uplatňovat a rozvíjet partnerství se žáky jako příjemci vzdělávací služby, zapojit žáky školy jako zainteresovanou stranu do navrhování modernizací a inovací procesů a produktů kurikula, do utváření školních norem a pravidel. Vždy dva zástupci z každé třídy prvního až čtvrtého ročníku se jednou měsíčně pravidelně scházejí na poradách s ředitelkou školy, kde nastolují problematická místa v životě školy ke společnému hledání řešení. Ředitelka školy využívá žákovský poradní tým (ŽPT) jako zprostředkova-

tele informací mezi vedením školy a třídami, zadává na poradách ŽPT konkrétní úkoly či náměty, jejichž zpracování očekává od celé třídy, zpravidla na třídnické hodině, často se však jedná o dlouhodobější zadání, které třídy zpracovávají v horizontu měsíců. Členové Žákovského poradního týmu ředitelky školy působí ve svých třídách jako jakási „druhá ruka třídního učitele“, zpravidla spoluzodpovídají ředitelce školy za splnění zadaných úkolů. Úkoly a aktivity Žákovského poradního týmu směřují k průběžné realizaci průřezového tématu Občan v demokratické společnosti.

KONTEXT

Práce s Žákovským poradním týmem ředitelky školy je příkladem efektivní realizace průřezového tématu Občan v demokratické společnosti. Průběžně během celého školního roku dochází k utváření a upevňování občanské gramotnosti žáků. Angažováním žáků školy do navrhování změn a inovací se daří pozitivně ovlivňovat faktor školního

klimatu i klimatu jednotlivých tříd. Zkvalitňuje se vzájemná informovanost třídních týmů i mezitřídní komunikace a spolupráce. Zadané úkoly směřují ke zkvalitňování atmosféry ve škole a dále k utváření kvalitního povědomí veřejnosti o jménu školy, k marketingově úspěšné prezentaci školy na veřejnosti.

CÍLE

Obecným cílem je zapojení žáků do řízení školy a zlepšování školního klimatu. Vzdělávacím cílem je rozvoj osobnostních i profesních kompetencí budoucích manažerů. Členové Žákovského poradního týmu si osvojují občanské kompetence pro jednání ve veřejném zájmu, pro dodržení termínů a plnění stanovených zadání a úkolů, za něž zodpovídají. Tyto manažerské kompetence samozřejmě doplňuje rozvoj komunikačních kompetencí a předpokladů

pro týmovou spolupráci a vedení třídních týmů při plnění úkolů a zabezpečování akcí v zájmu celku (školy), rozvíjejí se tak personální a sociální kompetence žáků. Řešení konkrétních zadání/úkolů rozvíjí kompetence k projektové práci i k řešení problémů. V žácích se posiluje pocit sounáležitosti se školou, hrdost na akce školy, na nichž se sami podílejí nebo s jejichž námětem sami přicházejí. Podstatné je pozitivní klima školy, k němuž práce ŽPT přispívá.

REALIZACE

Od školního roku 2008/2009 se pravidelně schází Žákovský poradní tým ředitelky školy, složený vždy ze dvou zástupců každé třídy druhého až čtvrtého ročníku. Na pravidelných poradách (zpravidla poslední středu v měsíci) ředitelka školy předává informace, diskutuje témata k projednání, požadavky a úkoly, které členové ŽPT dále

zprostředkují svým třídám a ve spolupráci se svými třídními učiteli je dále zpracovávají a zabezpečují jejich splnění na třídnických hodinách svých tříd. Obvyklé je zadávání podnětů nebo otázek k dalšímu šetření ve třídách. Členové ŽPT rovněž sami přicházejí s vlastními podněty a diskusními tématy. Zadání a úkoly ředitelky školy směřují

k cílenému zkvalitňování školního klimatu a implementaci etické výchovy jako prioritního průřezového tématu školy. Členové Žákovského poradního týmu se podílejí na orga-

nizaci celoškolských akcí i zabezpečení jejich programové náplně. Práce v Žákovském poradním týmu ředitelky školy upevňuje osobnostní i profesní kompetence žáků.

VÝSLEDKY

Náměty na třídní a školní diskuse k řešení aktuálních problémů školy:

- společenský outfit žáka HŠ, školní uniformy, profesní outfit hotelového manažera;
- informační kampaň „Nová maturita“;
- diskuse „Jakou školu chceme“, jejímž výsledkem se stalo: **motto školy**;
- diskuse „Co je to slušná škola“, jejímž výsledkem se stal: **morální kodex žáka školy**.

Každoroční akce utvářející školní klima a image školy:

- školní časopis;
- Den otevřených dveří: Každá třída zabezpečí ve své učebně prezentaci dílčího tématu ze života školy

(prezentace hotelů a praxí, prezentace zahraničních stáží, odborných předmětů, barmanství, jazykové výuky, odborných specializovaných kurzů, seminárních maturitních prací a SOČ, ekologických projektů, žákovských odborných projektů...);

- Vánoční besídka (dárkem tříd a jednotlivců bylo připravené vystoupení pro ostatní);
- „Zlatý Ámos“ – anketa o nejoblíbenějšího učitele a finálové soutěžní odpoledne připravené pro učitele;
- mezinárodní barmanská soutěž BACARDI-MARTINI PODEBRADY CUP – zabezpečení programové náplně, organizační zajištění;
- „Retro-den“ – k 20. výročí Sametové revoluce.

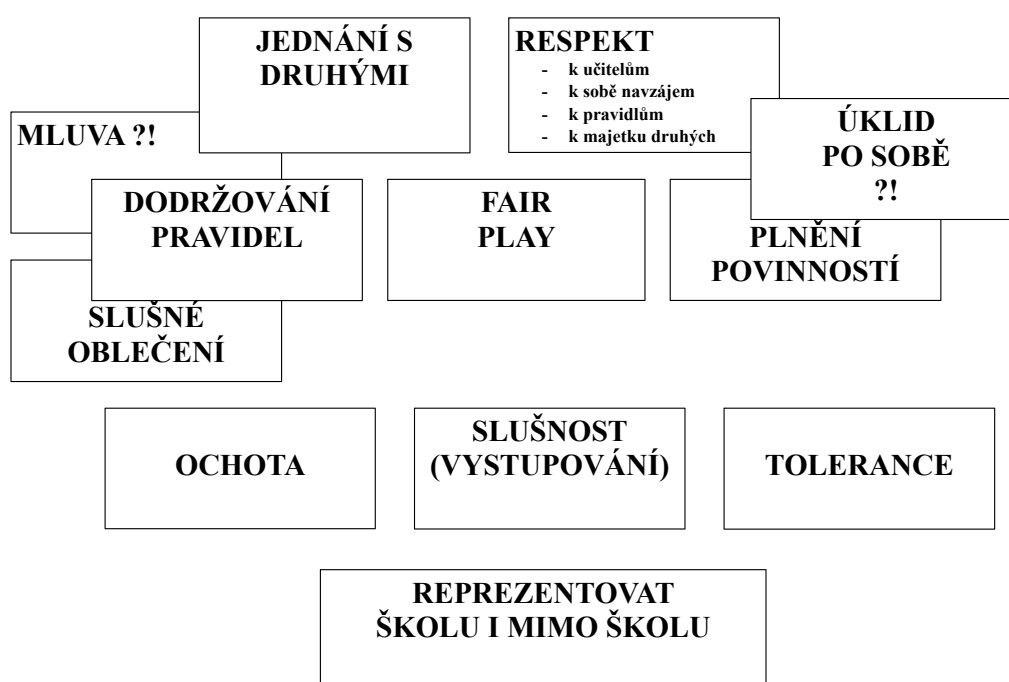
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Dubec, M.: Třídnické hodiny. Projekt Odyssea, Praha 2007

Švec, J., Jeřábková, S., Kolář, M.: Jak zlepšit vztahy v naší třídě. Projekt Odyssea, Praha 2007

Němec, V.: Projektový management. Grada Publishing, Praha 2002

PŘÍLOHA 1 Morální kodex žáka Hotelové školy Poděbrady

PŘÍLOHA 2 Fotodokumentace z 18. listopadu 2010 – RETRODEN k 20. výročí Sametové revoluce

PŘÍLOHA 3 Zápisy z porady ŽPT

ŽÁKOVSKÝ PORADNÍ TÝM
24. března 2010, 15:00 – 15:35

Přítomné hlavy:

1.A – J. Malý	1.C – Z. Havelková
1.B – ???	1.A – OML ☺
1.C – OML	1.B – OML ☺
1.D – P. Pavlík	1.C – OML ☺
1.A – V. Červinka, I. Nováková	1.D – OML ☺
1.B – I. Dítětová	Dr. Podoláková

Projednáno:

- Osudy časopisu po odchodu maturantů (pracuje se na tvorbu nové redakce...)
 - námět: kromě tištěné verze umístit v pdf na školní webové stránky
 - něco o plese...
- BACARDI 2010
 - čim jsme každý přispěli...
 - hodnocení: zase jsme byli lepší než vloni...
 - nápady na další vylepšení pro desátý ročník (zatím shromažďovat u sebe!)
 - občerstvení pro publikum: paní ředitelka DDM nesmí provozovat prodej občerstvení a my ji máme moc rádi, protože nás pouští na celý den do DDM, a tak ji nebudeme dělat problémy a raději si vyběhneme koupit koláček naproti do pekařské budky... ☺ ☺ ☺
- SLUŠNÁ ŠKOLA: a co pro ni nejvíc potřebujeme...
 - úkol 1: odevzdat (podolakova@hsvos.cz) seznam čtyř nejdůležitějších věcí (za třídu)
 - úkol 2: odevzdat (zadáno jako D.Ú.) odpověď na otázku „Co mohu udělat já pro příjemné prostředí / zlepšení prostředí u nás ve třídě / u nás ve škole?“

!! termín odevzdání úkolu: 5. 4. 2010 (do velikonoce!!)
nebojte se (v obou úkolech!) pojmenovat „samozřejmosti“ v našem chování, např.:

 - slušný člověk chce:
 - održovat termíny a dodržovat, co řekl/a...
 - brát ohled na druhé...
 - přemýšlet, jestli svým chováním neobtěžuje / nezpůsobuje problémy...
 - ????
- Zástupci prvního ročníku do ŽPT?
 - pozveme je na příští poradu!

Příští porada středa 21. 4. 2010 od 15:00 v č. 115

ŽÁKOVSKÝ PORADNÍ TÝM
25. listopadu 2009, 15:00 – 15:45

Přítomné hlavy:

1.A – J. Malý	1.C – OML - práce
1.B – J. Krčmařík	1.A – A. Brožková, K. Fialová
1.C – T. Žitek	1.B – M. Kleinert
1.D – M. Břízová, P. Pavlík	1.C – O. Jansa, M. Krejčová
1.A – V. Červinka	1.D – O. Rudzan
1.B – I. Dítětová, B. Měrová	Dr. Podoláková

Projednáno:

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ – středa 9. prosince 2009

V učebnách budou „výstavy“. A u výstavky vysvětlující a vyprávějící „hostesové“ a „hostesky“. Důležité je, KDO bude školou provázet a jak zajímavě to pojme.

Přehled předváděcích místností se zodpovídajícími („šéfujícími“) učiteli:

přizemí:	místnost	zodpovídá	prezentace
	TPP1	ROU	dekorace, inventář
	TPP2	KOŠ	skládání ubrousků, pečivo
	TOS1malé	KVA	kyuka na IAT
	TOS2 fr.	SEI	vino, rauly
	posluchárna	POD	vzdělávací plán, přijímací řízení
	školní bar	KEC	jakázky michání
	prostory kolem		
první patro			
	učebna 109	CEP	dějepis a cizí jazyky
	učebna 107	BAT	zahraniční stáže
	učebna 108	Červinka	Návčiv tanečních formací
druhé patro			
	učebna 207	SOU	sportovní kurzy
	učebna 209	KYN, KAR, CHAR	štomáčl práce
	učebna 213	SVL	odborné kurzy, vyztežování
třetí patro			
	učebna VT4	VOB	TEA, SOČ, seminárky
	učebna VT1	HAB, KRA	ekologické projekty
	učebna 306	VAL	projekt RETRODEN
	recepcce	LHO	průvodci

Další zapojení tříd a jednotlivců:

- tvorba, tisk a distribuce plakátů pro ZŠ
- tvorba, tisk a distribuce letáků s programem Dne
- příprava podkladů „Časopisu pro devátáky“
- příprava úvah o naší škole + zpracování úryvků na dokumenty pro tisk

Moc děkují všem zapojeným a pomáhajícím za energii a čas, který věnují pořadným přípravám akce. Prosim všechny zapojené a pomáhající, aby ohlíželi také pořadné ukončení akce (úklid vystavovaných materiálů, vrácení všeho zapůjčeného apod.)

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

VYUŽITÍ METOD RWCT VE VÝUCE VĚTNÉ SKLADBY ČEŠTINY

ŠKOLA: VOŠ A SPŠ ŠUMPERK,
GEN. KRÁTKÉHO 1, 787 01 ŠUMPERK

REALIZÁTOR PDP: Mgr. PAVEL MAREŠ

KLÍČOVÁ SLOVA

metody programu RWCT, pětilístek, práce s textem, volné psaní, nepravidelnosti větné stavby, anakolut, zeugma

STRUČNÁ ANOTACE

Popis modelového vyučovacího bloku (2 vyučovací hodiny) na téma – nepravidelnosti ve stavbě věty. Využití třífázového modelu výuky v předmětu český jazyk ve 3. ročníku střední odborné školy. Využití metod RWCT (Čtením a psaním ke kritickému myšlení).

KONTEXT

Předmět: Český jazyk – jazyková výchova
Téma: Nepravidelnosti větné stavby
Obor studia: technické lyceum

Ročník: 3., třída TL3
Počet žáků: 30
Doba trvání jednotky: dvě vyučovací hodiny

CÍLE

Žák

- dokáže ve větě/souvětí najít (označit) problémové místo, které narušuje větnou stavbu a které brání porozumění textu;
- seřadí věty/souvětí se shodnými rysy porušení větné stavby;
- popíše vlastními slovy porušení větné stavby vět/souvětí;
- porovná vlastní popis porušení (nepravidelnosti) větné stavby vět/souvětí s informacemi v odborném textu (učebnici) a výsledek shrne;
- vytvoří vlastní charakteristiku určitého typu nepravidelnosti stavby vět/souvětí;
- pracuje ve skupině (naslouchá druhému, respektuje jeho názory, rozvíjí i jeho nápady, dokáže se dohodnout na společném stanovisku).

REALIZACE

Souvislosti a návaznosti:

Rámcový vzdělávací program pro obor technické lyceum – část Výsledky vzdělávání: Žák se orientuje ve výstavbě textu.

Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky – český jazyk a literatura, vyšší úroveň obtížnosti (platný od školního roku 2009/2010), didaktický test: část 1.5.3. Žák naleznе nedostatky a chyby ve výstavbě věty/souvětí a vybere nejvhodnější opravu; část 1.8.2. Žák posoudí výstavbu textu a identifikuje její případné nedostatky.

Školní vzdělávací program VOŠ a SPŠ Šumperk pro 3. ročník oboru technické lyceum – část Výsledky vzdělávání a kompetence: Žák posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu a skladbu, naleznе nedostatky (nepravidelnosti větné stavby) a chyby a navrhne opravu (vazby, předložky, spojovací výrazy, slovosled).

Tematický plán pro 3. ročník oboru technické lyceum:
Nauka o větě a souvětí: (10 vyučovacích hodin)

- úvod do nauky
- skladební vztahy
- větné členy
- věta a souvětí, významové vztahy
- zvláštnosti ve větném členění, nedostatky a nepravidelnosti ve stavbě věty, pořádek slov
- praktická cvičení

Jde o nové a obtížné téma. Žáci prošli úvodními čtyřmi částmi tematického celku. Téma tedy navazuje na předcházející části.

Cíle:

Jsou uvedeny výše.

Metody ověření dosažení cílů:

Žáci v diskusi porovnají shodné rysy porušení větné stav-

by; porovnají vlastní popis porušení větné stavby s informacemi v odborném textu.

Metody použité při lekci: (jde o metody programu RWCT) – pětílístek, práce s textem, volné psaní (žáci pracují s pracovním listem).

I. EVOKACE

Blok začíná popisem práce – skupinová práce žáků ve dvojicích s pracovními listy. Prvním úkolem bylo vypracovat „pětílístek“ na téma Zvláštní věta. Znění věty bylo součástí zadání. Vyučující doprovodil zadání k tomuto kroku informací, že ve větě nejsou smysluplné vztahy mezi větnými členy a že věta nemá jednoznačný význam. Tento krok vyžaduje doprovodný komentář zejména pro ty, kteří nepracují v režimu RWCT – Pětílístek je metoda třífázového vyučování, používá se v první a třetí fázi, v příloze je uvedeno schéma pětílístku.

II. UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU

Žáci stále pracují ve skupinách (stejně složení dvojic) s textem, který je součástí pracovního listu. V úvodní části si mají přečíst celkem šest vět/souvětí a napsat tu část věty/

souvětí, kde se nachází porušení větné stavby – nepravdivost. V následujícím úkolu provádí seřazení vět/souvětí do dvojic podle podobné nepravdivosti. Dále (úkol číslo 3) sdílejí se spolužáky z jiné dvojice, proč rozdělili věty/souvětí právě do těchto dvojic; popisují vlastními slovy porušení větné stavby. Vlastní popis porušení větné stavby v úkolu číslo 4 porovnávají s odborným textem v učebnici (Kostečka J.: Český jazyk pro 3. ročník gymnázií, SPN, Praha 2007) a výsledek porovnání shrnou – zapíší do pracovního listu. V následujícím úkolu žáci přiřadí k výsledku porovnání typ nepravdivosti, se kterým se seznámili v učebnici (odborný termín).

III. REFLEXE

Žáci stále pracují s pracovními listy a vytváří vlastní charakteristiku jednoho z typů nepravdivosti větné stavby včetně příkladu (věty/souvětí), a to formou hesla do populárně-naučné encyklopedie. Hesla na konci hodiny sdílejí v rámci třídy, komentují je.

Poté porovnávají to, co o nepravdivostech větné stavby věděli na začátku hodiny, s tím, čeho dosáhli na jejím konci.

VÝSLEDKY

Vyučovací blok (2 vyučovací hodiny) byl realizován s využitím třífázového modelu výuky a s využitím metod RWCT (Čtením a psaním ke kritickému myšlení) z těchto důvodů: všichni žáci se během celého bloku aktivně účastnili výuky – učili se, nebyl na ně pouze přesouván obsah učiva (jako např. během frontální výuky); všichni žáci dosáhli stanovených cílů vyučovacího bloku a 73% žáků v opakovacím testu získalo výbornou známku. Sami žáci hodnotili ve zpětné vazbě vyučovací blok nejen jako velice náročný, ale i přínosný a efektivní.

Cíle a jejich plnění v podobě komentáře učitele:

Žák dokáže ve větě/souvětí najít (označit) problémové místo, které narušuje větnou stavbu a které brání porozumění textu.

Většina žáků označila správně problémové místo v uvedených větách/souvětích. Splněno.

Žák seřadí věty/souvětí se shodnými rysy porušení větné stavby.

Seřazování už bylo problematictější, žáci ocenili možnost sdílení. Cíle dosáhla většina, i když přiznávali nejistotu. Splněno.

Žák popíše vlastními slovy porušení větné stavby vět/souvětí se shodnými rysy.

Zápisy popisů byly velice zajímavé, lišily se ve všech dvojicích, přestože ve své většině popisovaly identické typy nepravdivosti. Některým žákům to činilo velké problémy, protože byli nuceni formulovat vlastními slovy – přemýšlet. Částečně splněno. ↑

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Pracovní list viz PŘÍLOHA – pracovní list, učebnice: Kostečka J.: Český jazyk pro 3. ročník gymnázií, SPN, Praha 2007

Žák porovná vlastní popis porušení (nepravdivosti) větné stavby vět/souvětí s informacemi v odborném textu (učebnici) a výsledek shrne.

Většinou dvojic se úkol podařil, často otevřeně přiznávali své omyly, byť jen drobné. Splněno.

Žák vytvoří vlastní charakteristiku určitého typu nepravdivosti stavby vět/souvětí.

Diference výsledků byla velká, mnohdy šlo o originální a správné charakteristiky a zejména vlastní příklady. Některé dvojice nerefletovaly, že jde o encyklopedii, jejich charakteristika byla stručná a odpovídala textu z učebnice. Splněno.

Žák pracuje ve skupině (naslouchá druhému, respektuje jeho názory, rozvíjí i jeho nápady, dokáže se dohodnout na společném stanovisku).

Žáci v převážné většině ocenili práci ve skupinách, možnost sdílet odlišné názory, diskutovat o nich, dokázat se dohodnout na výstupu. Splněno.

Výsledky opakování:

Opakování formou identifikace nepravdivostí a uvedení vět/souvětí do správného tvaru – absolvovalo všech 30 žáků, z toho známkou výborně hodnoceno 21 žáků. Jsem přesvědčen, že dvouhodinový blok byl pro žáky přínosný. Skoro všichni uvedli, že po celou dobu intenzivně pracovali, museli se sami ve skupině „prokousat“ k cíli a jednoznačně označili dvouhodinovku za úspěšnou z hlediska pochopení, zapamatování a využití při tvorbě vlastního textu.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Kostečka J.: Český jazyk pro 3. ročník gymnázií, SPN, Praha 2007

www.kritickemysleni.cz

Vzdělávací program RWCT – Čtením a psaním ke kritickému myšlení, Kritické myšlení, o.s.

PŘÍLOHA 1 Pětílístek

1. TÉMA
2. VLASTNOSTI TÉMATU – VYJÁDRÍME DVĚMA PŘÍDAVNÝMI JMÉNY
3. ČINNOST TÉMATU – VYJÁDRÍME TŘEMI SLOVESY
4. MŮJ VZTAH K TÉMATU – VYJÁDRÍME VĚTOU O ČTYŘECH SLOVECH
5. ASOCIACE NA TÉMA – VYJÁDRÍME JEDNÍM PODSTATNÝM JMÉNEM

PŘÍLOHA 2 Pracovní list – Nepravidelnosti větné stavby

I. Pětílístek – „Zvláštní věta.“

Výchozí text pro pětílístek:

Frontální systém očekáváme v průběhu pátku, že se přiblíží k České republice.

1. Zvláštní věta
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

II. Práce s textem:

1. NÁROK NA PŘÍSPĚVEK MAJÍ I OBČANÉ, KTERÝM DŮM NESPADL, ALE NEDÁ SE V NĚM BYDLET.
2. JAK SI MŮŽEŠ MYSLET, ŽE BYCH TĚ NEMĚLA RÁDA, VŽDYŤ MÁM NEŽ TEBE.
3. URYCHLETE PROSÍM NÁSTUP A VÝSTUP ZE SOUPRAVY.
4. PATŘÍ KE GENERACI, KTERÁ DO LITERATURY VSTOUPILA PŘED A V DOBĚ VÁLKY.
5. FRONTÁLNÍ SYSTÉM OČEKÁVÁME V PRŮBĚHU PÁTKU, ŽE SE PŘIBLÍŽÍ K ČESKÉ REPUBLICE.
6. SLOVENSKÁ LITERATURA JE DNES POKLÁDÁNA JAKO SOUČÁST LITERATURY SVĚTOVÉ.

Úkoly pro dvojice:

» 35

PŘÍLOHA 2 Pracovní list – Nepravidelnosti větné stavby

1. Přečtěte věty a identifikujte nepravidelnosti jejich stavby a zjištěné nepravidelnosti napište sem:

věta č. 1

věta č. 2

věta č. 3

věta č. 4

věta č. 5

věta č. 6

2. Seřadte jednotlivé věty do dvojic podle stejného typu nepravidelnosti větné stavby.

Dvojice první: č. + č.

Dvojice druhá: č. + č.

Dvojice třetí: č. + č.

3. Porovnejte své dvojice vět s výsledky sousední skupiny (dvojice spolužáků), potom popište, v čem jsou podobné nepravidelnosti dvojic vět, které jste seřadili podle stejného typu nepravidelnosti větné stavby.

4. Porovnejte vlastní popis nepravidelností s popisem v učebnici str. 137 (do bodu 3 už prosím nic nedopisujte) a popište u každé z dvojic výsledek srovnání – kladný i záporný.

5. Napište formou hesla do populárně-naučného slovníku jeden z typů větné nepravidelnosti vč. příkladu – samostatná práce, každý ze skupiny píše jiný typ nepravidelnosti – pište na přiložený volný list papíru.

6. Stručně popište vlastní pokrok během hodiny – porovnejte to, co jste věděli na začátku, s tím, co jste věděli na konci vyučování – pište na přiložený volný list papíru.

PŘÍLOHA 3 Práce žáků

I. Pětílístek – „Zvláštní věta.“

Výchozí text pro pětílístek:

Frontální systém očekáváme v průběhu pátku, že se přiblíží k České republice.

1. Zvláštní věta
2. ZPŘEHÁŽENA', NESOUPRODA'
3. MATE, NEBOZUMÍME, PŘÍČÍ SE
4. VĚTA JE PROTI CITU.
5. STYLÍSTIKA ✓

» 36

PŘÍLOHA 3 Práce žáků

Uvedený příklad (strana 35) naplnil má očekávání, žáci v něm dokázali vyjádřit nejen „jazykovým citem“ nespokojenost se stavbou souvětí, zpochybnili porozumění smyslu.

Porovnejte své dvojice vět s výsledky sousední skupiny (dvojice spolužáků), potom popište, v čem jsou podobné nepravidelnosti dvojic vět, které jste seřadili podle stejného typu nepravidelnosti větné stavby.

JINÁ DVOJICE NESEŘADILA TYPY NEPRAVIDELNOSTI VE DVOU PŘÍPÁDECH ZE TŘÍ ODLIŠNĚ.

Tato práce nevyhověla mým očekáváním, žáci vynechali odpověď jednak na první část zadání – proč jiná skupina seřadila odlišně, jednak na druhou část zadání.

⑥ ANAKOLUT - VĚTA V SOUVĚTÍ, ODPOČÍ OD DANÉHO TÉMATU
 MÁTE NÁROK NA OBRÁNU JEDNÁHO KOLA, ALE NEDAŘÍ SE NA NĚH ŽEŽIT

ZEUGMA - VĚTY V SOUVĚTÍ SE DRŽÍ JEDNOHO TÉMATU, AVŠAK JE POUŽÍ
 ŠPATNÝCH SPOJOVACÍCH VÝRAZŮ

~~KOUPÍTE, ŽE MŮŽE AUTO, ALE NE DÁVÁTE HO ŽEŽIT NEJEDNOU DOPRAVU~~

PŘESTANĚ PŘICHÁZET A ODCHÁZET Z OPERAČNÍHO SÍLU BĚHEM OPERACE

Ani tato práce nevyhověla mým očekáváním, a to jak formálně (heslová stať je stručná, v encyklopedii musí být podrobnější, je určena zájemcům z řad laiků, odborný název není vysvětlen, není uveden ekvivalent v češtině...), tak i obsahově (neodpovídá podstatě).

PŘÍLOHA 3 Práce žáků

6. anakolut
 anakolut je vyřimnutí se větou osobou. Nejčastěji vzniká tak, že autor napíše, jak souvětí začal a pokračuje jinak, než by souvětí vyžadovalo. Například ve souvětí „Když na přelomu tisíciletí mají i děti, kterým dům nepadá, ale vědí se to věm bydlet,“ je nepřiměřeně používáno odporovacieho poměru. Akce se je poslední věta pokračování a první věty. Místem a časem drahou, než by bylo.

zeugma - ~~...~~ slovo používá souvčetně poměru když je autor chvilku puzí o ~~...~~ větě možná bude také i ps...
 cenné mluvnické chyby
 V těchto případech potřebuje spíše vyjádření jinou vazbu nebo druh připojení, které mluvnické opíráme je jen posledním spojením PR. Vynechala prázdné místo a vystup ke souvětí

Uvedený příklad předčil zcela má očekávání zejména v prvním případě. Žáci uvedli český ekvivalent, následuje výklad odborného termínu a je uveden příklad s vysvětlením chyby.

PŘÍLOHA 4 Text učebnice

Následující tabulka shrnuje učivo této kapitoly a uvádí řešení čtyř závěrečných úkolů:

Vyšnutí ze souvětí stavby (anakolut)	Směšování různých vazeb (kontaminace)	Spřežení různých vazeb (zeugma)	Spodoba slovních tvarů (atrakce)
Souvětí pokračuje nebo končí jinak, než vyžaduje jeho začátek.	Jméno má chybnou koncovku v důsledku toho, že je nenáležitě řízeno vazbou slova jiného, významově blízkého.	Slova se souřadně spojí, ačkoli každé z nich vyžaduje jinou vazbu či druh připojení, takže mluvnicky správné je pouze poslední spojení.	Slovo přijme nenáležitý tvar vlivem stejného či zvukově podobného tvaru slova sousedního.
Autor v průběhu tvorby textu zapomene, jak souvětí zahájil.	Autorovi v okamžiku tvorby textu vytane na mysl jiné slovo než to, které zamýšlel užít původně, a neuvědomí si, že významově blízká slova nemusejí mít stejnou vazbu.	Autor se pokouší o sevřenost textu i za cenu mluvnické chyby.	Autor je spleten shodou či podobností tvarů dvou sousedících slov.
2 - 5 - 10	3 - 8 - 12	4 - 6 - 9	1 - 7 - 11

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

JAK SE NEUČIT, ALE NAUČIT – ŽÁKOVSKÝ PROJEKT NEANA

ŠKOLA: SOUKROMÁ OBCHODNÍ AKADEMIE,
O.P.S. NERATOVICE, KPT. JAROŠE 233, NERATOVICE

REALIZÁTOR PDP: Ing. BOHUMIL POLÁK

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivizující metody, hodnocení žáků, klíčové kompetence, kompetence k učení, metoda NEANA, německý jazyk, ověřování výsledků, třídní projekt

STRUČNÁ ANOTACE

Projekt byl připraven dle metody publikované českým odborníkem Ing. Davidem Gruberem, autorem Zlaté knihy komunikace a dalších asi 50 odborných publikací. Metoda byla uplatněna na německém jazyce. Každý žák si vybral gramatický jev, který měl zpracovat a připravit tak, aby ho mohl s využitím dostupných didaktických pomůcek a prostředků vysvětlit ostatním žákům. Nakonec prezen-

tující žáci ověřili, do jaké míry ostatní žáci látku pochopili. Podařilo se ověřit část z teorie ing. Davida Grubera, že naše podvědomí ošidíme: když učíme druhé, naučíme se a i pochopíme látku, aniž bychom se jí sami učili. Do popředí vystoupily klíčové kompetence, jako např. kompetence k učení nebo využívat prostředky IKT a pracovat s informacemi.

KONTEXT

Projekt byl realizován na Soukromé obchodní akademii Neratovice v rámci projektového týdne ve školním roce 2009/10. V tomto týdnu žáci realizovali více projektů, ovšem jazykový projekt byl pouze jeden. Ostatní byly zaměřeny na výuku jiných předmětů.

Délka projektu: 3 dny

Vyučovací předmět: německý jazyk (ale lze použít v kterémkoliv předmětu)

Účastníci projektu: 10 žáků 3. ročníku

Platila zásada: Všichni účastníci projektu by měli být jednou v roli učitele.

CÍLE

V německém jazyce si měli žáci ověřit své schopnosti samostatně připravit výuku některého gramatického jevu, ten přednést ostatním spolužákům, vysvětlit ho, zodpovědět případné dotazy a nakonec spolužáky vhodným způsobem z pochopení problematiky přezkoušet, tedy ověřit jejich znalosti. Měli ukázat žákům vyučování z pozice učitele.

Hlavním cílem projektu bylo:

1. Umožnit rozvíjení klíčových kompetencí žáků

- k učení – tento projekt byl zaměřený na zvýšení zájmu o německý jazyk, ověření schopností žáků pracovat samostatně, vyhledat a zpracovat informace o gramatice, pracovat s textem různými způsoby, přijímat hodnocení své prezentace od jiných, získat pozitivní vztah k učení se jazyku;
- k řešení problémů – žák prokázal, že rozumí zadání

úkolů nebo dokáže určit jádro problému, získá informace potřebné k jeho řešení a navrhuje způsob řešení, zvolí vhodnou formu prezentace a využívá zkušeností z výuky a vědomostí nabytých dříve;

- kompetence sociální – žák přijímá a odpovědně plní svěřené úkoly;
 - kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi – posílit dovednosti žáků v IKT a jejich využití v německém jazyce se zaměřením na gramatiku a obtížné gramatické jevy, pracovat s informacemi z různých zdrojů, pracovat s osobním počítačem a programem PowerPoint.
- #### 2. Dokázat funkčnost a účinnost metody Davida Grubera NEANA.

REALIZACE

1. Popis průběhu prezentovaného projektu; stanovení témat ke zpracování;
2. Vlastní příprava vystoupení – výuky – vyučujících žáků;
3. Přednes vlastních vystoupení žáků – vyučování;
4. Zodpovězení dotazů a vysvětlení případných nejasností;
5. Přezkoušení z probrané látky – dle volby vyučujícího žáka – ústně, písemně, testem apod.;
6. Vyhodnocení přezkoušení znalostí žáků žáky;
7. Závěr a vyhodnocení vedoucího projektu, použití výstupů z projektu.

1. Popis průběhu prezentovaného projektu; stanovení témat ke zpracování

Doba trvání projektu cca 3 dny:

1. den – rozdělení témat a příprava vystoupení;
2. den – vystoupení žáků a jejich zhodnocení;
3. den – přezkoušení a testy, závěr.

Každý účastník projektu dostal za úkol samostatně si vybrat některý zajímavý nebo obtížný gramatický jev. Z dostupných zdrojů, včetně internetu, měl vybraný gramatický jev zpracovat a připravit tak, aby ho mohl s využitím dostupných didaktických pomůcek a prostředků vysvětlit ostatním žákům zařazeným v projektu. Žáci měli možnost využít samostatný frontální přednes s využitím klasické tabule, křídly nebo fixu, flipchart, počítač s projektorem, radiomagnetofon nebo písemné podklady k danému předmětu. Prezentaci měli časově omezenou na 10 minut na vysvětlení látky a na dotazy žáků 5 až 10 minut. Následovalo ústní nebo písemné přezkoušení v maximálním rozsahu 20–30 minut.

2. Vlastní příprava vystoupení – výuky – vyučujících žáků

Každý žák byl v rámci projektu postaven jednou do role učitele. Jeho úkolem bylo připravit pro ostatní účastníky projektu co nejhodnější a nejpřijatelnější výklad nové látky.

3. Přednes vlastních vystoupení žáky – vyučování

Všichni žáci-učitelé zpracovali vlastní prezentace v PowerPointu, dokonce s využitím různých triků a efektů. Jako vedoucí projektu jsem sice musel do podkladů občas zasáhnout ještě před jejich přednesem, protože se v podkladech objevily sem tam věcné chyby, ale technická úroveň provedení PowerPointových prezentací byla velmi vysoká.

Také přednes prezentací žáky před ostatními byl velmi dobrý a bezprostřední. Zajímavé bylo, že i ostatní žáci tento výklad poslouchali se zaujetím, které v běžných vyučovacích hodinách rozhodně není obvyklé.

Zpracované téma měli žáci v roli vyučujícího přednést ostatním žákům tak, aby z jejich výkladu látku pochopili.

4. Zodpovězení dotazů a vysvětlení případných nejasností

Po prezentaci měl každý žák zodpovědět dotazy, dodatečně vysvětlit nepochopenou látku. Nakonec měli prezentující žáci-učitelé úkol ostatní žáky v rámci projektu z probrané látky přezkoušet a ověřit, do jaké míry látku pochopili

5. Přezkoušení z probrané látky – dle volby vyučujícího žáka – ústně, písemně, testem apod.

Při přezkoušení z probrané látky byli žáci-učitelé poměrně nároční a hodnotili ostatní relativně přísně. Běžné byly i známky dostatečný a nedostatečný. Ostatní žáci proti tomuto přísnému hodnocení kupodivu neprotestovali, i když věděli, že bude započítáno opravdovým vyučujícím do celkového prospěchu v rámci předmětu německý jazyk.

6. Vyhodnocení přezkoušení znalostí žáků žáky

Hodnocení přednášejících žáků jsme prováděli kolektivně pod mým dozorem. **Předem jsme stanovili kritéria pro hodnocení žáků: prezentace gramatického jevu musí být žákům-učitelům i ostatním žákům srozumitelná**, součástí prezentace je jednoduché cvičení na pochopení tématu, vystupování a vyjadřování žáků je v souladu se zásadami kultury projevu a společenského chování. Kromě obsahu prezentace jsme hodnotili i vlastní vystoupení žáků při přednesu prezentace a vytkli jim i chyby, kterých se dopouštěli. Hlavními nedostatky při přednesu byly: zbytečná tréma, velmi tichý přednes, kývání celým tělem při výkladu, odpoutávání pozornosti žáků od vlastního výkladu např. fukáním tužkou do stolu, podupávání nohou apod.

Hodnocení přezkoušení žáků samotnými žáky jsem nechal na nich. Všechny známky z projektu jsem započítal do celkového hodnocení žáků a klasifikace v rámci předmětu německý jazyk. Nejčastější forma přezkoušení byla z časových důvodů písemná, průměrná známka od žáků učitelů byla 2 až 3, po mé korekci byla průměrná známka 3. Každý žák obdržel hodnocení:

- Za obsah a zpracování prezentace (hodnoceno kolektivně, kouč učitel);
- Za vlastní vystoupení při přednesu látky (hodnoceno kolektivně, kouč učitel);
- Za přezkoušení z probrané látky v rámci projektu (hodnotili žáci v roli vyučujícího).

Všechny tři známky zahrnul vyučující do celkové klasifikace žáků v daném předmětu.

7. Závěr a vyhodnocení vedoucího projektu, použití výstupů z projektu

Za zajímavou považuji nakonec reakci samotných žáků na konci projektu. Někteří z nich se totiž do projektu nepřihlásili dobrovolně, ale byli do projektu určeni vedením

školy, protože oni sami si žádný jiný projekt nevybrali. Po absolvování svého výkladu v PowerPointu měli radost, že je ostatní poslouchali, a ještě větší radost měli z toho, jak se mi přiznali, že až dosud vlastně této gramatice sami ne-

rozuměli a vůbec nechápali, o co v ní jde. Najednou v rámci projektu poznali, že i préterita a perfekta mají v němčině svoje pravidla a logiku – a oni ji dokonce začali chápat!

VÝSLEDKY

- a) Myslím, že se nám tak podařilo v praxi ověřit část z teorie Ing. Davida Grubera, totiž, že naše podvědomí, které je neustále v opozici proti vědomí, například že se máme něco nového učit, když existuje tolik jiných zajímavých věcí, ošidíme tím, že my – žáci – se vlastně neučíme! My se jenom připravujeme, abychom to naučili ty druhé! Dojde pak k jakémusi „nechtěnému“ efektu – my se to vlastně naučíme proti své vůli! A hlavně, dokonce to mnohdy i pochopíme!
- b) Žáci jsou přesvědčeni, že se neučí, ale ve skutečnosti se sami naučí v roli učitele.
- c) Žáky zpracované PowerPointové prezentace jsou připraveny k nejrůznějším gramatickým jevům v německém jazyce.
- d) Žáci využívali hodně jako zdroje internetu, proto jejich výklad je z trochu jiného pohledu, než známe ze schválených učebnic, RVP a ŠVP, lze ho vhodným způsobem využít pro doplnění výuky předmětu německý jazyk.
- e) Při opakování takových projektů by bylo možno cíleně připravit vlastní výuku všech důležitých gramatických jevů z německého nebo jiného cizího jazyka.
- f) Navíc výklad zpracovaný žáky je zřejmě pro ostatní žáky přijatelnější, protože je připraven z pohledu jejich vlastní věkové skupiny, nikoliv z „nadhledu“

řádného vyučujícího, který je minimálně o jednu či více generací v myšlení dále. Žákům bylo umožněno v převzaté roli učitele prezentovat klíčové kompetence, jako je samostatnost, kompetence k učení (sami museli pochopit látku), komunikaci se žáky při výkladu nebo zodpovídání dotazů, využívání prostředků informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi (internet, PowerPointová prezentace), přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly aj.

g) Žáci byli hodnoceni relativně přísně, ale s hodnocením svého přednesu všichni souhlasili. Nakonec po své prezentaci jedna z účastnic otevřeně prohlásila: „Až do dnešního dne jsem vlastně nechápala, jaký je rozdíl mezi préteritem a perfektem sloves v němčině – a najednou to chápu!“

Považuji tuto aktivizující metodu za mimořádně zajímavou a doporučuji ji k využití. Žáci dostali možnost uvědomit si, že se učitel musí na výuku připravovat, že musí svému oboru rozumět. Sami pronikli do gramatického jevu, který by jinak nepochopili, protože vlastnímu učení nevěnují takové úsilí.

Z 10 žáků zúčastněných v projektu se 3 žáci neztotožnili odpovědně s úkolem a svoji prezentaci nezpracovali v projektovém týdnu. Dva z nich zpracovali prezentace dodatečně v rámci výuky německého jazyka.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

učebna, tabule, flipchart, počítače nebo počítače s připojením na internet na zpracování podkladů, projektor nebo interaktivní tabule

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

D. Gruber: Rychločtení, vydal Gruber TDP 2008

D. Gruber: Zlatá kniha komunikace, vydal Gruber TDP 2009,

rozhovory s D. Gruberem, jeho přednášky, kurzy a další publikace

Internet: www.gruber.cz

PŘÍLOHA Fotografie z projektového dne NEANA

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

VAŘÍME PO EVROPSKU – PROJEKTOVÝ DEN K EVROPSKÉMU DNI JAZYKŮ

ŠKOLA: OBCHODNÍ AKADEMIE VLAŠIM,
V SADĚ 1565, 258 01 VLAŠIM

REALIZÁTOR PDP: Ing. JARMILA ZÁBRANSKÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

cizí jazyky, Evropský den jazyků, klíčové kompetence, mezipředmětové vztahy, prezentace projektu, projektový den, průřezové téma, realie, týmová práce

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek seznamuje se žákovským projektem zaměřeným na multikulturní výchovu a podporu výuky cizích jazyků. Do projektu jsou zapojeni žáci všech oborů a tříd. Každá třída má za úkol připravit prezentaci vybrané země EU podle předem daných kritérií. Třída si zvolí 4 zástupce, kteří budou v „Evropský den jazyků“ veřejně před ostatními žáky školy prezentovat danou zemi v jednom cizím ja-

zyce z nabídky anglický jazyk, německý jazyk, francouzský jazyk.

Základem je týmová práce třídy, při které je kladen důraz na samostatnost, jazykové znalosti, klíčové kompetence a na znalosti ICT. Součástí hodnocení je i celková úroveň prezentace vybrané země s důrazem na jazykové znalosti, estetiku a vystupování žáků.

KONTEXT

Projekt je realizován v rámci celé školy (12 tříd) ve všech zaměřeních oboru Obchodní akademie – Ekonomika a podnikání, Evropský hospodářský asistent a Cestovní ruch i v oboru Ekonomické lyceum. Žáci musí být schopni spolupráce, která vyústí v týmovou práci třídy a předvedení výsledků projektu pomocí prostředků ICT v prostoru

tělocvičny školy. Využívají klíčových kompetencí, převážně z oblasti všeobecných předmětů (jazyky, geografie, dějepis, občanská nauka), se kterými je projekt úzce spojen. Žáci pracují samostatně mimo vyučování na základě zadaného tématu v období cca 14 dnů, které mají na celkovou přípravu včetně prezentace. Vlastní prezentace tříd trvá 10–15 minut.

CÍLE

Cílem projektu zaměřeného na Evropský den jazyků je představit vybranou členskou zemi EU v cizím jazyce formou veřejné prezentace, s důrazem na zadané téma, kterým letos byla gastronomie. Snaha o dodržení jazykové

a stylistické normy, odborné terminologie, originality, kultury projevu a chování je přirozenou součástí prezentace projektu a kritérií pro hodnocení pořadí týmů.

REALIZACE

Projektový den byl realizován 26. 9. 2010, na který připadá oslava Evropského dne jazyků. Naši žáci měli za úkol vybrat si členskou zemi EU a představit ji i její gastronomické a kulinařské speciality. Projekt dostal název „Vaření po evropsku“, jelikož nám tato forma prezentace přišla v naší škole neobvyklá a zajímavá.

Žáci mají na vytvoření stánku, přípravu prezentace, výběr a vyhotovení pokrmu přibližně 14 dní. Hodnotí se podle kritérií: vzhled stánku, prezentace zvolené země, úprava tabule (zda bylo celé menu – tedy předkrm, hlavní chod, dezert, nápoj), jazyková úroveň prezentace, recept, název pokrmu v originálním jazyce, kostýmy, originalita apod. Celá prezentace probíhá v cizím jazyce. Žáci mají na

výběr anglický, německý nebo francouzský jazyk (jazyky, které se na škole vyučují jako 1. cizí jazyk).

Každý žák má nějaký úkol a určitý díl odpovědnosti na výsledku (např. uvaření vybraného pokrmu, příprava prezentace v PowerPointu, výzdoba stánku, nakreslení map, výběr a sehnání kostýmů).

Vyučující jazyka a třídní učitel vystupují po celou dobu zpracovávání úkolu v roli konzultanta. Důraz je kladen na využití všeobecných, odborných jazykových znalostí a dovedností žáků, zvládnutí klíčových kompetencí v předmětech s prezentací bezprostředně souvisejících (cizí jazyky – anglický jazyk, německý jazyk, francouzský jazyk, občanská nauka, zeměpis, dějepis, estetika – reali-

zována v rámci literatury, informační a komunikační technologie), estetické cítění žáků, uvědomění si role občana v demokratické společnosti, integraci a kooperaci.

Tímto projektem jsou ověřovány klíčové dovednosti žáků rozvíjené nebo osvojené převážně v předmětech:

Cizí jazyky (angličtina, němčina, francouzština):

žáci by měli být schopni formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, vyjadřovat se jazykově správně, dbát na stylistické normy a kulturu projevu. Žáci by se také měli velmi dobře orientovat v reáliích zvolené země, osvojit si odbornou terminologii týkající se gastronomie a stolničení tak, aby byli schopni představit jednotlivé pokrmy i jejich recept a postup přípravy, případně také informovat, kdy a při jakých příležitostech se daný pokrm podává.

Občanská nauka:

žáci prostřednictvím tohoto předmětu mohli uplatnit široké spektrum klíčových dovedností. Především se jednalo o dovednost komunikace a spolupráce (týmová práce je jednou z podmínek úspěšné prezentace), práce s informacemi a jejich kritické zhodnocení. Na žácích je při prezentaci požadována diskuse, navrhování a obhajování svých názorů a postojů, respektování názorů druhých, vyhodnocování dosažených výsledků. Cílem je uvědomit si důležitost a zásady týmové práce, důležitost mezilidských vztahů a zásad demokratické společnosti.

Specifikou tohoto projektu je zaměření se na členské země EU, a proto je pro žáky nezbytně nutné mít i celkové povědomí o historii EU, jejích členských zemích, institucích, měně a současném dění. Ke klíčovým kompetencím zde patří orientace v této problematice, umět najít potřebné informace na internetu a kriticky je vyhodnotit (některé proměnné, jako např. počet členských zemí či jednotliví komisaři). Žáci znají internetové stránky, na kterých získají potřebné informace.

Zeměpis:

žáci se orientují v základních zeměpisných údajích zvolené země EU, znají její polohu, podnebí, vodstvo, pohoří, hlavní město i jiná důležitá města a místa, orientují se ve složení obyvatel, znají společenské i náboženské pozadí zvolené kultury. I tyto znalosti jsou důležité k vytváření si představ o ostatních národech, přispívají k vytváření příznivých mezilidských vztahů a snaží se o nepodléhání stereotypům a předsudkům vůči jiným národnostem.

Estetika (v rámci výuky literatury):

prostupuje celým projektem, přesto však zůstává jakoby v pozadí, i když hraje důležitou roli při výsledné prezentaci. Žáci úspěšně používají své vědomosti o celkové kultivaci člověka – zvládají kultivovaný jazykový projev i vystupování, jsou upraveni a oblečeni (v tradičních krojích či kostýmech, které ihned vyvolají patřičné povědomí o zvolené zemi – britské školní uniformy, černý oblek, kravaty

a černé sluneční brýle odkazující na italskou mafii apod.). Žáci si prostřednictvím tohoto tématu uvědomují vztah k materiálním a duchovním hodnotám obyvatel zvolených zemí, uvědomují si jejich kulturní hodnoty a postoje s cílem uvědomění si našich českých hodnot a postojů, uvědomění si odlišností jednotlivých kultur a jejich vzájemné tolerance.

Estetické vzdělání také prohlubuje jazykové znalosti a kultivuje jazykový projev žáků, který je vzhledem k prezentaci nezbytný. Žáci prokážou i esteticky tvořivé dovednosti, neboť připraví svůj stánek k prezentaci tak, že je zřejmé, kterou zemi reprezentují. Toho mohou dosáhnout i využitím map, vlajek, národních barev, motta (např. liberte, egalite, fraternite), kroji či kostýmů, typickými ikonami (např. tulipánová výzdoba, fotbalové míče atd.).

Informační a komunikační technologie:

žáci dokážou, že dobře ovládají práci se standardním aplikačním programovým vybavením počítače, které využívají především k výrobě multimediální prezentace v Powerpointu. Je na žácích, jaký postup a variantu vyberou, je ponechán prostor pro navrhnutí vlastního řešení, následné skupinové projednání a práci v týmu. Žáci se učí a v praxi uplatňují přijímání a následné odpovědné plnění svěřeného úkolu pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních činností.

Práce s internetem, jakožto zdrojem informací, patřila také ke klíčovým dovednostem a využití průřezového tématu ŠVP. Nejen vyhledávání potřebných informací, ale i jejich kritické vyhodnocení je součástí úspěšné prezentace.

Celým projektem se prolíná důležité průřezové téma, které najdeme v osnovách všech vyučovaných předmětů, které s projektem bezprostředně souvisí. Jde o průřezové téma **Občan v demokratické společnosti**, které se zaměřuje na vytváření a upevňování takových postojů a hodnot, které jsou potřebné pro fungování demokracie.

Slušné vystupování žáků v průběhu prezentace, jejich kultivovaný projev a celkový vzhled stánku svědčí o tom, že si jsou těchto hodnot vědomi. Prokazují i další klíčové kompetence – komunikativní a personální, řešení problému a práce s informacemi, které jsou v této oblasti také velice významné. Žáci během prezentace prokazují vhodnou míru sebevědomí, odpovědnosti a morálního úsudku, dovedou se orientovat v masových médiích, využívat je a kriticky hodnotit.

Výsledek projektu je prezentován vybranými zástupci žáků tříd na „projektovém dni“ ostatním třídám. Na hodnocení a určení pořadí týmů se podílí komise složená z vybraných žáků jednotlivých tříd a vybraných vyučujících jazyků a všeobecných předmětů. Hodnotí se podle stupnice bodového ohodnocení, která zahrnuje předem zadaná kritéria, jež jsou žákům sdělena při zadávání tématu a cíle projektu.

VÝSLEDKY

Projektový den splňuje cíle ŠVP – ověření týmové práce žáků, klíčových kompetencí, poznání různých kultur členských zemí EU, aplikaci průřezových témat a jazykových dovedností v praxi. Výstupem z projektového dne je prezentace žáků na CD-ROM, školní nástěnka s vyhodnocením pořadí tříd, fotogalerie veřejně přístupná na webových stránkách školy.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Notebook, data-projektor, prostor pro umístění stánků (tělocvična), vybavení stánků (stoly, židle, nástěnky), cizojazyčné slovníky, vlaječky států, popisky, potraviny a nápoje, kostýmy

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Školní vzdělávací program Obchodní akademie Vlašim
Internet (informace o zemích EU)
Publikace o zemích EU
Vlastní zkušenosti žáků

PŘÍLOHA Fotografie vybraného stánku prezentujícího Řecko

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

ODBOURNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

AKTIVIZACE ŽÁKŮ V HODINÁCH BIOLOGIE – TEMATICKÝ CELEK TRÁVICÍ SOUSTAVA

ŠKOLA: STŘEDNÍ ZAHRADNICKÁ ŠKOLA,
OSTRAVA, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

REALIZÁTOR PDP: PaedDr. ALENA HLAVINOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivizační metody, biologie, čtenářská gramotnost, klíčové kompetence, přírodovědné vzdělávání, skupinová práce

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe je ukázkou využití aktivizační metody skupinové práce v hodině biologie, při níž se žáci 4. ročníku seznamují se stavbou a funkcí jednotlivých orgánů trávicí soustavy. Učivo je součástí přírodovědného vzdělávání (biologické a ekologické vzdělávání). Při této výuce je rovněž rozvíjena čtenářská gramotnost a práce s informacemi.

KONTEXT

Výuka je zařazena do čtvrtého ročníku, kde žáci již dokáží pracovat s informacemi, prezentovat své názory a mají určité povědomí o jednotlivých orgánech trávicí soustavy. Pracuje se ve skupinách (týmech), jejichž velikost se řídí

počtem žáků ve třídě. Ideální je dvouhodinová výuka, aby proběhla i zpětná vazba. Hodina by měla být vedena pedagogem, který má zkušenosti s aktivizujícími vyučovacími metodami a skupinovým vyučováním.

CÍLE

Hlavním cílem je osvojení odborných kompetencí aktivním učením a rozvoj klíčových kompetencí.

Kognitivní cíle: Žák:

- Vyjmenuje jednotlivé orgány trávicí soustavy a znázorní je v reálné velikosti.
- Popíše stavbu a funkci trávicí soustavy.
- Vysvětlí, jak probíhá trávení a vstřebávání potravy.
- Uvede na konkrétních onemocněních trávicí soustavy jejich příčinu a průběh, popíše důležitost prevence.

Klíčové kompetence:

1. K řešení problému – Žák:

- Ověřuje prakticky získané informace tím, že si na základě svého zjištění vytváří obraz rozmístění jednotlivých orgánů v lidském těle.

2. Komunikativní – Žák:

- Ve skupině naslouchá druhým, reaguje na jejich podněty, diskutuje s nimi o projevech života u živých organismů;
 - Využívá různých prostředků ke komunikaci – knihy, názorné obrazy, modely; Předává získané informace svým spolužákům při reprodukci textu, který sám osobně zpracovával.
3. Sociální a personální – Žák:
- přispívá k diskuzi o lidských orgánech, o podstatných a nepodstatných informacích.

4. K učení – Žák:

- Provádí výběr a srovnání informací, zpracování textu, rozvíjí badatelské dovednosti, učí se pracovat v časovém limitu, nalézat klíčová slova v materiálech, rozlišovat podstatné od nepodstatného.

REALIZACE

1. Rozdělení účastníků do skupin (týmů) (cca 5 min.)

- Každý účastník obdrží kartičku s obrázkem vztahujícím se k určitému tématu.
- Poté účastníci vyhledávají spolužáky s obrázky ke stejnému tématu, čímž utvoří základní týmy (ovoce, zelenina, dopravní prostředky, květiny apod.).

2. Instruktaž učitelem (cca 5 min.)

- Učitel popíše žákům průběh hodiny.

3. Získávání informací (celkem cca 20 min.)

- Základní tým si zvolí svého vedoucího, který vylosuje z připravených kartiček téma, které má jeho tým podrobně zpracovat, dále rozdělí zbývající zadaná témata mezi jednotlivé členy týmu, kteří budou pracovat v expertních skupinách.
- Podle vybraných témat jsou jednotlivým týmům rozdány připravené flipcharty s níže uvedeným tématy: *Žaludek*

Játra, slinivka břišní

Tenké a tlusté střevo

Trávení a vstřebávání

Nemoci trávicí soustavy

a prázdné flipcharty pro schématické znázornění orgánů trávicí soustavy v těle člověka ve skutečné velikosti.

- Jednotliví žáci základních týmů vytvoří expertní skupiny pro určitá témata (žáci se promíchají, v expertních skupinách bude vždy po jednom žákovi ze základních týmů a vedoucí základních týmů podle vylosovaných témat se stanou vedoucími expertních skupin).
- Ve třídě jsou rozmístěny nejrůznější informační zdroje: knihy, atlasy člověka, plakáty, encyklopedie, počítač s internetem, model člověka. Úkolem žáků je shromáždit co nejvíce informací na dané téma, které přináší vedoucímu expertní skupiny. Ten se skupinou připraví myšlenkovou mapu a shrne získané informace v expertní skupině. Po vypršení časového limitu se žáci rozejdou do svých základních týmů.
- V každém základním týmu jsou žáci, kteří pracovali v různých expertních skupinách.

4. Předávání informací

- Každý základní tým obdrží 2 flipcharty, na jeden sepíše zápis nejdůležitějších informací o svém tématu, které získal expert pro dané téma. Připraví myšlenkovou mapu, přitom vedoucí týmu (byl vedoucím rovněž v expertní skupině tohoto tématu) ↓

VÝSLEDKY

Žáci si vyzkoušeli práci v týmech, rozšířili vědomosti o stavbě jednotlivých orgánů trávicí soustavy, kompetence týkající se srovnávání informací, zpracování textu, rozvoje badatelských dovedností, práce v časovém limitu, nalézání klíčových slov v materiálech, rozlišování podstatného od nepodstatného, prohloubili si čtenářskou gramotnost. Všichni žáci plnili v průběhu vyučování dílčí úkoly, předávali získané informace ostatním žákům, byli po celou dobu ↓

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

10 ks flipcharty, kartičky na rozdělení do týmů, kartičky s tématy, 5 barev fixů na papír, oboustranná lepicí páska, texty, učebnice, odborná literatura, 5 PC (stačí i 1) s připojením na internet

sděluje informace daného tématu ostatním členům a společně připravují otázky pro zpětnou vazbu. (cca 10 min.)

- Po uplynutí časového limitu je poslán flip dalšímu týmu, na druhý zakreslí společně schématicky jednotlivé orgány trávicí soustavy v co největší velikosti a správné proporcionalitě. (cca 10 min.)
- Každá skupina se po obdržení nového flipu heslovitě vyjádří k předchozím myšlenkám: ✓ – souhlasím, ! – nesouhlasím, ? – nerozumím, mám dotaz, popřípadě doplní své získané informace. Významnou úlohu plní členové týmu, kteří pracovali na toto téma v expertních skupinách a přenášejí získané informace dalším členům základního týmu. (15 min.)

Na závěr

Jednotlivé týmy prezentují svá základní témata s flipy před třídou. Po každém vystoupení základního týmu jsou položeny posluchačům (žákům) otázky, kterými je prověřováno porozumění informacím, a odkazy na další informace na toto téma. Při prezentacích si žáci pod vedením učitele dělají poznámky do sešitu. Ve třídě jsou rovněž rozvěšeny myšlenkové mapy a schématické znázornění orgánů trávicí soustavy v těle člověka ve skutečné velikosti. Jednotlivé základní týmy vybírají nejzdařilejší výtvar udělováním bodů od 1 do 4. Svému flipu body neudělují. Flip, který získal nejvíce bodů, se stává vítězným a zůstává vyvěšen ve třídě asi 14 dní. Vyučující upřesňuje zápisy a shrnuje informace. (20 min.)

vtažení do činnostního učení. Důležitý byl dohled zkušeného učitele nad jednotlivými zápisy. Tato forma práce je velmi náročná na přípravu pedagoga. Vyžaduje, že se změní navyké postoje pedagogů i žáků spjaté s běžnými formami frontální výuky. Při nedostatečných organizačních dovednostech pedagogů mohou mít žáci přílišnou volnost při provádění aktivit a tato přílišná volnost může žákům a jejich společné práci uškodit.

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

FINANČNÍ GRAMOTNOST V PRAXI

ŠKOLA: VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA, ŠUMPERK,
GEN. KRÁTKÉHO 1, 787 29 ŠUMPERK

REALIZÁTOR PDP: Ing. MARIE JOHNOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

finanční gramotnost, Junior Achievement, klíčové kompetence, projekt, projektová žádost, projektové řízení, rozpočet, studentské podnikání

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek popisuje využívání projektového vyučování – žákovských projektů pro rozvoj finanční gramotnosti žáků.

Jednou z požadovaných dovedností, dnes již dokonce i na základní škole, je finanční gramotnost. Nejlepší cestou k získání dovednosti je vždy praxe. Skupina žáků připraví a navrhne aktivitu, která je určena pro ně a pro spolužáky (souboj v páce, módní přehlídka, přehlídka začínajících kapel na škole). Žáci pod vedením jednoho z nich a po dohodě s učitelem určitého předmětu, které se aktivita týká (ekonomie, tělesná výchova, informační technologie, multimedia) vypracují projektovou žádost a předají ji k posouzení zástupci Rady rodičů na škole. Rada rodičů SPŠ je

KONTEXT

Jednou z požadovaných dovedností žáka střední školy je finanční gramotnost. Snaha o získání této dovednosti je naplní učiva řady předmětů všeobecných i odborných, ale nejlepší cestou k jejímu osvojení je praktické použití svěřených finančních prostředků na realizaci konkrétního žákovského projektu. Jak ale získat vhodné finanční prostředky a svěřit je žákům? Naše škola byla začleněna do projektu „Vzdělávání učitelů v přípravě a řízení projektů strukturálních fondů EU na středních školách v Olomouckém kraji“ a podle požadavku udržitelnosti tohoto projektu ve škole vznikla myšlenka spojit projektové vyučování s výukou finanční gramotnosti. Na škole pracuje občanské sdružení Rada přátel Střední průmyslové školy, které hospodaří s finančními prostředky určenými na nadstandardní školní aktivity, např. soutěže, závody, školní ples.

Ve škole dále pracuje již několik let neformální sdružení učitelů, kteří vedou práci studentských firem v programu mezinárodní vzdělávací organizace Junior Achievement. Podařilo se spojit čtyři cíle – vhodné a účelné využití finančních prostředků, výuku projektového řízení, výuku studentského podnikání a finanční gramotnosti.

občanské sdružení, které financuje nadstandardní aktivity žáků a je pro nás vyhlášovatelem výzvy k podávání projektů. Úspěšný projekt je podpořen podle zdůvodněného rozpočtu a skupina žáků obdrží účelově prostředky na jeho realizaci. Projekt je realizován, doložen výstupem – většinou multimediální prezentací, článkem do regionálního tisku. Prostředky musí být vyúčtovány a je podána závěrečná zpráva doložená tímto vyúčtováním. Celá aktivita probíhá podle stejných pravidel jako projekt z ESF – i formuláře mají podobnou, samozřejmě zjednodušenou, podobu. Tato aktivita se realizuje v naší škole již 5 let pod názvem Žáci sobě a je na ni vyčleněno cca 40 000 Kč pro jeden školní rok.

Jak je tato činnost realizována v kontextu školní praxe?

Skupina studentů, která pracuje ve studentské firmě v rámci volitelného semináře (podle ŠVP ve třetím ročníku seminář seskupuje studenty napříč našimi obory – strojírenství, elektrotechnika, technické lyceum, informační technologie, průmyslový design a počítačová grafika) si podá žádost o dotaci Radě přátel Střední průmyslové školy (dále RP SPŠ). RP SPŠ návrh posoudí a pokud se jedná o vhodnou aktivitu, dotaci schválí. Žáci aktivitu za pomoci dotace realizují a svěřené prostředky následně vyúčtují. Za celou akci vždy zodpovídá konkrétní učitel – podle charakteru akce (výstava fotografií – učitel multimedií, souboj v páce – učitel TV).

Aktivita kromě finanční gramotnosti rozvíjí klíčové kompetence žáků. To znamená, že navozuje takové situace a zadává takové úkoly či problémy, při kterých se žák učí vypořádat se s různými životními situacemi a zaujmout k nim stanovisko – žák je pořadatel, divák, soutěžící, rozhodčí, organizátor, pokladník, účetní, zpracovatel prezentace, tvůrce hodnocení.

V průběhu školního roku je takto realizováno cca 8–10 aktivit a dá se říci, že se dotknou života celé školy.

CÍLE

Hlavním cílem je realizace výuky finanční gramotnosti, řízení projektů, základů podnikání a dalších klíčových kompetencí – prezentačních, komunikačních, výchova k zodpovědnosti, pořádku, čestnosti, dodržování pravidel

(zejména rozpočtových). Vedlejším cílem je rozvoj neformálních vztahů mezi žáky, smysluplné využití jejich volného času vycházející z vlastní iniciativy a podpořené svěřenými finančními prostředky.

REALIZACE

Realizaci celé aktivity popíšu na jednom příkladu:

Jedna ze studentských firem navrhla RP SPŠ, že uspořádá zábavný soutěžní večer pro žáky školy a rodiče s názvem „Průmka má talent“ (obdoba Talentmánie). Žáci sestavili obsahový a finanční rozpočet: Potřebují akci propagovat – navrhli kalendářiky s pozvánkou pro celou školu, potřebují místnost, ceny pro vítěze. Studentská společnost podala žádost o dotaci (na předepsaném formuláři – říkáme mu Malý Benefit) RP SPŠ. Zástupce RP SPŠ posoudil návrh organizace aktivity a oprávněnost požadované částky a schválil finanční dotaci. Žáci si zřídili přihlašovací web pro soutěžící, pozvali učitele a rodiče do poroty, formou služby si zajistili občerstvení. O hospodaření se svěřenými prostředky vedli účetní evidenci. Výtěžek akce – provize od provozovatele občerstvení se opět vrací do RP SPŠ a bude použit pro další akci. ↑

Takto bylo v průběhu pěti školních let zorganizováno několik zdařilých akcí a nestalo se zatím, že by žáci nevyužili prostředky podle rozpočtu. Musí totiž vyhotovit a předložit RP SPŠ monitorovací a závěrečnou zprávu a multimediální prezentaci o akci (mohou ji zpracovat pod vedením učitele v příslušném odborném předmětu).

Popisovaná aktivita má vazbu na řadu vyučovacích předmětů – ekonomie, matematika, český jazyk, multimédia, občanská nauka.

K dalším takto realizovaným akcím patřily např. kloběžkové závody, stužkovací ples, výstava výtvarných děl a výstava fotografií, prodej navržených „placek“ s logem školy, soubor v páce, módní přehlídka, setkání se sociálními partnery.

VÝSLEDKY

Uspořádané mimoškolní nebo školní akce aktivizují celou řadu žáků a spojují školu s rodiči a sociálními partnery.

Vedou žáky k podnikavosti, samostatnému jednání a finanční kázní. Učí je připravovat a realizovat projekty – od nápadu přes přihlášku, sestavu rozpočtu, realizaci až po vyúčtování, jejich medializaci a prezentaci.

Práce na projektu rozvíjí iniciativu žáků, jejich sociální dovednosti a vztahy se spolužáky, podporuje smysluplné využívání volného času.

Pro žáky, tedy pro cílovou skupinu, je hlavním přínosem, že si mohou v praxi vyzkoušet, jak probíhá realizace projektu s využitím svěřených finančních prostředků, což je vede k zodpovědnosti při hospodaření s finančními prostředky, k přesnosti při vyúčtování. ↑

Multiplikačním efektem je potřeba komunikace, uznání autority pořadatele, respektování pravidel rozpočtu, dodržení časového harmonogramu, zajištění úklidu po akci.

Pro učitele je význam především motivační. Žáci se absolutně ztotožní s realizovanou aktivitou a pokud například učitel vyhlásí soutěž o nejlepší prezentační CD z akce (například z plesu), které se bude prodávat, je pro ně účast v projektu výrazně motivační a prestižní otázkou.

Učitel si vytvoří k žákům neformální vztah a více je pozná.

Dlužno dodat, že nelze celou aktivitu realizovat ve výuce. Pro učitele to znamená věnovat realizaci aktivity i volný čas.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Podpora ze strany RP SPŠ a potřebné finanční prostředky; příručka pro žadatele o poskytnutí dotace, vzory formulářů v elektronické podobě (žádost o dotaci, hodnotící zprávy aj.) – vše zveřejněno na webové síti školy

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Marek Dan, Kantor Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů EU, Společnost pro odbornou literaturu, o.s., 2007, ISBN 978-80-87029-13-8
www.vsps-su.cz

ODBOURNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

FRANCOUZSKÁ KUCHYNĚ – PROJEKTOVÝ DEN K TEMATICKÉMU CELKU POKRMY CIZÍCH KUCHYNÍ

ŠKOLA: STŘEDNÍ ŠKOLA SOCIÁLNÍ PÉČE A SLUŽEB ZÁBŘEH,
NÁM. 8. KVĚTNA 2, 789 22 ZÁBŘEH

REALIZÁTOR PDP: Mgr. LENKA HELLEROVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

obor kuchař-číšník, francouzská kuchyně, mezipředmětové vztahy, týmová práce, prezentace, klíčové kompetence, odborné kompetence

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek popisuje projektový den zaměřený na poznávání specifik cizích kuchyní. Úkol řešili žáci 2. ročníku oboru kuchař-číšník v předmětu technologie pokrmů. Z nabídky cizích kuchyní si žáci zvolili francouzskou kuchyni, která se jim zdála atraktivní surovinami a byla pro ně nezvyklá. Francouzské speciality společně připravili a prezentovali před ostatními žáky školy. Během přípravy vyhledávali potřebné informa-

ce, recepty, zajišťovali sběr šneků včetně jejich úpravy a nákup potřebných surovin pro přípravu vybraných specialit. Při přípravě se zároveň seznamovali s historií a odlišností zvyků cizí země. Formou nástěnek a letáků zajistili propagaci francouzské kuchyně a připravili ochutnávku specialit ze šneků. Nejpodstatnější část projektu byla spolupráce v týmu, která rozvíjela odborné a klíčové kompetence.

KONTEXT

Projekt byl realizován se žáky třídy 2. ročníku oboru kuchař-číšník pro pohostinství v rámci předmětů technologie a speciální technologie. Zadání obdrželi žáci měsíc předem. Tuto dobu věnovali přípravě (shromažďování literatury apod.). Žáci se připravovali samostatně ve svém volném čase. Vlastní realizace, příprava pokrmů, jejich prezentace a degustace trvala 8 hodin.

CÍLE

Cílem projektu zaměřeného na téma cizí kuchyně bylo představení francouzské kuchyně formou veřejné prezentace s důrazem na zvolené šnečí speciality. Projekt sledoval posílení dovedností týmové práce žáků a zvýšení jejich zainteresovanosti na společném výsledku, rozvoj profesní kreativity a kultury.

V průběhu realizace byla rozvíjena většina klíčových kompetencí. Žáci byli vedeni tak, aby:

- pracovali ve skupině a rozdělili si jednotlivé role,

- čerpali informace z různých zdrojů, třídili je a předali v přijatelné formě spolužákům,
- přijímali odpovědnost za vlastní rozhodování,
- podněcovali práci v týmu vlastními návrhy na zlepšení práce, nezaujatě zvažovali návrhy druhých,
- byli schopni diskuse se spolužáky i s učitelem,
- vystupovali před spolužáky, ostatními žáky školy a před větším počtem cizích lidí, dbali na kulturu projevu.

REALIZACE

Projektový den byl realizován 28. 5. 2009. Na začátku si žáci zvolili jednu z cizích kuchyní, představili ji a podle zásad gastronomie připravili její speciality. Při zadání se žáci společně dohodli na francouzské kuchyni. Projekt dostal název „Vaření a prezentace francouzské kuchyně“.

Přípravná fáze

Při přípravě a realizaci projektu učitel přijímá roli odborného konzultanta, **poradce**, který usměrňuje vzájemnou koordinaci pracovních úkolů, dohlíží a pomáhá při realizaci. Při samotné přípravě pokrmů učitel kontroloval dodržování

technologických postupů, hygienických předpisů a bezpečnosti při práci.

Projekt začal přípravou v měsíci dubnu, kdy žáci ve dvojicích sbírali potřebné informace o francouzské kuchyni včetně charakteristických specialit. Při posouzení získaných informací zvolili šnečí speciality, které se jim zdály být atraktivní a typické pro francouzskou kuchyni. Významnou roli při výběru sehrála zvědavost a možnost ochutnávky upravených šneků. Ze získaných receptů vybrali šest, které připravili v rámci odborného výcviku na zkoušku. Komise, složená z odborného učitele, učitele odborného výcviku a tří žáků,

vybrala čtyři recepty, které připravili na den ochutnávky. Z vyzkoušených receptů šnečích specialit vybrali tyto: hlemýždi po Burgundsku, ragú v listových paštičkách, pikantní šnečí maso na toustu a smažený šnečí špíz.

Potom se třída rozdělila na dva 14členné týmy. První tým zajišťoval a připravoval suroviny potřebné pro přípravu specialit. Sbírali a předběžně upravovali šneky a zároveň připravovali kalkulace pro nakoupení surovin potřebných k přípravě pokrmů.

Druhý tým se zaměřil na propagaci a prezentaci francouzské kuchyně včetně degustace vybraných specialit. Žáci si připravili krátké přestavení francouzské kuchyně včetně historie. Zvolení dva zástupci druhého týmu seznámili žáky ostatních tříd v hodinách občanské nauky s připravovaným projektem a pozvali je na ochutnávku těchto specialit formou letáků a nástěnky. Současně připravili a vytiskli recepty.

Příprava a prezentace pokrmů

Prezentace se uskutečnila ve školních prostorách. Pokrmy ve formě chuťovek připravovali žáci ve cvičné kuchyni, servirovali je na mísách a číšníci je nabízeli k degustaci. Vzhledem k přímé účasti žáků na přípravě projektu byli schopni reagovat na dotazy. Většinou se jednalo o upřesnění nebo vysvětlení samotných receptů, které v tištěné formě nabízeli zájemcům. Téměř všechny účastníky prezentace zajímal postup přípravy šneků od sběru až po získání masa z ulity. Ochutnávky se postupně zúčastnili žáci všech oborů ve škole. Celý projekt byl pro ně zajímavý, ale ne všichni se odvážili k degustaci. Pozvánka na nástěnce v jídelně zvala i cizí strávníky na tuto ochutnávku.

Každý žák měl zadaný úkol a určitý díl odpovědnosti na celkovém výsledku.

Tímto projektem jsou ověřeny odborné dovednosti žáků osvojené a rozvíjené v předmětech:

- **Technologie:** Žáci získali potřebné informace, orien-

tovali se v odborné terminologii, procvičili se v porozumění odbornému textu a získané informace využili tak, aby připravili vybrané speciality. Připravili si odborné představení (prezentaci) specialit, aby byli schopni předat informace při degustaci a sdělit, při jakých příležitostech mohou být připravené pokrmy podávány. Při přípravě specialit si osvojili úpravu netradičních surovin a zajímavé technologické postupy. Během práce dodržovali zásady hospodárného zacházení se surovinami, energiemi a odpady.

- **Stolničení:** Žáci aplikovali získané odborné znalosti ze stolování při prezentaci a nabídce, využili komunikační kompetence v odborné terminologii, upevňovali si dovednosti práce u rautových stolů.

Při přípravě žáci uplatnili klíčové dovednosti rozvíjené a osvojené převážně v předmětech:

- **Matematika:** Žáci aplikovali matematické znalosti při vypracování kalkulací potřebných k zajištění dostatečného množství surovin. Pracovali s matematickými operacemi (převody jednotek, operace s čísly), které využili při normování surovin a kalkulaci.
- **Informační a komunikační technologie:** Žáci si ověřili práci se standardním programovým vybavením počítače pro získávání informací na internetových stránkách.

Zážitek žáků z úspěchu a uznání společné práce rozvíjí zdravé sebevědomí i u slabších žáků. Kromě toho byli žáci vedeni k tomu, aby rozvíjeli smysl pro povinnost, kriticky hodnotili výsledky své práce. Projekt zaměřený na zahraniční – francouzskou kuchyni přibližuje zvyklosti významné evropské země na poli gastronomie a přispívá celkově k poznávání jiných kultur, což koresponduje s průřezovým tématem Občan v demokratické společnosti.

VÝSLEDKY

Projektový den splnil cíle pro téma cizí kuchyně se zaměřením na dané speciality. Kolektiv žáků si vyzkoušel organizaci v týmech a zúročil dovednosti nabyté v předchozím studiu. Žáci získali nové informace, které aplikovali při prezentaci před ostatními žáky školy. Ověřili si klíčové i odborné kompetence, které prakticky realizovali. Výstupem bylo vyhodnocení projektu s doloženými fotografiemi a propagačním materiálem.

Ochutnávky šnečích specialit měly velký úspěch. Žákům, zaměstnancům i lidem, kteří chodí do školní jídelny na

obědy, velmi chutnalo. Celý projekt jsme se žáky zhodnotili, ocenili jsme iniciativu při plnění úkolů. Žáci měli dobrý pocit z odvedené společné práce a z ohlasu návštěvníků. Mnozí ochutnali šnečí speciality poprvé.

Přínosem projektu je zdokonalování mluveného projevu, upevnění vztahů mezi žáky ve třídě, ověření řady nových poznatků nenásilnou formou, zájem žáků na společném výsledku. Ověřila jsem si, že žáci lépe přijímají informace a více se zapojují do pracovních činností při použití zajímavých a motivačních metod výuky.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

- odborná literatura
- učebna ICT, internet
- suroviny a inventář potřebný k zajištění
- odborné časopisy

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Technologie přípravy pokrmů 1 a 2, Brulík E. Romaňuk J., IQ 147, spol. s.r.o. Praha, ISBN 80-239-0160-5
 Stolničení, Salač G. a kolektiv, Fortuna, Praha 1996, ISBN 80-7168-333-7
 Technologie přípravy pokrmů pro provoz hotelů, Stropnický J., SPN Praha, 1997, č.j. 75-60-61/1
 Hospodářské výpočty, Keblová A., Volková J., Septima, s.r.o., Praha 1999, ISBN 80-7216-148-2
 FOOD SERVICE 2009; Elektronické zdroje – internet

PŘÍLOHA Fotografie z projektového dne – přípravy a ochutnávky šnečích specialit

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

KOPIDLENSKÝ KVÍTEK – PROJEKT ŽÁKŮ ZAHRADNICKÉ ŠKOLY

ŠKOLA: STŘEDNÍ ŠKOLA ZAHRADNICKÁ KOPIDLNO

REALIZÁTOR PDP: Bc. MILENA BĚLECKÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

motivace žáků, odborný výcvik, projekt, projektová vyučovací metoda, tvůrčí myšlení

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek se zabývá tvořivostí žáků zahradnické školy a způsobem zvyšování jejich motivace ke studiu. Podrobněji je rozpracována metoda projektová a na příkladu konkrétního projektu Kopidlenský kvítek je ukázán její vliv na rozvoj tvořivosti žáků.

KONTEXT

Střední zahradnická škola v Kopidlně patří k poměrně malým školám, poskytuje vzdělání 150–200 žákům ve třech oborech: zahradnické práce, zahradník a v maturitním oboru zahradnictví. Žáci naší odborné školy jsou neustále v kontaktu s životem mimo školu. Jednotlivé praktické činnosti provádějí pod vedením učitelů odborného výcviku na různých pracovištích školního hospodářství. Navíc škola zajišťuje výuku i v podnicích, se kterými je na základě dobré spolupráce uzavřeno několik smluv. Díky dobré pověsti školy jsou prováděny okrasné práce veřejných prostranství

CÍLE

Cílem používání projektového vyučování a uvedeného projektu je jednak zvýšit zájem žáků o učení a přípravu v oboru, tím zamezit jejich předčasnému odchodu ze vzdělávání (zejména u žáků oborů vzdělání s výučním listem), jednak

od soukromých subjektů, úřadů a jiných škol. Vyvrcholení snažení a celoroční práce učitelů, žáků i všech dalších zaměstnanců přichází vždy v měsíci říjnu. Tehdy se koná naše největší akce – výstava Kopidlenský kvítek.

Jedná se o projekt připravovaný v průběhu celého školního roku, na kterém se podílejí žáci všech oborů vzdělání a ročníků. Zapojeni jsou i všichni učitelé a další zaměstnanci školy. Výstava má již dlouholeté tradice, první ročník se konal v roce 1994.

rozvíjet jejich tvořivost, vést je k samostatnému tvůrčímu myšlení, naučit je pracovat v týmu, u prospěchově slabších žáků pozvednout jejich sebevědomí.

REALIZACE

Projekt má dvě části, výstavní a soutěžní:

- Výstavní část – jedná se o vyzdobené učebny zámku (6 učeben), každý rok na jiné téma, prohlídka školního hospodářství včetně starobylého sbírkového skleníku.
- Soutěžní část – soutěž v aranžování, roubování, poznávání rostlin pro žáky zahradnických škol nejen z naší republiky. Dále soutěž v zahradnických dovednostech pro žáky základních a speciálních škol (8. a 9. ročníků).

Časový harmonogram projektu

Leden – zadání tématu, rozdělení tříd

Březen – zpracování návrhu výzdoby tříd,
finanční rozpočet

Duben – přidělení učitelů jednotlivým skupinám (garanti)

Duben až říjen – přípravné práce k výzdobě tříd

Říjen – vlastní výzdoba

Prosinec – vyhodnocení projektu

Přípravná fáze

Žáci se seznámili s tématem, organizací výstavy, s její ekonomickou a floristickou stránkou. Nejprve si zpracovali zadané téma, naskicovali jednotlivé třídy a vhodná aranžmá pro zvolenou třídu. Dle přibližné finanční částky určené pro jednotlivé učebny si volili vhodné květiny a další materiál pro výzdobu. Zpracovaný návrh schválilo vedení školy a přidělilo žákům peníze na realizaci výzdoby.

Příprava dílčích prvků aranžování, vazby a výzdoby probíhala v předstihu, v odborných pracovnách a dílnách při hodinách odborného výcviku.

Každý tým, který zpracovával určité téma, se rozdělil na menší skupinky. Ty se věnovaly jednotlivým speciálním úkolům. V této fázi byla velice důležitá úloha učitele, který podněcoval diskusi žáků tak, aby všichni ze skupiny měli možnost vyjádřit svůj názor a představu.

Realizace výstav

Vlastní výzdoba místností musela proběhnout velmi rychle. První den – čtvrtek – byl věnován výzdobě jednotlivých tříd na předem zadané téma. V pátek a v sobotu byly třídy určeny k prohlídce široké veřejnosti, laické i odborné.

Všichni žáci třídních kolektivů se ovšem nepodíleli na samotném aranžování tříd. Úkolem vedoucích jednotlivých skupin bylo, aby dohlédli na rozdělení funkcí a práce v týmech. Na výzdobě pracovali hlavně žáci, kteří byli schopni pracovat kreativně a vytvářet nová aranžmá.

Když byla výzdoba hotová, členové týmu zhodnotili, jak se jim povedlo navržený projekt zrealizovat. V pátek a v sobotu byla výzdoba zhodnocena širokou veřejností. ↑

VÝSLEDKY

Přínosem projektu bylo, že žáci se seznámili s celým komplexem činností práce zahradníka i s úskalími, která přináší reálný život. Měli možnost uplatnit vlastní tvůrčí přístup a nápady přímo v praxi. Uvědomili si, že je důležité respektovat jeden druhého, jeho nápady a zkušenosti. Po ukončení projektu byla většina žáků schopna pracovat samostatněji na dalších zadaných úkolech (např. příprava výstav, prezentace školy). Nemałym úspěchem bylo i zlepšení komunikace nejen mezi žáky, ale i žáků s pedagogy. ↑

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Květiny, zeleň, konstrukce, další materiál a přízdoby používané ve floristice, drobné zahradnické nářadí.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

- EINONOVÁ, D., Rozvoj tvořivosti. Fragment 2002, ISBN 80-7200-614-2
 HORÁK, F., MECHLOVÁ, E., Skupinové vyučování na základní a střední škole, Státní pedagogické nakladatelství Praha 1986
 KRATOCHVÍLOVÁ, J., Teorie a praxe projektové výuky, Masarykova univerzita 2006, ISBN 80-210-4142-0
 MOJŽÍŠEK, L., Vyučovací metody, Státní pedagogické nakladatelství 2003, ISBN 14-513-88
 MOŠNA, F., RÁDL, Z., Problémové vyučování a učení v odborném školství, Katedra technické výchovy a odborného vzdělávání PedF UK Praha 1996, ISBN 80-902166-0-9
 MŠMT, Standard středoškolského odborného vzdělávání
 PETROVÁ, A., Didaktika a tvořivost, Technická univerzita v Liberci 1995, ISBN 80-7083-173-1
 PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., Pedagogický slovník, Portál 2001

Hodnocení výsledků

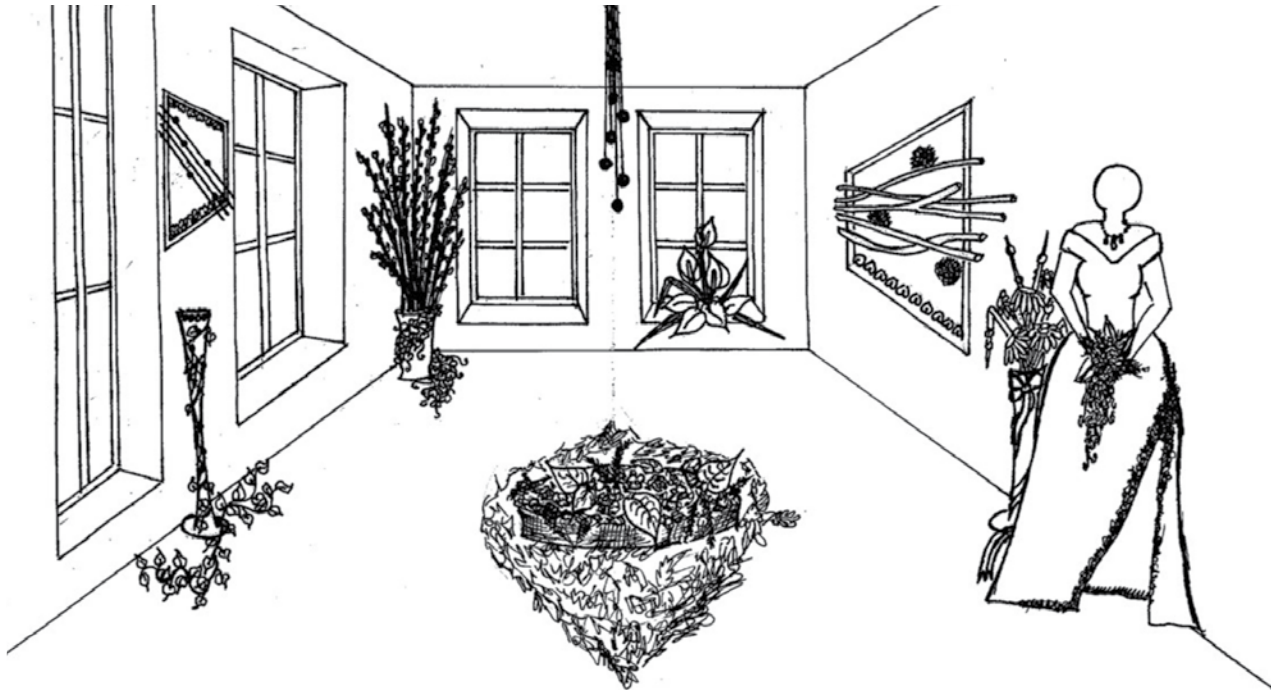
Na závěr projektu jednotlivé týmy prezentovaly svoji práci od počátečních krůčků až po samotný výsledek před ostatními týmy. Na prezentaci byl stanoven limit 15 minut a obsahová kritéria. Prezentace byla provedena v PowerPointové podobě, doplněna slovním komentářem a vizuálním materiálem (skici, předlohy, obrázky zachycující průběžnou činnost týmu, fotografie jednotlivých aranžmá aj.). Rovněž bylo třeba ve zkratce uvést úskalí, se kterými se žáci v průběhu práce na projektu potýkali, způsob jejich řešení i to, co se jim nejlépe podařilo. Po prezentaci následovala diskuse a dotazy ostatních týmů.

Výsledky práce jednotlivých týmů hodnotili nejen samotní řešitelé, ale také žáci 1. ročníků, kteří působili jako pozorovatelé a dělali si poznámky. Práce žáků hodnotili učitelé spolu s odborníky z řad floristů a aranžérů na základě vlastního pozorování, monitoringu žáků prvního ročníku a ankety od návštěvníků. Hodnocen byl nejen výsledek – aranžmá, ale celý průběh práce od začátku. Speciální bonus získal tým, který při zpracovávání projektu projevil originální, netradiční, tvořivý přístup.

Objevily se i problémy. Docházelo ke konfliktům při komunikaci mezi jednotlivými žáky, ukázalo se, jak velké obtíže jim přinesla neschopnost komunikovat mezi sebou a dohodnout se na čemkoli. Z počátku jim velké problémy také činilo rozvrhnout si práci co možná nejefektivněji, zorganizovat si čas tak, aby dodrželi všechny stanovené termíny.

Bohužel docházelo k situacím, kdy někteří žáci se přižívovali na práci těch spolehlivějších. Zde byla velmi důležitá role pedagoga, aby toto co nejdříve odhalil a vhodně zasáhl.

PŘÍLOHA Práce žáků

PŘÍLOHA Práce žáků

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

MÉNĚ ZNÁMÉ DRUHY LISTOVÉ ZELENINY

ŠKOLA: VOŠ ZAHRADNICKÁ A STŘEDNÍ ZAHRADNICKÁ ŠKOLA MĚLNÍK

REALIZÁTOR PDP: Ing. IVA BREJŠOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

mezipředmětové vztahy, motivace, skupinová výuka, týmová práce, vyhledávání a zpracování informací, použití výpočetní techniky, obor zahradnictví, zelinářství

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek je věnován využití skupinové výuky pro osvojování nového učiva v předmětu zelinářství. Žáci, rozdělení do skupin, mají za úkol seznámit ostatní žáky s jednou méně známou listovou zeleninou. Každá skupina si může zvolit vlastní řešení, zdroje informací i způsob prezentace. Mohou používat výpočetní a didaktickou techniku, katalogy, živý materiál a další libovolné pomůcky. Výklad si připraví

KONTEXT

Předmět zelinářství se vyučuje ve 2. až 4. ročníku oboru zahradnictví. Zahrnuje několik tematických celků, které na sebe vzájemně navazují. Popisovaná forma skupinové práce se uplatňuje ve 4. ročníku, kdy žáci již mají dostatečné odborné znalosti, a to v rámci běžné výuky. Jako téma jsou záměrně zvoleny méně známé druhy listových zelenin, aby žáci museli použít k získání informací nejen učebnice, ale i jiné dostupné zdroje, např. internet, katalogy tuzemských i zahraničních firem a odborné časopisy. Texty těchto časopisů jsou velmi často v cizím jazyce, takže žáci si uvědomují nutnost znalosti cizích jazyků. V prezentaci se

CÍLE

Cílem použité metody je nejen rozšířit znalosti žáků o zelenině, ale zvýšit jejich zájem a aktivitu ve výuce. Skupinová výuka založená na vlastním poznání vede k lepšímu zapamatování učiva, učí žáky pracovat s odbornými informacemi, vzájemně spolupracovat a prezentovat své výsledky.

REALIZACE

V hodině zelinářství byli žáci rozdělení do 3 pracovních skupin a každá skupina si vybrala jednu méně známou listovou zeleninu odlišné chuti, např. polníček kozlíček, čínskou hořčici a čekanku salátovou. Potom připravila o své zelenině odborný výklad, který v následující hodině přednesla ostatním skupinám (v rozsahu asi 10 minut). Výklad bylo možné doplnit PowerPointovou prezentací.

Při výkladu žáci používali následující postup: Nejprve zapsali na tabuli latinský a český název zeleniny. V úvodu krátce popsali historii pěstování dané zeleniny, uvedli účel

předem a v následující hodině prezentuje zástupce skupiny probírané téma ostatním žákům (v rozsahu 10 minut). Po prezentaci následují dotazy od posluchačů a diskuse. Práce ve skupinách podporuje týmovou spolupráci a motivaci žáků, ale také soutěživost, cílevědomost a aktivitu při závěrečných dotazech.

prolínají mezipředmětové vztahy, praktické a osobní zkušenosti žáků. Tento typ výuky probíhá ve třídě, každá skupina má ke své prezentaci cca 10 minut, aby byl dostatek času na dotazy, ukázky vzorků zeleniny, popř. degustaci, a na závěrečné vyhodnocení hodiny. S pravidly hodnocení jsou žáci předem seznámeni. Příprava prezentace probíhá samostatně mimo vyučování. I když určitou zeleninu prezentuje pouze skupina, která si ji zvolila, ostatní skupiny se informují o vybraných zeleninách, aby byly připraveny na závěrečné dotazy, nebo aby mohly prezentujícího žáka doplnit o své poznatky a být nejlepší.

a zajímavosti pěstování. Pohovořili o významu dané zeleniny pro výživu člověka a o jejich nutričních hodnotách (obsahu vitamínů, látek léčivých, minerálních, bílkovin aj.). Zároveň seznámili ostatní se způsobem konzumace a potravinářského zpracování zeleniny. I v tomto případě mohli žáci vnést do výuky vlastní zkušenosti a poznatky. Dalším bodem je botanická charakteristika. Zde žáci využili svých znalostí z předmětu biologie a odborných pojmů. Potom žáci krátce pohovořili o způsobu pěstování, sklizně a posklizňové úpravy prezentované zeleniny. Na závěr

každé prezentace byl proveden krátký zápis do sešitu. Na konci výkladu mohli žáci z druhých skupin vznést na přednášejícího dotazy nebo toto téma doplnit svými poznatky.

U žáků se projevovala soutěživost a snaha o samostatný projev. Skupina je nucena díky dotazům svých spolužáků diskutovat, formulovat a obhajovat své názory a postoje. Při přípravě je nutná týmová spolupráce skupiny, přestože je ve skupině vybrán jeden žák, který výklad

prezentuje. Ostatní ho ale mohou vhodným způsobem doplňovat. Po prezentaci všech tří skupin učitel vyhodnotil jednotlivé výstupy. Při hodnocení se klade důraz na hloubku porozumění učivu, na ústní projev, ale i na celkový přístup k danému tématu. Žáci, kteří se s úkolem vyrovnali velmi dobře, byli učitelem pochváleni.

Na závěr hodiny bylo možné si tyto tři typově rozdílné zeleniny prohlédnout, ochutnat a hodnotit.

VÝSLEDKY

Hodina splnila daný cíl: Žáci připravili v týmu prezentaci na dané téma, prokázali schopnost prezentaci přednést ostatním spolužákům a reagovat na jejich dotazy. Skupiny uplatnily různé způsoby práce s textem a informacemi, při řešení používaly různé metody myšlení. Žáci prokázali schopnost pracovat s osobním počítačem a dalšími pro-

středky informační a komunikační techniky. Dokázali diskutovat a obhajovat své názory. Celým zpracováním daného tématu se prolínaly mezipředmětové vztahy a praktické zkušenosti žáků získané na školním statku, exkurzemi a praxí v odborných podnicích.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Učebnice zelinářství, sešity, notebook, internet, katalogy a odborné časopisy, vzorky čerstvé zeleniny

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Školní vzdělávací program, učebnice zelinářství, katalogy firem nabízející novinky osiv, vlastní zkušenosti žáků, vlastní deníky z učební praxe žáků

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

PÉČE O ZELEŇ VE VÝUCE A V PRAXI

ŠKOLA: STŘEDNÍ ZAHRADNICKÁ ŠKOLA OSTRAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE, ŽÁKOVSKÁ 20–22, 709 00 OSTRAVA – HULVÁKY

REALIZÁTOR PDP: Ing. JAN ŠENK

KLÍČOVÁ SLOVA

dendrologický průzkum, pasportizace zeleně, týmová práce, údržba zeleně, zeleň

STRUČNÁ ANOTACE

Tento příspěvek ukazuje možnost propojení teorie s praktickou realizací. Jedná se o projekt zaměřený na pasportizaci ploch a péči o zeleň v areálu školy. Úkol posiluje týmovou spolupráci, přičemž současně dochází k rozvoji klíčových kompetencí – k praktickému řešení problémů,

k rozvoji komunikativních sociálních i personálních kompetencí. Současně mají žáci možnost formulovat vlastní názor a snažit se jej prosadit v týmu. Žáci se setkají rovněž s rozdělením práce mezi jednotlivé členy týmu a učí se přebírat odpovědnost za svěřený úkol.

KONTEXT

Cílovou skupinou jsou žáci 4. ročníku. V rámci projektu bude provedena pasportizace ploch kolem budovy střediska praktického vyučování, v prostorách školního arboreta, v „Zelené učebně“ a na drobných, neucelených plochách areálu školního zahradnictví. V každé ze dvou tříd si žáci vylosují vlastní zařazení do týmu, který má čtyři až pět členů. Tým si následně zvolí svého vedoucího. Součástí úkolu týmu je nezbytný dendrologický průzkum lokality, která je každému týmu přidělena losem. Na základě dendrologického průzkumu s hodnocením dřevin zpracují žáci návrhy na pěstební opatření, průklesty dřevin, případné návrhy na kácení nebo smýcení dřevin či porostů. Dále vypracují návrh celoroční údržby v dané lokalitě, to znamená ošetření travnatých ploch, realizaci a údržbu květinových záhonů, ošetření keřových skupin přihnojením, doplněním kůry apod.

Součástí všech návrhů činností je i finanční kalkulace provedená na základě aktuálních ceníků prací. Veskrze

praktickou stránkou činnosti týmu je pak příprava „Dendrologického testu“ pro ostatní spolužáky, členy jiných týmů. Pro přípravu testu poznávání poslouží přírodní materiál (větvičky, květy, plody) získaný v dané lokalitě.

Závěrečnou část úkolu představuje praktické ošetření plochy, to znamená např. posečení travnaté plochy, doplnění kůry, přihnojení, řez. Které práce budou provedeny vzhledem k ročnímu období, je na rozhodnutí každého z týmů, neboť jednotlivé plochy pochopitelně nejsou identické co do skladby porostů, travnatých ploch apod.

Přibližná časová náročnost projektu činí 26 hodin. 12 hodin je vyhrazeno na vlastní přípravnou fázi (pasportizace, podklady), 12 hodin na praktické provedení údržby ploch a sestavení finančního plánu celoroční údržby. Přibližně dvě hodiny jsou věnovány prezentaci výsledků týmu s pomocí ICT.

CÍLE

Cílem projektu je prověření, podpora a prohloubení znalostí a dovedností žáků 4. ročníku oboru zahradnictví a prohloubení environmentální výchovy. Aplikací teoretických poznatků dojde ke zlepšení zkušeností a dovedností v duchu ŠVP. Rovněž je třeba zmínit motivaci žáků k osobnímu profesnímu uplatnění v životě.

Vzdělávací cíle:

- Využití poznatků a znalostí z hodin biologie, dendrologie, ekologie a tvorba životního prostředí;
- Práce s mapovými podklady, měřítkem, pomůckami pro zjišťování vzdáleností, úhlů v terénu;
- Vytváření závěrečných materiálů, výstupů pomocí ICT;
- Rozvíjení klíčových kompetencí v rámci ŠVP.

Výchovné cíle:

- Rozvoj dovedností spolupracovat v týmech;
- Zlepšení interakce žák – učitel;
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti.

REALIZACE

V první fázi jsou rozděleni žáci do 12 týmů, vylosovány jednotlivé plochy. Každá plocha činí cca 2000 m². Žákům je stanovena povinná minimální pracovní doba 6 hodin denně. Každý tým si zvolí svého vedoucího s příslušnou

autoritou u ostatních členů. Konzultace k projektu probíhají průběžně dle potřeby jednotlivých týmů, konzultanty jsou dva až tři vyučující pro přípravné práce, práce spojené s použitím zahradnické mechanizace a pro využití ICT.

První den

- Seznámení se s plochou, pasportizace zeleně (vymezení ploch trávníků, záhonů, keřových skupin apod.), dendrologický průzkum a inventarizace dřevin se sledováním charakterizujících údajů (rod, druh, popř. kultivar, obvod kmene, výška dřeviny, zavětvení, odhad stáří atd.);
- Vypracování sadovnického plánu ve zvoleném měřítku se zakreslením všech kompozičních prvků.

Druhý den

- Příprava celoročního plánu údržby pro zadanou plochu, finanční plán dle ceníku a navržených péstebních opatření;

Třetí den

- Praktické provedení údržby trávniku, dřevin, záhonů apod.;
- Příprava materiálu na „Dendrologický test“ z poznávání dřevin.

Čtvrtý den

- Finalizace výtvarných prací (kolorovaný sadovnický plán – půdorys, seznamy dřevin, ploch apod.);
- Vypracování zprávy o současném stavu dané lokality včetně fotodokumentace;
- Příprava prezentace prací na projektu – postup týmu ve všech fázích úkolu, stav před a po provedení prací, vlastní poznatky, zkušenosti z týmové práce. Využití ICT.

Prezentace veškerých provedených úkolů pomocí ICT (rozsah asi 1–2 hodiny).

VÝSLEDKY

Žáci si ověřili, jak umí aplikovat získané znalosti, uvědomili si, kde jsou jejich vlastní slabé stránky, prověřili si sami na sobě spojení teorie a praxe. Vyzkoušeli si práci v týmu a své vlastní schopnosti týmové spolupráce. Vedoucí týmu při závěrečné prezentaci výsledků zhodnotil práci jednot-

livých členů, každý člen měl možnost se k hodnocení vyjádřit, případně připojit své vlastní postřehy. Žáci si rovněž ověřili schopnost přednést a obhájit výsledky své vlastní činnosti, metodické postupy, které použili, a zdokonalili se v práci s prostředky ICT.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Digitální fotoaparát, geodetické pomůcky pro práci v terénu, prostředky ICT, mapové podklady, mechanizační prostředky pro sečení travnatých ploch, pomůcky pro ošetřování rostlin a zpracování půdy, rýsovací a psací potřeby

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

- Hamata, M. a kol.: Zakládání a údržba zeleně. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2000
Hrabě, F. a kol.: Trávy a trávniky – co o nich ještě nevíte. Olomouc: Vydavatelství Ing. Petr Baštan – Hanácká reklamní 2003
Nienhaus F., Butin H., Böhmer B.: Atlas chorob a škůdců okrasných dřevin. Praha: Brázda 1998
Hurych, V.: Okrasné dřeviny pro zahrady a parky. Praha: Květ 2003
Kolařík a kol.: Péče o dřeviny rostoucí mimo les 1. a 2. díl. Vlašim: ČSOP 2003
Kotrba, T. a Lacina, L.: Praktické využití aktivizačních metod ve výuce. Praha: Barrister & Principal 2001

PŘÍLOHA Návrh hodnocení výsledků

Úroveň řešení	<i>Nesplněno</i>	<i>Splněno se závadami</i>	<i>Splněno</i>	<i>Velmi dobrá práce</i>	<i>Vzorové řešení</i>
Počet bodů	5	4	3	2	1
Vypracování plánu přidělené plochy, inventarizace a klasifikace dřevin, včetně plánu péče a údržby	Vypracované plány nesouhlasí se skutečným stavem, plán údržby neodpovídá stavu porostu, špatně určeno více než 80 % dřevin	V plánech jsou výrazné chyby, návrh údržby je nedbalý a nekompletní, špatně určeno více než 60 % dřevin	Plány vykazují menší nedostatky, návrh údržby je vhodný, ale nekompletní, špatně určeno více než 30 % dřevin	Plány jsou vcelku přesné, pouze s malými odchylkami, údržba je navržena správně, špatně určeno více než 10 % dřevin	Plány jsou přesné, návrh údržby ploch je správný a kompletní, špatně určeno max. 5 % dřevin
Provedení údržby a pěstebních opatření na dřevinách, keřových skupinách, trávníkových plochách a záhonech	Práce je nedokončena a provedena nedbale s viditelnými chybami, jež ohrožují správný růst dřevin, není dodržena bezp. práce	Údržba je provedena nesprávně, je nebezpečí trvalého poškození dřevin	Na plochách a ošetřených dřevinách lze najít výraznější chyby, na pracovišti je nepořádek	Údržba je provedena dobře, pouze s malými nedostatky, je dodržována bezp. práce	Údržba a pěstební opatření jsou provedeny správně bez nedostatků
Vypracování materiálu pro veřejnou soutěž na téma „ Celoroční údržba sadovnícké plochy “	Materiál je nepřehledný, špatně graficky provedený, špatně provedena kalkulace	Materiál má výrazné textové a grafické chyby, jsou rozdíly proti skutečnému stavu, rozpočet je nevhodně sestaven	Práce má menší textové a grafické chyby, je nevhodně sestavena, v rozpočtu se objevují chyby	Práce je provedena správně, pouze s drobnými chybami	Výborná práce, kterou lze použít do soutěže
Prezentace projektu (Zapojili se v ní všichni členové skupiny? Byla prezentace promyšlená? Prezentovali žáci realizovanou zakázku se zájmem? Bylo vyjadřování na dobré úrovni?)	Prezentace zcela nepřipravená; myšlenky neutříděné; do prezentace se zapojil jediný člen týmu; nespisovná mluva	Částečně připravená prezentace; rozpačitý dojem; obtíže při vyjadřování některých myšlenek; do prezentace se nezapojila většina týmu; prezentace bez většího zaujetí členů skupiny	Prezentace připravena a prezentována bez výraznějšího zájmu skupiny, špatná komunikace mezi členy	Dobře připravená prezentace; kultivovaný projev a zajímavý projev; do prezentace se zapojila většina týmu; zaujetí skupiny	Vynikající prezentace; vyjadřování všech členů týmu na vysoké úrovni; film prezentován se zřejmým zájmem; do prezentace se zapojil celý tým;
Spolupráce skupiny (Zapojili se všichni členové do projektu? Došlo k rozkolům a neshodám uvnitř skupiny? Vystupovala skupina jednotně jako celek? Byl zřejmý zájem skupiny o úspěšné zvládnutí uložených úkolů?)	Zásadní rozpory a neshody ve skupině; ke spolupráci nedošlo; většina členů nesplnila individuální úkoly vyplývající z jejich rolí; skupina nevystupovala jako celek; neprojevila žádný zájem o úspěšnou tvorbu	Skupina špatně spolupracovala, projevovaly se spíše individuální výkony	Menší neshody a rozpory ve skupině; většina členů splnila své úkoly; menší nasazení a zaujetí pro tvorbu	Jen drobné neshody; všichni členové skupiny splnili své individuální úkoly; vysoké zaujetí i pracovní nasazení celé skupiny	Skupina pracovala jako tým; táhla za jeden provaz; vždy vystupovala jako celek; vysoké nasazení a zaujetí pro tvorbu, rozpory žádné

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

PROPOJENÍ ODBORNÉHO VÝCVIKU A TEORETICKÉHO VYUČOVÁNÍ V OBORU PEKAŘ

ŠKOLA: STŘEDNÍ ŠKOLA HOTELOVÁ A SLUŽEB,
NA LINDOVCE 1423, 767 01 KROMĚŘÍŽ

REALIZÁTOR PDP: Ing. LIBUŠE HAJNÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

skupinové vyučování, odborný výcvik, teoretické vyučování, řešení problému, analýza problému, prezentace, diskuse, řešení reálné situace, klíčové kompetence

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe je ukázkou propojení odborného výcviku s teoretickým vyučováním. Analyzuje problémové situace v odborném výcviku a v teoretickém vyučování, hledá příčiny jejich vzniku, způsoby řešení a technologické návaznosti. Rozvíjí klíčové kompetence žáků učebního oboru pekař k samostatnému řešení problémových situací ↴

KONTEXT

Výuka probíhá v 1. a 2. ročníku učebního oboru pekař ve třídě s 10 žáky, vždy po odborném výcviku v rozsahu 1. vyučovací hodiny technologie.

Realizace skupinového vyučování a vedení žáků k samostatnému řešení problémových situací je vázána na schopnost žáků využívat znalosti z odborných předmětů a zkušenosti z odborného výcviku, vzájemně spolupracovat a mezi sebou komunikovat. Žáci přistupují k zadaným úkolům zodpovědně, tak, aby výsledek jejich práce i práce celé skupiny odpovídal jejich možnostem a schopnostem.

Výuka a tvůrčí činnost probíhá v malých skupinách, žáci pracují společně v blízkém kontaktu, všichni žáci ve skupině si uvědomují, že si musí ujasnit problém, který ↴

CÍLE

Cílem je využít řešení reálných profesně zaměřených situací k propojení teorie a praxe (k aplikaci teoretických poznatků v reálných situacích a úkolech) ve výuce, k aktivizaci žáků, k rozvoji jejich klíčových kompetencí, zejména kompetence řešit problémy a spolupracovat s druhými. ↴

REALIZACE

Seznámení žáků s cíli vyučovací hodiny, zápis na tabuli.

Učitel spolu se žáky vymezí cíle vyučovací hodiny, společně si ujasní význam, návaznosti a důležitost vymezené problematiky.

Žáci pracují ve skupinách – ve dvojicích, popřípadě trojicích podle náročnosti problematiky. Lavice jsou uspořádány do tvaru písmene U tak, aby žáci na sebe dobře

a k analýze technologického problému. Rozvíjí u žáků schopnosti uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení a myšlenkové operace i jejich komunikativní kompetence. Žáci reagují na dotazy spolužáků, prezentují návrhy řešení, vysvětlují je a obhajují před spolužáky.

mají vyřešit a společně hledat nejlepší řešení, jež vede k vyřešení zadaného úkolu. Práce každého z nich je důležitá pro hodnocení celé skupiny.

Vzájemná diskuse při hledání a navržení nejlepšího řešení zadané problematiky vede k ohleduplnosti a rozvíjí u žáků komunikativní dovednosti.

Členové skupiny prezentující své řešení před ostatními spolužáky zdůvodňují a obhajují navržený způsob řešení, reagují na jejich dotazy. To vede k rozvíjení schopnosti formulovat srozumitelné myšlenky a vyjadřovat se v ústním projevu přiměřeně komunikační situaci.

Příklad je v praxi realizován 2 roky a máme s ním velmi dobré zkušenosti.

Hlavní vyučovací cíle:

- rozvíjení a upevnění odborné kompetence vyrábět pekařské výrobky a zajišťovat jejich odbyty;
- rozvíjení personálních a sociálních kompetencí;
- rozvíjení kompetence k učení;
- rozvíjení komunikativní kompetence.

viděli a rozuměli prezentovanému problému. Toto uspořádání umožňuje nejen dobrou vzájemnou komunikaci mezi žáky, ale také možnost usměrňování diskuse vyučujícím.

Žáci se sami rozdělili do skupin v poslední vyučovací hodině před odborným výcvikem, vzhledem k tomu, že problematika vyučovací hodiny úzce navazuje na práci v odborném výcviku. Každá skupina totiž informuje o prá-

ci jednoho dne odborného výcviku a poukazuje na vzniklé problémy. Pro dobrou práci ve skupině je důležité, aby se žáci navzájem znali, aby byly mezi nimi dobré kamarádké vztahy a navzájem si věřili.

Každá skupina si zvolí svého mluvčího, který informuje ostatní o průběhu jednoho pracovního dne v odborném výcviku, vyjmenuje, které druhy pečiva ten den vyráběli, jaké použili suroviny, technologické postupy a strojní zařízení, poukáže na problémy, ke kterým v průběhu práce došlo. Tuto část si žáci již předem připravili.

Po každé prezentaci je dán prostor ostatním žákům k diskusi.

Příklad:

Žák vyjmenoval suroviny použité při výrobě konzumního chleba, postup při vedení kvasu, přípravě a zpracování chlebového těsta, zrání těsta, dělení a tvarování, sázení, pečení chleba a vypékání. V závěru své prezentace uvedl, že upečený chléb měl popraskanou kůrku. Žáci diskutovali, co způsobilo tuto vadu, a navrhovali, jak jí lze předejít.

Potom vyučující rozdává žákům pracovní listy.

Každé skupině zadá vyučující jeden úkol, který souvisí s probíranou problematikou, přitom vychází z problémů, na které poukázali ve své prezentaci.

1. skupina:

Vysvětlí význam vedení kvasů pro objem chleba, chuťové a aromatické vlastnosti, co způsobí kyselou chuť chleba, navrhnou, jak tomu lze předejít.

2. skupina:

Popíše mísení těst, co způsobí tvorbu žmolků v těstě, navrhne, jak tomu lze předejít.

3. skupina:

Vysvětlí význam kynutí v těstech, proč je chléb po upečení nízký, navrhne, jak tomu lze předejít.

4. skupina:

Popíše pečení chleba od vsazení po vypékání, vysvětlí, proč se upečený chléb málo leskne, najde příčinu a navrhne, jak ji odstranit.

5. skupina:

Popíše, jak ovlivní kvalita mouky jakost upečeného chleba, proč vznikl v upečeném chlebu brousek, navrhne, jak této vadě zabráníme.

Každá skupina pracuje samostatně, žáci ve skupině si musí ujasnit problém, který mají vyřešit, společně hledají optimální způsob k vyřešení zadaného úkolu, ale každý z nich přitom vychází ze svých znalostí, které si prací ve skupině tříbí a upevňuje.

Při samostatné práci skupin prochází vyučující mezi jednotlivými skupinami a práci žáků kontroluje, usměrňuje, popřípadě je navede na správný způsob řešení.

Po uplynutí 15 minut každá skupina postupně v 5 minutách prezentuje výsledky své práce.

Vlastní prezentace:

Probíhá tak, že je stanoven druhý mluvčí každé skupiny. Tentokrát ten, který neinformoval ostatní na začátku hodiny o průběhu pracovního dne v odborném výcviku. Tohoto druhého mluvčího určí vyučující tak, aby dostali prostor k rozvoji komunikativních kompetencí všichni členové skupiny.

Vybraný žák – druhý mluvčí skupiny – popíše na začátku prezentace problém, který měli vyřešit tak, aby i ostatní žáci porozuměli zadanému úkolu. Následně uvede řešení a podrobně jej rozebere, ukáže příčiny vzniku problémové situace, která se objevila v odborném výcviku, poukáže na chyby, ke kterým v průběhu práce došlo, popíše navržené způsoby řešení a technologické návaznosti.

Po skončení vlastní prezentace následuje asi pětiminutová diskuse, během které i ostatní žáci mohou vyjádřit svůj názor, svůj návrh řešení. Do diskuse vstupují již oba členové skupiny, vysvětlují a obhajují svou práci před spolužáky, reagují na jejich dotazy.

Na závěr v dalších 5 minutách zhodnotí vyučující způsoby řešení skupiny, prezentaci jednotlivých žáků a jejich reakci na diskusi.

V případě, že skupina nenajde správné příčiny technologického problému, nebo navrhne nesprávný postup pro odstranění problému, vysvětlí problematiku a způsob řešení vyučující a následně poukáže na chyby, ke kterým došlo v práci skupiny.

Při vlastní práci byla mezi žáky velmi dobrá pracovní atmosféra, při prezentaci byli žáci zpočátku málo komunikativní, ale postupně, jak získávali praktické dovednosti a odborné znalosti, byla jejich práce na dobré úrovni.

VÝSLEDKY

Žáci si vyzkoušeli práci ve skupinách, prověřili si své schopnosti a odborné znalosti. Vyzkoušeli si své komunikativní schopnosti při prezentaci výsledků své práce před spolužáky.

Při vlastní práci ve skupinách byla mezi žáky velmi dobrá tvůrčí spolupráce.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Vlastní pracovní listy

ODBOBNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

VYUŽITÍ SMS ZPRÁV VE VÝUCE PŘEDMĚTU PÍSEMNÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

ŠKOLA: SOŠ, BENEŠOVA 508,
349 01 STŘÍBRO

REALIZÁTOR PDP: Mgr. ALENA ŠPETOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

obchodní dopis, písemná a elektronická komunikace, práce s chybou, skupinová práce

STRUČNÁ ANOTACE

Jedním z úkolů odborného předmětu písemná a elektronická komunikace na střední odborné škole je naučit žáky oboru veřejnosprávní činnost sestavit, upravit a správně napsat adresu obchodního či jiného úředního dopisu. Pro-

KONTEXT

Písemná a elektronická komunikace (dále PEK) se vyučuje ve 2. a 3. ročníku oboru veřejnosprávní činnost. Výuka probíhá v odborné učebně vybavené počítači nebo elektronickými psacími stroji se skupinou 12–16 žáků.

Odborné znalosti z PEK pak mohou žáci využít i v jiných předmětech, např. ve veřejné správě, ekonomice, právu, účetnictví apod.

Základem učiva předmětu PEK je znalost úpravy obchodního a úředního dopisu podle ČSN 01 6910. Součástí každého dopisu je adresa odesílatele a příjemce. Aby se mohla výuka pomocí SMS realizovat, musí žáci už

CÍLE

Cílem je procvičit a upevnit znalosti o sestavení a úpravě adresy obchodního dopisu podle ČSN. Výuka směřuje k tomu, aby se žáci naučili psát adresy správně z hlediska věcného, jazykového a formálního a za pomoci nových

REALIZACE

O přestávkách neustále vidím žáky s mobilním telefonem v ruce posílat SMS zprávy. Když jsem tytéž žáky učila psaní adres podle ČSN, napadlo mě, že by pro ně mohlo být zajímavé sestavovat adresy podle zadání, které bude podobné SMS zprávám.

Nejprve jsem připravila adresy napsané v řádce všemi velkými písmeny s háčky a čárkami (PŘÍLOHA 1). Protože to bylo velmi lehké, napsala jsem několik adres stejným způsobem, ale bez háček a čárek (PŘÍLOHA 2). To už bylo těžší, ale pro žáky i zajímavější. Zkusila jsem tedy podobnou variantu, ale pouze malými písmeny (PŘÍLOHA 3). Tento způsob se jim líbil nejvíce. Aby byl úkol obtížnější,

tože jde o učivo, které zaujme žáky jen velmi málo, a naopak vyžaduje mnoho přesných znalostí uvedených v ČSN 01 6910, je třeba jim učivo zpestřit způsobem, který je jim blízký. V jejich věku jsou to mimo jiné i SMS zprávy.

vědět, co má nebo musí tato adresa obsahovat, jak musí být upravena, kde je v dopise umístěna, a co se naopak do této adresy nepíše, jaké se mohou použít zkratky, kdy velká písmena, kam patří čárky a tečky, kam se umístí PSC nebo označení Doporučeně apod.

Náročnost přípravy je minimální, ale možnost použití prakticky při opakování nebo procvičování učiva PEK neomezená. Žáky je tento způsob výuky velmi dobře přijímán. V praxi ho používám 2 roky, a to ve 2. ročníku při upevňování učiva „Normalizovaná úprava písemnosti“ a při opakování i ve 3. ročníku.

znalostí z ČSN. Čím je způsob nebo prostředky ve výuce bližší jejich věku, tím snadněji a kvalitněji učivo pochopí. Proto jsem k procvičování adres zvolila texty psané podobně jako SMS zprávy.

připravila jsem ještě adresy napsané v řádce malými písmeny bez háček a čárek, ale s neuspořádanými údaji (PŘÍLOHA 4). Cílem bylo sestavit adresu tak, aby byla správná věcně, gramaticky i formálně podle ČSN.

Tento příklad může být realizován v jedné vyučovací hodině nebo podle uvážení vyučujícího v několika hodinách. Z praxe vím, že naučit všechny teoretické poznatky z předmětu PEK tak, aby je žáci uměli kdykoliv použít, vyžaduje neustálé i namátkové opakování. Je tedy možné naplň popisované vyučovací hodiny rozdělit podle potřeby do několika hodin jako opakování, procvičování nebo upevňování učiva. (PŘÍLOHY jsou na straně 66)

Časový rozpis:

1. Společné opakování všech znalostí o adresách obchodních dopisů. Žáci mohou použít své zápisky v sešitě, odpovídají na otázky učitele, kreslí náčrty na tabuli apod.
Práce trvá 10 minut.
2. Ujasnění si vědomostí na několika příkladech napsaných adres, v nichž jsou záměrně chyby. Musí chyby najít a analyzovat.

Práce trvá maximálně 10 minut.

3. Zadání práce nejlépe do dvojic, popř. do malých skupinek. Každá dvojice dostane obálku s několika barevně odlišenými rozstříhanými adresami. Úkolem je sestavit adresy správně v co nejkratší době. Práce ve dvojicích je velmi efektivní, protože pomalejší žáci jsou hbitějšími vedeni k větší aktivitě.

Práce by neměla trvat déle než 5–7 minut.

4. Společná kontrola práce, zdůvodnění a oprava chyb.
Doba trvání: 5 minut.
5. Zadání samostatné práce. Úkolem je sestavit a bezchybně napsat adresy ze zadání v řádce podobné SMS zprávám. Každou hodinu je možné zvolit adre-

sy z jiné přílohy. Před prvním zadáním vypracujeme jednu vzorovou adresu společně na tabuli. Je vhodné zopakovat, že adresa musí obsahovat vše, co je v zadání. Je možné použít platné zkratky, napsat správně velká písmena a adresu správně sestavit. Pokud to urychlí práci, mohou si žáci napsaná slova v zadání vyškrtávat. Adresy píšou na papír, kde jsou vyznačena adresní pole. Zpočátku doporučuji zadávat méně adres, aby žáci měli na vypracování dostatek času.

Práce by neměla trvat déle než 12–15 minut.

V závěru hodiny žáci práci odevzdají, aby vyučující mohl příští hodinu práci zhodnotit.

V hodině jsem použila společnou práci vedenou učitelem, práci ve dvojicích, popř. v malých skupinách, i práci samostatnou. Ta má ukázat, zda bylo učivo dostatečně pochopeno.

Při práci jsem narazila na překážky, které se týkaly znalostí žáků z českého jazyka, např. psaní velkých písmen v titulech, v názvech ulic, firem apod. Vrátime se k tomu při hodnocení prací další hodinu a společně některé časté jevy zdůvodníme a opravíme.

VÝSLEDKY

Vytčeného cíle bylo u přítomných žáků dosaženo. Absolventi oboru veřejnosprávní činnost mají být vybaveni dovednostmi z administrativy. Správné sestavení a úprava adresy obchodního dopisu k nim také patří. Na praxích se však ještě občas setkávají se zápornými postoji ze strany úředníků. Dopisy i adresy na obálkách potom musí psát tak, jak jim je nařízeno, přestože to odporuje ČSN, podle které jsou připravováni.

Prezentovaný příklad ukazuje, jak žáky naučit méně zajímavé, ale pro jejich práci potřebné učivo.

Tento způsob procvičování adres se mi osvědčil, a proto jsem zkusila takto připravit i krátký obchodní dopis. I ten žáci vypracovali tímto postupem bez problémů.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

- ČSN 01 6910
- karty s adresami, na kterých jsou záměrně chyby (nebo 1 kartu k promítnutí na stěnu)
- obálky s rozstříhanými adresami
- předtištěné papíry s vyznačenými adresními poli
- texty se zadáním ve formě SMS zpráv

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

ČSN 01 6910. Praha: Český normalizační institut, 2007.

Štiková, S.: *Obchodní korespondence*. Plzeň: Korespondent, 2003.

PŘÍLOHA 1

VÁŽENÁ PANÍ MAGISTRA JANA KADLECOVÁ OBCHODNÍ AKADEMIE
MASARYKOVO NÁMĚSTÍ 1 274 01 SLANÝ

SEVEROMORAVSKÉ DŘEVOZPRACUJÍCÍ ZÁVODY AKCIOVÁ SPOLEČNOST
PRÁVNÍK PETR VACEK PRÁVNÍ ODDĚLENÍ NEŠVEROVA 219 74600 OPAVA

JOSEF A SPOL. SLABOPROUDÉ INSTALACE JANÁČKOVO NÁMĚSTÍ ČÍSLO 56 76001 ZLÍN

PŘÍLOHA 2

VETERINARNI STANICE DOKTOR VETERINAR PETR KOUBEK
NAMESTI BRATRI CAPKU 9 54232 FRYDEK MISTEK

VAZENY PAN DOKTOR FARMACIE JIRI HORAK POD HAJEM 46 78501 UHERSKY BROD

PAN INZENYR MARTIN SOUCEK REDITEL STREDNI PRUMYSLOVA SKOLA
STROJNI A ELEKTROTECHNICKA MIROSOVICKA 3 46084 JESENICE U PRAHY

PŘÍLOHA 3

agentura acp společnost s ručením omezeným propagacní oddělení magistr novacek
v lanech 139 46601 jablonec nad nisou

městský úřad sociální odbor náměstí krále Jiřího z Poděbrad 2 25200 Říčany u Prahy

interhotel panorama rezervace ubytování Černá cesta 478 37500 Týn nad Vltavou

PŘÍLOHA 4

právní odbor Purkynova 2 Česká pojišťovna 11000 Praha I nové město Jan Novotný doktor práv

zásobovací oddělení akciová společnost paní Eva Marková 56601 Vysoké Mýto Karosa

Otačar Svoboda vážený pan lékárna u lednorozce 30120 Plzeň doktor přírodních věd náměstí republiky 2

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ŽÁKOVSKÝ PROJEKT FLORISTIKA

ŠKOLA: STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ,
DVOŘÁKOVA 19, 669 67 ZNOJMO

REALIZÁTOR PDP: Ing. HELENA ROKOSKÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

floristika, vazačství, aranžování, žákovský projekt, projektové vyučování, absolventská práce, skupinová práce

STRUČNÁ ANOTACE

Jedná se o dlouhodobý – tříletý žákovský projekt v oboru zahradník.

Projekt rozvíjí znalosti žáků z teoretických předmětů vazačské a aranžérské činnosti (1. ročník, dle ŠPV) a vazačství a aranžování (2. a 3. ročník).

Projekt je zaměřen na nácvik vazačských a aranžérských činností v hodinách odborného výcviku v návaznosti na výuku floristické teorie, součástí jsou předváděcí semináře floristických odborníků, floristické soutěže a výstavy. ↴

KONTEXT

Naše škola, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Znojmo, Dvořákova 19, leží v centru zemědělské, zahradnické a vinohradnické oblasti na jižní Moravě. Zahradnický obor má na naší škole dlouholetou tradici a vazačství a aranžování je nejen vyučovacím předmětem, ale i oblíbenou praktickou a zájmovou činností pro naše žáky.

Projekt se realizuje v 1.–3. ročníku oboru zahradník. První ročník je vyučován podle ŠVP, 2. a 3. ročník podle dobíhající učebních dokumentů.

Projekt rozvíjí následující klíčové a odborné kompetence:
Klíčové kompetence :

- kompetence komunikativní – schopnost vyjadřovat se přiměřeně k účelu a jednání;
- kompetence personální;
- kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám;
- kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií.

Odborné kompetence:

- kompetence pěstovat, rozmnožovat, sklízet a expedovat zahradnické produkty;
- kompetence usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků a služeb;
- dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci.

Projektové vyučování je jednou z metod, která vhodně doplňuje teoretické a praktické vyučování. V teoretickém vyučování si žáci osvojují základní znalosti z oboru esteti-

Vyvrcholením jsou absolventské práce žáků 2. a 3. ročníku, kterými ukončují výuku a projekt v daném ročníku. Výstava absolventských prací a dílčí výstavy jsou přístupné ostatním žákům školy i široké veřejnosti.

Základem tvůrčích činností je individuální nebo skupinová práce. Při hodnocení je kladen důraz na samostatnost, kreativní schopnosti, respektování estetických pravidel a zásad a schopnost vhodně umístit kompozici do interiéru či exteriéru.

ky a vazačských a aranžérských technik. Tyto znalosti jsou předpokladem pro praktickou tvorbu vkusných, moderních a trendových kompozic a prací. Důležitým výchozím bodem pro aktivní účast v projektu je osvojení si základních pracovních postupů využívaných ve floristice. S těmi jsou žáci seznámeni v hodinách odborného výcviku.

Předváděcí semináře floristických odborníků inspiroují žáky novými nápady a technikami. Osoba předvádějícího floristy je také pro žáky vzorem a rozvíjí nejen odbornost, ale i psychické vlastnosti žáků, například charakter, vztah k práci, vztah k umění, vztah k učení.

Tento projekt se v naší škole realizuje pátým rokem. Každý školní rok je ho třeba přizpůsobit podmínkám následného období. Jedná se především o rozvržení tematických výstav – např. období Velikonoc nebo Vánoc, dále podle situace v ročnících, tzn. přizpůsobit výběr tématu a odborných technik schopnostem nebo počtu žáků.

Platné zásady projektu se upravují a upřesňují na předmětové komisi oboru zahradník, která se schází poslední týden v srpnu, tedy před začátkem nového školního roku. Akce konané v rámci projektu se vyhodnocují průběžně na pravidelných čtvrtletních schůzkách komise.

Žáci jsou s projektem a jeho cíli seznámeni v úvodních hodinách výuky floristiky a na jednotlivé akce jsou 2 týdny předem upozorněni ústní formou a vyvěšením plakátů.

Na samostatnou tvůrčí práci mají možnost se minimálně 2 týdny připravovat.

CÍLE

Cílem projektu je podpořit zájem žáků o floristickou činnost, podpořit jejich tvůrčí schopnosti a dovednosti a rozvíjet jejich estetické cítění.

Protože je projekt provází po celé 3 roky vzdělání, uplatňuje se při hodnocení i eutoevaluace. Žáci mohou pozorovat a hodnotit svůj tvůrčí růst, motivovat se k lepším výsledkům a tedy i možnostem uplatnit se po ukončení vzdělání ve floristické praxi. Akce konané v rámci tvůrčí části projektu zvyšují zájem veřejnosti nejen o obor zahradník, ale zvedají i prestiž celé naší školy. Cílem projektu je tedy také ukázat veřejnosti možnosti praktického využití floristického umění jak pro osobní, tak pracovní i společenský život.

REALIZACE

Průběh projektu:

1. Specifikace projektu pro školní rok 2009/2010

- Zjištění situace v jednotlivých ročnících – počet žáků a jejich úroveň
- Termínové rozvržení akcí v projektu
- Sestavení hodnotící komise – 3 floristé – složení se měnilo podle hodnocení určité kategorie (žáky nehodnotil vyučující, který s nimi kompozice konzultoval nebo připravoval)
- Sestavení pravidel pro hodnocení soutěží
 - hodnocení probíhalo bezprostředně po instalaci prací na místo výstavy
 - hodnotitelé provádí individuální posouzení prací, které byly označeny čísly
 - hodnotící komise provede společné posouzení výsledků
 - hodnotícími prvky byly: výběr vhodného materiálu a jeho příprava, využití doplňkového materiálu, dodržování estetických zásad a pravidel, nápaditost, originalita, umístění práce, zajištění trvanlivosti rostlinných prvků, naplnění tematického zadání
- Postup při vyhlášení výsledků soutěží a odměňování nejlepších tvůrců – výsledky byly vyvěšeny na školních nástěnkách a autoři nejlepších prací byli odměněni diplomem a věcnou cenou z rukou ředitele školy
- Jednotlivé části projektu byly nafoceny a jejich výsledky prezentovány v místních médiích, ve výroční zprávě školy, na školních a třídních nástěnkách

2. Vyhlášení projektu Floristika pro školní rok 2009/2010

- Vyvěšení projektu na školní nástěnce a ve třídách
- Informace v jednotlivých třídách

3. Akce konané v rámci projektu ve školním roce 2009/2010

- Jihomoravské dožínky Brno 3.–5. 9. 2009 Brno, BVV Žáci III. ročníku připravili vazačské výrobky pro výzdobu expozice školy.
- Výstava Zahrada Moravy 10.–12. 9. 2009 Znojmo Žáci se podíleli na vytvoření školní kompozice a sou-

Stanovené cíle projektu:

- Zvýšit odborné dovednosti žáků v oboru floristika
- Rozvíjet estetické myšlení žáků
- Umožnit žákům získat základní zkušenosti s organizováním výstav a prezentací vlastních výrobků
- Seznámit žáky s nejnovějšími floristickými trendy a poznatky
- Rozvíjet sebedůvěru a sebeznání žáků
- Prezentovat obor zahradník široké veřejnosti
- Popularizovat floristickou činnost mezi lidmi

časně zajišťovali floristickou úpravu a aranžování

celé výstavy pod vedením svých učitelů. Žáci I. ročníku vykonávali přípravné práce, žáci II. a III. ročníku připravovali výstavní kompozice formou skupinové práce.

- Květinové šperky 5.–6. 11. 2009 Znojmo, budova školy

Žáci II. a III. ročníku soutěžili ve výrobě květinových šperků. Úkolem žáků bylo navrhnout a vytvořit soupravu květinových šperků složenou min. ze 2 částí, např. korsáž a diadém, náušnice a náhrdelník...

Ke zhotovení bylo třeba použít min. 1 živý květ nebo květy a zajistit jejich trvanlivost na min. 24 hodin. Zhotovené exponáty byly součástí výzdoby školy v době konání akce Prezentace středních škol.

- Vánoce v teple domova 10.–18. 12. 2009 Znojmo, budova školy

Tradiční vánoční výstava vazačských a aranžérských prací byla další soutěží části projektu Floristika. Soutěž ve vytvoření vánočních aranžmá byla určena žákům všech tří ročníků oboru Zahradník. Zadání úkolů proběhlo 25. 11. 2009 a bylo přizpůsobeno dosavadním znalostem a dovednostem žáků, které získali za dobu studia.

1. ročník – Přídoba dárku pod vánoční stromček formou individuální práce;
2. ročník – Vánoční věneček (na položení nebo pověšení) formou individuální práce;
3. ročník – Vánoční stromček a výzdoba bytového interiéru formou individuální práce.

Na zvolení vlastního tématu a přípravu vlastního materiálu využili žáci cca 2 týdny. Zhotovení kompozic a prací žáci prováděli v rámci projektové výuky na odborném výcviku 9. 12. 2009 v 6–7hodinové pracovní době. Na závěr pracovní doby žáci své kompozice a aranžmá umístili na zvolené místo v budově školy, kde se výstava uskutečnila. Po instalaci výrobků komise vyhodnotila jednotlivé práce a vydala výsledky soutěže. 10. 12. 2009 byla výstava zpřístupněna v Den otevřených dveří, 11. 12. 2009 v odpoledních hodinách byla slavnostně zahájena. Na otevření výstavy se zúčastnili žáci – tvůrci

výstavy, představitelé školy a školské rady, zástupci města a médií. Výstava byla přístupná pro veřejnost každý pracovní den od 8.00 do 15.00 hodin do 18. 12. 2009. Ocenění autorům nejlepších prací bylo předáno na školní besídce.

- Vítání jara 18. 3. až 12. 4. 2010 Jihomoravské muzeum ve Znojmě

Tradiční výstava vazačských a aranžérských prací s velikonoční tematikou byla další soutěžní částí projektu. Soutěž byla opět určena žákům všech tří ročníků a náročnost témat byla přizpůsobena době studia. Zadání témat žáci obdrželi 8. 3. 2010. Úkolem bylo zhotovit daný typ aranžmá a velikonoční motivy.

1. ročník – Vypichovaná miska formou individuální práce

2. ročník a 3. ročník – Velikonoční vazba do prostoru, min. rozměr 0,75 × 1 m

Vlastní zhotovení žáci prováděli na odborném výcviku v rámci 6–7 hodinové pracovní doby dne 17. 3. 2010. Čas mezi zadáním a zhotovením prací žáci využili pro studium odborné literatury, např. časopisu *Floristika*, vyhledávání na www stránkách. V této době také vykonávali přípravné práce, např. přirychlování dřevin a květin, přípravu konstrukcí, přípravu doplňkového materiálu, např. kraslic. Na závěr pracovní doby byly práce instalovány svými autory do Křížové chodby Jihomoravského muzea ve Znojmě, kde se staly součástí výstavy Svátky jara. Po konečném umístění prací provedla komise hodnocení a vyhlásila výsledky soutěže. Autoři nejlepších kompozic a prací byly odměněni diplomem a věcnou cenou. Výstava byla slavnostně zahájena představiteli muzea, školy a města 18. 3. 2010. Vernisáže se zúčastnili žáci-autoři prací a patřil jim velký potlesk a obdiv všech návštěvníků.

Výstava byla přístupná v době otevíracích hodin Jihomoravského muzea.

- Předváděcí seminář floristických odborníků 5. 5. 2010 Budova školy

Seminář se uskutečnil 5. 5. 2010 v době projektové výuky v hodinách teoretického vyučování a odborného výcviku všech ročníků oboru Zahradník. Jednalo se o blok 4 hodin, na kterých p. Valenta – odborník florista, předvedl různé typy svatebních kytic a techniku vazby.

- Absolventské práce 20. 5. 2010 Znojmo, budova školy – exteriéry

Projektový den spojený s výstavou absolventských prací se uskutečnil již 5. rokem. Je určen žákům druhého a třetího ročníku. Žáci prvního ročníku se tohoto projektového dne zúčastňují jako pozorovatelé a posuzovatelé. Zhotovení absolventských prací a jejich výstava je vyvrcholením estetické výchovy, odborného floristického vzdělávání žáků

VÝSLEDKY

Dlouhodobý projekt *Floristika* již po dobu pěti let, kdy jsme s jeho realizací začali, splňuje stanovené cíle. I v době, kdy přecházíme na výuku podle ŠVP, je pro učitele i pro žáky zajímavým a žádaným doplněním klasické výuky. Projektová výuka je využívána jako jedna z metod výuky, která je zanesena do ŠVP.

zahradnického oboru a také cílovou metou celoročního projektu *Floristika*. Cílem je představit tvůrčí schopnosti a dovednosti žáků oboru Zahradník a jejich floristický vývoj v průběhu studia.

S obsahem projektového dne byli žáci seznámeni 5. 5. 2010 na předváděcím semináři. Úkolem bylo zhotovit prostorovou kompozici nebo vazačskou práci na libovolné téma, technikou, kterou žáci nacvičovali v průběhu studia. Výběr tématu a formu práce žáci konzultovali mezi sebou a se svými vyučujícími. V rámci přípravy se žáci inspirovali v literatuře, na internetu, v odborných časopisech, popř. konzultovali s jinými odborníky z oboru floristika. V přípravném období si vybrali a připravili vhodný rostlinný a doplňkový materiál. Zvolené téma a formu práce si žáci mohli prakticky vyzkoušet ve svém volném čase.

Základem praktické činnosti byla individuální samostatná tvůrčí práce.

20. 5. 2010 žáci pracovali na svých kompozicích ve stanovené limitu 6 hodin (včetně umístění na výstavní plochu). V této době vykonávali floristickou činnost samostatně, bez pomoci a konzultací.

Výstava absolventských prací byla pro ostatní žáky školy a širokou veřejnost otevřena 20. 5. 2010 ve 13.00 hodin. Plakáty oznamující výstavu vytvořili sami žáci třetího ročníku a umístili je na nástěnky ve škole a veřejná místa 17. 5. 2010.

Žáci 1. ročníku se v průběhu dne zúčastňovali zhotovování prací.

Všichni žáci oboru Zahradník (1. až 3. ročník) po zahájení výstavu společně prošli a hodnotili jednotlivé kompozice. Hodnocení bylo zaměřeno na techniku práce, výběr materiálu a umístění a stabilitu vazeb a aranžmá. Současně bylo přihlíženo na samostatnost a kreativitu.

Vytvořené práce byly nafoceny a fotografie byly umístěny na webové stránky školy a na nástěnky oboru Zahradník.

4. Vyhodnocení projektu *Floristika* za školní rok 2009/2010

Celoroční projekt byl žáky vyhodnocen po vykonání absolventských prací. Žáci měli možnost zhodnotit své dovednosti a znalosti a jejich vývoj v průběhu studijního roku. Dále hodnotili náplň a formu projektu pomocí dotazníku. Tyto závěry pomohou při plánování další floristické činnosti.

Učitelé teorie a odborného výcviku vyhodnotí průběh a význam projektu na poslední schůzi předmětové komise koncem června 2010. Závěry budou využity pro plánování projektové výuky ve školním roce 2010/2011.

Každý rok přináší v průběhu projektu a při jeho hodnocení nové postřehy a nápady, které využíváme v dalších letech. Od počátku před pěti lety se zvýšil počet soutěží a výstav, zlepšilo se zapojení žáků a jejich zájem o floristickou činnost a jako novinku jsme v letošním roce zařadili předváděcí semináře floristických odborníků. Počet

odborných seminářů bychom chtěli v příštím roce zvýšit, zaměřit se na trendy ve vazačství a aranžování a jejich náplň přizpůsobit přáním žáků.

Do hodnocení projektu jsme přidali prvky sebehodnocení a také vlastní hodnocení projektové výuky žáky pomocí dotazníků. Jejich postřehy nám pomáhají v plánování další činnosti.

Z dotazníků vyplývá, že vazačství a aranžování je oblíbenou činností, kterou většina žáků vnímá jako možnost

seberealizace, sebeuplatnění a rozvoje svých dovedností a schopností. I žáci, kteří nemají výrazný talent, nacházejí v zadaných tématech možnost, jak se zdokonalovat a rozvíjet.

Velkým kladem probíhajícího projektu je prezentace oboru Zahradník a naší školy v očích veřejnosti. Tradiční výstavy, např. vánoční nebo velikonoční, jsou platnou součástí kulturního života ve Znojmě a jejich návštěvnost neustále stoupá.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Příprava tvůrčí činnosti: literatura – časopis Floristika, internet, nástěnky školy a oboru zahradník.

Realizace tvůrčí činnosti: rostlinný materiál, doplňkový materiál, zahradnické nářadí, nádoby pro aranžování, aranžovací hmota, stojany, pracovna, prostor pro umístění prací.

Vyhodnocení dílčích částí projektu:

internetové stránky školy pro prezentaci fotografií a slovní hodnocení, nástěnky pro oznámení výsledků soutěží, odměny za umístění v soutěžích – věcné ceny a diplomy.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Školní vzdělávací program oboru 41-52-H/01 Zahradník SOŠ a SOU, Znojmo, Dvořákova 19

Učební osnovy oboru 41-52-H/001 Zahradník

Časopis Floristika

Internet

Vlastní zkušenosti žáků

Konzultace se specialisty – floristy

PŘÍLOHA Tvůrčí činnost žáků v rámci projektu

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

UKÁZKOVÉ HODINY V ODBORNÉM VÝCVIKU OBORU KUCHAŘSKÉ PRÁCE

ŠKOLA: ODBORNÉ UČILIŠTĚ,
CVRČOVICE 131, 691 23 POHOŘELICE

REALIZÁTOR PDP: RNDr. MILADA KUSSAK HÖKLOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

edukační proces, kognitivní proces, kompetence, kuchařské práce, motivace, odborný výcvik, projektové vyučování, sebehodnocení, ukázková hodina, vyučovací jednotka, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

STRUČNÁ ANOTACE

Ukázková hodina je výukovou formou používanou v odborném výcviku v oboru kuchařské práce, ve kterém se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o praktické ukázky přípravy a veřejné prezentace nejrůznějších druhů pokrmů, jejichž příprava je aktuálně probírána v teoretických předmětech. Dochází tak k vhodnému spojení předkládaného teoretického učiva

a samostatných praktických činností žáků. Ukázkové hodiny probíhají v rámci jedné vyučovací jednotky odborného výcviku, mají však charakter projektového vyučování. Při ukázkových hodinách jsou rozvíjeny vedle odborných kompetencí samovolně či cíleně rovněž kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence.

KONTEXT

Ukázkové hodiny probíhají v učebně odborného výcviku, která je součástí hlavní budovy odborného učiliště. Tyto hodiny se týkají žáků prvního a druhého ročníku oboru kuchařské práce vždy v počtu cca 12 žáků. Předpokladem správného zvládnutí ukázkové hodiny je odbornost a připravenost ze strany učitele a teoretická připravenost a motivace ze strany žáka. Časová příprava ukázkové hodiny není náročná vzhledem k jejímu dopadu na žáka a využití

v praxi. Motivace u žáků je zvýšena tím, že mají možnost vyzkoušet si vyrobit vlastníma rukama soubor výrobků, se kterými se běžně nesetkávají. Jednoznačně kladným momentem celého vzdělávacího procesu oceňovaným ze strany žáků je osobní degustace připravených pokrmů. Z referencí víme, že tyto hodiny jsou žáky hodnoceny jako těžké, ale současně v nich vidí velký přínos.

CÍLE

Cílem ukázkových hodin je, aby žáci dokázali vhodně zkombinovat své teoretické znalosti s praxí, upevnili si předchozí získané dovednosti, získali správný postoj ke kvalitě své práce, ale i estetickému vnímání připravova-

ných výrobků. Žáci jsou cestou výukových hodin vedeni k ekonomickému nakládání se surovinami, k důkladnému udržování hygienických standardů na pracovišti a ohleduplnému chování vůči okolí i životnímu prostředí.

REALIZACE

Cíl. Žáci budou umět zhotovit ovarovou polévku (černou i bílou), jitrnice, jelita, tlačenko, mozeček s vejci, sádlo, škvarky, ovarové maso s jablečným křenem.

U žáků se zdravotním postižením je velmi důležitá spirálová fixace vědomosti. Učitel si musí proces poznávání rozčlenit na dílčí fáze, kdy vždy v další následně se posune informovanost a kvalita zážitku o něco výš, až v konečné fázi realizace žák přijímá mnohé nové věci jako takto jemu již známé. Toto vede k hlubší fixaci vědomostí a k samotnému rozvoji žákovy osobnosti.

V kognitivním procesu ukázkových hodin sehrává důležitou roli každá ze tří hlavních fází projektu, tedy fáze

přípravná, fáze realizace a fáze závěrečná. Je tedy nutno časově vyčlenit dostatek času na všechny 3 části. Již ve fázi přípravné musí učitel dbát na výběr typu a charakteru činnosti. Musí vědět, v které etapě přípravné fáze užije výklad – v informačních činnostech, kdy zařadí práci ve skupinách – ve výzkumných činnostech, kdy čtení v literatuře nebo na internetu – ve vyhledávacích činnostech. Stejně tak musí vyučující promyslet časové rozvržení jednotlivých činností celé přípravné fáze. Úspěšnost této fáze přípravy závisí na tom, do jaké míry je učitel schopen sledovat, přizpůsobovat a rozvíjet dění kolem tématu v závislosti na chování žáků ve skupině. Někteří žáci nejsou schopni úkol

plnit samostatně, v tom momentě musí učitel změnit plán tak, aby byly uspokojeny potřeby žáků (vyměnit pokrm, vytvořit skupinu pro tvorbu více pokrmů apod.).

1. Přípravná fáze

Dlouhodobá přípravná etapa začíná již při úvodních hodinách školního roku, kdy jsou žáci seznamováni s plánem práce. Cca 1 měsíc před termínem realizace projektu je třeba věnovat již více času analýze toho, co se bude po žákovi chtít, vtáhnout ho do činnosti vhodnými dotazy na osobní zkušenosti, setkávání se s tématem či pokrmem v žákově rodině, blízkém prostředí apod. Paní učitelka odborného výcviku navrhne dvojici, která půjde pozvat zástupce školy na ohodnocení vyrobených produktů, např. p. školníka a pí. vedoucí odborného výcviku, dále určí dvojici, která zajistí a shromáždí materiály na nástěnku, další dvojici pověří, aby seznámili paní učitelku odborných předmětů a občanské výchovy, popř. českého jazyka s datem ukázkové hodiny a poprosili o zopakování potřebných teoretických znalostí v odborných předmětech a o pomoc při estetickém vyhotovení nástěnky.

Den před vlastní ukázkovou hodinou se žáci dovídají konkrétní témata jejich práce a probíhá bezprostřední příprava v rámci odborného výcviku. Pro tuto fázi má učitel připravené kartičky s jednotlivými pokrmy. Žáci se s učitelem dohodnou na způsobu přidělení jednotlivých pokrmů, např. losováním, rozdělením ze strany učitele, výběrem dle zájmu žáků apod.

Příprava je již velmi intenzivně zaměřena na téma „Vepřové hody“. Každý ví, na čem se bude hlavně podílet. Učitel rozprostře na lavici literaturu se správnými produkty i produkty netýkajícími se tématu, žáci teoreticky ohraničí celé téma „Vepřové hody“ – jitrnice, jelita, tlačenky, mozeček s vejci, sádlo, škvarky, ovarové maso s jablečným křenem. Literaturu lze kombinovat s prací na počítači – s vyhledáváním receptů na internetu. Cílem bude vytisknout dostatek článků pro vytvoření nástěnky v závěrečné fázi. Žáci si mohou také připravit vhodné fotografie.

Tato přípravná část probíhá v informačním centru školy – tj. v kulturní místnosti školy s knihovnou a počítači připojenými na internet.

2. Fáze realizace

Praktická činnost probíhá ve známém, avšak speciálním prostředí – učňovská dílna, na škole pro žáky se zdra-

VÝSLEDKY

Úspěch v práci stimuluje k další činnosti s ukázkovými hodinami, což je přínosné nejen pro žáky, ale i pro jejich učitele. Výsledek přípravné motivační fáze se projeví ihned ve fázi realizace tím, že téměř všichni žáci zaujatě participují svou činností ve vyučování.

Celý projekt napomáhá vytvářet atmosféru vzájemné důvěry a podpory ve škole (přizvání školníka, podělení se s ostatními žáky školy se zážitky formou komunikace

votním postižením, kde nízký počet 6–8 žáků ve skupině umožňuje řízení optimálního edukačního procesu.

Obsah a struktura vyučovací jednotky:

7:15–7:30 Úvod

Učitel zahájí ukázkovou hodinu nástupem žáků. Zajistí prezentaci a provede zápis do třídní knihy. Zkontroluje připravenost žáků na ukázkovou hodinu a zopakuje s nimi teoretické znalosti nabyté v předchozích hodinách výuky.

7:30–8:00 Instruktaž

Učitel s žáky zopakuje výrobní postupy všech produktů, které se budou v rámci ukázkové hodiny připravovat.

8:00–12.30 Hlavní část

Učitel ukazuje žákům veškeré potraviny a nástroje, se kterými budou během dne pracovat. Zvláštní pozornost se věnuje špejlování střev, ochucování různými druhy koření a následné plnění střívek prejty. Žáci jsou důrazně upozorněni na bezpečnost a hygienu při práci.

12:30–14:00 Závěr

Každý žák dle svého estetického cítění naservíruje hotový výrobek na talíř. K dobré náladě skupiny přispěje fotografování, ať již pro školní nástěnku, či do kroniky oboru nebo pro školní časopis. Po prohlédnutí a ochutnání výrobků všemi žáky v rámci sebehodnocení je provedeno celkové hodnocení ukázkové hodiny ze strany učitele, které je zaměřené na jakost výrobku i jejich estetické provedení. Pro větší vážnost situace lze vytvořit komisi za přizvání vedoucího odborného výcviku, popř. některých provozních zaměstnanců (např. školník, zahradník je známý mlsovn). Milou motivací pro žáky je, že veškeré produkty, které při ukázkové hodině připravili, mohou osobně ochutnat a případně odkoupit.

3. Závěrečná fáze

Jednorázové zakončení vyučovací jednotky je jen součástí celkového procesu fixace vědomostí a dovedností. V den realizace je důležitá okamžitá analýza celého bloku odborného výcviku, rozebrání chyb, ale především vyzdvižení všeho nového, ocenění výkonů žáků.

Dlouhodobý samovolně působící efekt ukládání poznatků vznikne, když žáci budou vedeni k prezentaci své práce a k vědomí vlastní důležitosti i do budoucna. Těžiště této části závěrečné fáze projektu se přesunuje již do hodin odborných či všeobecně vzdělávacích předmětů. Podnět udělat nástěnku pro ostatní žáky, kde by prezentovali výsledky své práce, vychází však stále ze strany učitele odborného výcviku než samotných žáků.

i nástěnky) a přesvědčí žáky o jejich smysluplné činnosti, jejich potřebnosti a schopnostech.

Tyto ukázkové hodiny jsou snahou „učit jinak“. Na práci učitele jsou kladeny vysoké požadavky ze strany individuálního přístupu k žákům (učitel uvažuje zcela individuálně o práci s konkrétním žákem, s jeho slabostmi a silnými stránkami).

Vysoká kognitivní úroveň takového vyučování je dána vazbou na praktické učivo, při kterém jsou automaticky

zapojovány všechny smysly, a přitom jde o komunikaci nad novým učivem. U žáka se vytvářejí záměrně i bezděčně profesionální dovednosti a rozvíjí kompetence komunikační (vyprávění a přemýšlení nad tématem), občanské se složkou environmentální výchovy (sehnání surovin, likvidace obalů, úsporné zacházení s energiemi, surovinami). ↗

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Při realizaci ukázkových hodin je nezbytné, aby žáci byli oblečení v předepsaném pracovním oděvu a měli připraveny ostatní pracovní pomůcky, které potřebují k odbornému výcviku. Učitel OV si vyrobí kartičky s pokrmy, ↗

Edukační proces formou ukázkových hodin je maximálně efektivní, dokáže nenásilným způsobem rozvíjet žáka v oblasti odborné i osobnostní.

Projevem kompetencí odborných, které mají konkrétní dopad na uplatnění se na trhu práce, jsou vytvořené produkty.

připraví literaturu, časopisy, učebnice, knihy, kuchařky a jinou odbornou literaturu týkající se tématu. Rovněž je třeba mít zajištěny všechny potřebné suroviny, připraveny nástroje a pomůcky.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Chris Kyriacou: Klíčové dovednosti učitele, Nakladatelství Portál 1996

Jan Průcha: Moderní pedagogika, Portál, s.r.o., Praha 2002

Vyhláška MŠMT č. 13/2004 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 65-52-E/01 Stravovací a ubytovací služby, MŠMT čj. 6 907/2008-23

ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

SPECIFIKA TVORBY ŠVP VE ŠKOLE PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ ŽÁKY

ŠKOLA: STŘEDNÍ ŠKOLA F. D. ROOSEVELTA PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ,
KŘIŽÍKOVA 11, 602 00 BRNO

REALIZÁTOR PDP: Ing. HANA KOUDELOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

tělesné postižení, zdravotní znevýhodnění, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, školní vzdělávací programy, spouštění výuky, sjednocování témat

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek ukazuje vliv zdravotního stavu žáků na vzdělávací činnost školy, plánování vzdělávání i samotnou výuku. Rozdílné druhy a stupně zdravotního postižení či zdravotního znevýhodnění vyžadují nejen uplatňování speciálních pedagogických metod a přístupů vyučujících, ale v některých případech i přítomnost asistenta pedagoga ↗

KONTEXT

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále ŠVP) upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky MŠMT, zejména vyhláška č. 73/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Podle těchto norem se vzdělávání žáků se ŠVP realizuje buď v běžných školách, nebo ve školách speciálních.

Střední školu F. D. Roosevelta v Brně navštěvuje mládež se zdravotním postižením, zejména s tělesným, event. s kombinovaným postižením, i se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Škola má dlouhodobé zkušenosti s výukou těchto žáků. V současné době nabízí vzdělávání v 18 oborech vzdělání, a to jak s výučním listem kategorie H i E, tak v oborech ukončených maturitní zkouškou. ↗

CÍLE

Cílem příkladu je seznámit jiné školy s organizací a problematikou speciální školy pro žáky s tělesným postižením a ukázat, jak se vzdělávací zaměření školy a specifika žáků promítají do ŠVP i do vlastní výuky.

REALIZACE

V naší Střední škole F. D. Roosevelta se vzdělávají žáci s různými druhy tělesného postižení, žáci se zdravotním znevýhodněním i se znevýhodněním sociálním. Zdravotní problémy těchto žáků mají vliv na jejich psychiku i chování. Všechny tyto aspekty – zdravotní, psychické, sociální je třeba vzít v úvahu při plánování vzdělávání (tvorbě vzdělávacích programů) i při vlastním vyučovacím procesu.

Nabídka vzdělávacích oborů naší školy je velmi pestrá a zahrnuje jak obory maturitní – obchodní akademie, eko-

nomika a podnikání se zaměřením na informatiku v ekonomice a administrativě, tak obory učební, např. krejčí, brašnář, elektromechanik pro stroje a zařízení, zahradník, zpracovatel přírodních pletiv, brašnářské a sedlářské práce, šití oděvů, aranžérské práce, zahradnické práce a další, dvouletý obor obchodní škola, praktická škola jednoletá a dvouletá.

Škola úzce spolupracuje s Ústavem sociální péče Kociánka v Brně – Králově Poli, v jehož těsném sousedství se také škola nachází. Ústav poskytuje žákům školy nejen ubytování, ale i lékařskou, rehabilitační i terapeutickou péči i stravu. Podmínky obou subjektů jsou vhodné i pro klienty s těžkým tělesným postižením.

Čestný název F. D. Roosevelta byl škole udělen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR za souhlasu Velvyslanectví Spojených států amerických. Je to název symbolický, sloužící jako příklad toho, že i člověk s těžkým zdravotním postižením – vozíčkář může vynaloženým úsilím dosáhnout vysokých úspěchů a cílů, třeba i postu prezidenta – jako F. D. Roosevelt.

Škola tedy musí zpracovat v poměrně krátkém čase velký počet ŠVP. Ve školním roce 2008/2009 byly vytvo-

řeny školní vzdělávací programy pro obory obchodní akademie a zahradník, ve školním roce 2009/2010 vznikly školní vzdělávací programy pro učební obory zahradník, zahradnické práce a aranžérské práce.

S nástupem slabších populačních ročníků se potýkáme jako každá jiná střední škola s nedostatkem žáků. Jejich úbytek je však u nás patrnější, protože jako škola pro tělesně postižené pracujeme s malými skupinkami žáků, aby byl zajištěn individuální přístup s ohledem na jejich postižení. Úbytek žáků vede pak ke spojování výuky, především u učebních oborů, aby byl zachován minimální počet šesti žáků ve skupině. Znamená to spojování různých tříd, oborů i předmětů v jedné vyučovací hodině.

Organizace takové výuky pochopitelně není jednoduchá, představuje pro pedagoga zvýšené úsilí v přípravě na hodinu i v jejím průběhu. Zvýšené nároky to klade i na žáky a klima ve skupině. Problémem ve spojených hodinách je zvýšená unavitelnost žáků, narušení schopnosti jejich koncentrace, zejména při rušivých vlivech v okolí (práce s druhou částí skupiny – žáky z jiného oboru), případně nedostatečná schopnost žáků pracovat samostatně. Problémy jsou také při práci s textem.

Ke zlepšení pracovní atmosféry může přispět přítomnost asistenta pedagoga, ovšem např. v zahradnických oborech, kde vzhledem k jeho fyzické náročnosti nestudují žáci s těžším stupněm tělesného postižení, asistent pedagoga ani osobní asistent nepracují. ↗

VÝSLEDKY

Tvorba školních vzdělávacích programů nám umožnila sjednotit do určité míry výuku a spojovat vyučovací předměty. Při tvorbě ŠVP pro všechny zahradnické obory jsme se soustředili zejména na co největší zjednodušení školních vzdělávacích programů a na propojení učiva ve všeobecných i odborných předmětech tak, aby byly ve výuce ↗

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Vítková, M.: Somatopedické aspekty. Brno, Paido, 2006
ISBN 80-7315-134-0

Vyhláška MŠMT č.72/2005 Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Vyhláška MŠMT č.73/2005 Sb. O vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Zákon č. 561/2004 Sb. O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
Školní vzdělávací programy SŠ F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno

Dobrym pomocnikem v hodině jsou pracovní listy, které si vytvářejí učitelé. Např. při výuce odborných zahradnických předmětů obdrží žáci text s obrázky, nebo jen samotné obrázky (perokresby) rostlin. V pracovních listech k textu žáci společně podtrhávají stěžejní poznatky, doplňují krátké informace, vybarvují obrázky rostlin a současně je určují podle učebnice nebo sešitu. Obrázky si společně prohlédnou a zkontrolují, zda mají všechny důležité a odborné názvy správně zapsané. Při hodnocení žáků je však nutné přihlížet k fonetickému zápisu a k individuálním schopnostem písemného projevu žáků, zejména při psaní latinských názvů.

Stěžejní část vyučovacích hodin odborných předmětů tvoří výklad jednoduchou formou. V úvodu hodiny se uplatňuje frontální výuka, doplněná cvičeními (procvičování určování a popis rostlin), vyhledáváním informací o probíraném učivu a vypracováváním odpovědí na zadané otázky. Při zkoušení jsou upřednostňovány metody ústního zkoušení, uzavřené testy či spojování obrázku s názvem.

Odborný výcvik v zahradnických oborech se koná v prostorech zahrady ÚSP Kociánka. Zahrada je moderně vybavena, má rozsáhlý sortiment rostlin a umožňuje postiženým žákům bezbariérový přístup. Výsledky práce žáků jsou veřejně prezentovány. Již tradičně pořádají každý rok obě zařízení společnou výstavu orchidejí, na které se aktivně podílejí samotní žáci.

probírány pokud možno shodné tematické celky, protože musíme pružně reagovat na počet přijímaných žáků. Zdravotní a učební schopnosti našich žáků vyžadují uplatňovat pružně různé výukové strategie; v učebních oborech jsou to především názorné metody a formy výuky.

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA – ČLOVĚK A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

OD VYDRY ŘÍČNÍ K OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ŠKOLA: SOŠ, COP HLUBOKÁ NAD VLTAVOU,
ZVOLENOVSKÁ 537

REALIZÁTOR PDP: Mgr. BLANKA KOUŘILOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivizační metody, Český nadační fond pro vydru, myšlenková mapa, Národní strategie udržitelného rozvoje, ochrana životního prostředí, vydra říční

STRUČNÁ ANOTACE

Zařazený námět ukázkové hodiny spadá do základů přírodních věd ve středních odborných školách a do průřezového tématu Člověk a životní prostředí. Ukazuje, jak lze zajímavou a přitažlivou formou zprostředkovat žákům znalosti a dovednosti z oblasti ochrany životního prostředí a motivovat je k aktivní spoluúčasti.

KONTEXT

Dané téma se v naší škole učí v rámci předmětů přírodovědného vzdělávání v elektrotechnických oborech. Vyučovací hodině předchází přednáška a beseda s lektorem Českého nadačního fondu pro vydru nebo návštěva výukového programu v ZOO Ohrada v Hluboké nad Vltavou (tento výukový program realizuje ZOO Ohrada již 5 let). Přednášku s besedou doporučuji především pro žáky ma-

turitních oborů. Výukový program je vhodnější pro žáky tříletých učebních oborů. Více žáků zde má poruchy učení a problémy s koncentrací, takže výukový program, ve kterém se střídají různé druhy aktivit, přinese větší efektivitu práce a prohloubení jejich zájmu.

Časově přesahují obě aktivity běžnou vyučovací hodinu.

CÍLE

Cílem vyučovací hodiny je dojít přes konkrétní znalosti o vybraném živočichovi ke znalostem právního rámce a institucí, které zastrešují ochranu životního prostředí, což je pro žáky poměrně odtazité téma. V průběhu hodiny jsou zařazovány aktivity, které vedou žáky ke kooperaci a zároveň prezentaci a obhajobě vlastních názorů.

REALIZACE

Hodina je zahájena krátkou připomínkou absolvované přednášky spojené s besedou nebo návštěvy výukového programu v ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou. Následně jsou žáci rozděleni do skupin po pěti. Doba trvání je 5 minut.

Ve skupinách žáci pracují dle aktivizační metody Kmen a jeho kořeny. Skupina obdrží pracovní list s otázkami. Žák, který je určen jako kmen, zapisuje odpovědi, a žáci – kořeny, získávají správné odpovědi. Odpověď mohou najít buď na kartách tzv. Vydřího balíčku, který distribuuje Český nadační fond pro vydru v Třeboni po celé republice, nebo spoluprací ve skupině nebo i mezi skupinami. Aktivita musí být časově omezena a doporučuji pouze jednu soupravu karet, aby se žáci mezi sebou museli kultivovaně dohodnout o jejich výměně. Pracovní list je uveřejněn v příloze. Doba trvání 15 minut.

Po vyplnění pracovního listu provedou žáci pod vedením učitele kontrolu odpovědí. Učitel přivede žáky k přemýšlení nad tím, jaké právní normy, instituce a organizace

tohoto zajímavého živočicha chrání. V tříletých učebních oborech je vhodné si bez rozřídění zapsat názvy institucí, organizací, zákonů a směrnic na balící papír, který učitel vyvěsí vedle tabule. Pak učitel zahájí formou brainstormingu rozřídění. Výstupem je myšlenková mapa, která vznikne na tabuli. Měly by na ní být v jednom sloupci státní instituce, v dalším nestátní organizace a v posledním zákony, předpisy a směrnice na ochranu životního prostředí. Zápis může posloužit jako poznámky žáků v sešitě. Doba trvání 15 minut.

Zbývajících deset minut využije učitel ke shrnutí myšlenkové mapy, poukáže především na společný cíl všech těchto zařízení a tím je udržitelný rozvoj na Zemi. V další hodině by měla následovat připomínka mezinárodní spolupráce při ochraně životního prostředí. Doba trvání 10 minut.

Během shrnutí doporučuji vyzvednout práci těch, kteří dobře spolupracovali, nejen při práci s učitelem, ale především při práci ve skupinách. Je dobré poukázat na ty,

kteří dokázali kultivovaně a také rychle získat informace, např. bez hádek o karty. Při této činnosti mohou uspět i velmi slabí žáci a mohou zažít pocit úspěchu. Při prezentaci svých názorů je dobré vyzvednout ty, kteří dokážou svou myšlenku srozumitelně vyslovit a obhájit. V další hodině se o to třeba pokusí další. ↑

VÝSLEDKY

Výsledkem hodiny je utřídění informací, které žáci o ochraně životního prostředí už měli. Probudit zájem žáků o tuto problematiku, uvědomit si význam ochrany životního prostředí a možnosti jednotlivce.

Důraz je kladen na myšlenku, že i žák studující elektrotechnický obor je občanem republiky, jejíž zákony musí respektovat, a to i v oblasti ochrany životního prostředí. ↑

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Doporučené pomůcky – tzv. Vydří balíček, který lze získat od Nadačního fondu pro vydru. Místo něj dobře poslouží i absolvování besedy s pracovníkem fondu nebo vytvoření vlastního textu k pracovnímu listu. ↑

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Kvasničková, Danuše. *Základy ekologie*, Praha, Fortuna 2004, ISBN 80-7168-902-5

Vydří balíček – soubor výukových karet Nadačního fondu pro vydru Třeboň

Kouřilová, Blanka. Pracovní list – vytvořen pro potřeby školy, viz příloha

1. Zahájení hodiny, rozdělení do skupin (5 minut)
2. Práce s pracovními listy (15 minut)
3. Brainstorming (15 minut)
4. Shrnutí (10 minut)

Za neméně důležitý výsledek považují výchovu žáků ke kooperaci, k dovednostem se prezentovat, kultivovaně vyslovovat a obhajovat své názory.

Na spolupráci s Nadačním fondem pro vydru a ZOO Ohrada se žáci seznámí s činnostmi organizací na ochranu životního prostředí a s odborníky na tuto problematiku.

Nástěnná tabule s názvy institucí, organizací zákonů, směrnic a nařízení vztahujících se k ochraně ŽP. Lze vyrobit na balicí papír nebo jako prezentaci např. na SMART tabuli.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

JAK USPĚT U VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ

ŠKOLA: VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA, ŠUMPERK,
GEN. KRÁTKÉHO 1, 787 29 ŠUMPERK

REALIZÁTOR PDP: Ing. MARIE JOHNOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

e-learning, komunikační dovednosti, komunikativní kompetence, prezentační dovednosti, průřezové téma Člověk a svět práce, simulační metoda, sociální partnerství, technické obory, výběrové řízení, zaměstnatelnost

STRUČNÁ ANOTACE

Žáci středních škol, především technických oborů, mají zásadní problém s uplatnitelností při výběrovém řízení k získání prvního pracovního místa z důvodu absence prezentačních a komunikačních dovedností. Nedostatek těchto dovedností může negativně ovlivnit rozhodování zaměstnavatele o přijetí absolventa do pracovního poměru.

Příspěvek ukazuje, jak se žáci naší školy připravují na pohovory se zaměstnavateli a rozvíjejí svoje komunikační

a prezentační schopnosti formou simulovaných výběrových řízení na různé profese odpovídající jejich oboru vzdělání. Přínosné je zejména to, že do těchto výběrových řízení jsou zapojeni jako porotci personalisté reálných firem. Žáci tak mají zároveň možnost získat pracovní místo a kontakt s budoucím zaměstnavatelem ještě před ukončením studia.

KONTEXT

Aktivita se realizuje formou projektu ve všech oborech vzdělání vyučovaných na naší škole, a to ve 3. a 4. ročníku. Aktivita se týká v první fázi všech žáků, kdy si žáci připraví žádost o místo a životopis a vyučující opraví a upozorní na chyby, konzultuje svoje rozhodnutí s personalistou. V další fázi vybere zpravidla nejhorší žáky a vyzve je k tréninku. Nejlepší vyzve k přihlášení se do dalšího kola výběrového řízení – mezioborové kolo už s účastí personalistů firem.

Aktivita těsně navazuje na průřezové téma Člověk a svět práce, příprava na ni prolíná řadou předmětů: český jazyk, cizí jazyk, občanská nauka, ekonomika, odborné předměty, ICT. Je zaměřena na rozvoj klíčových kompetencí, především komunikativní, osobnostní a k pracovnímu uplatnění (zvláště na dílčí kompetenci „vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle“).

CÍLE

Cílem příspěvku je seznámit žáky s využitím simulační metody (simulace reálné situace – výběrového řízení na pracovní místo) pro přípravu na aktivní přístup k vlastní zaměstnatelnosti, tj. k získání přehledu o nabídce volných pracovních míst, navázání kontaktu a vstupnímu jednání s budoucím zaměstnavatelem.

Do její realizace jsou zapojováni i zástupci (personalisté) potenciálních zaměstnavatelů. Personalisté jsou vytipováni a osloveni Okresní hospodářskou komorou, která nám s touto aktivitou pomáhá, a pracují v rámci své firemní činnosti, tj. pro školu bezplatně. Psycholog rovněž pracuje v rámci svých pracovních povinností.

Jako konkurenti ve výběrovém řízení vystupují žáci ze stejné nebo paralelní třídy a v meziškolním kole potom žáci jiných škol stejného nebo příbuzného oboru vzdělání.

Časový harmonogram výběrového řízení:

Teoretická příprava na pohovor a sepsání žádosti o místo a životopis – v rámci výuky (3 vyučovací hodiny), další tréninkové aktivity před mezitřídním, mezioborovým a meziškolním kolem podle potřeby žáků, tj. průměrně 2 hodiny mimo výuku formou konzultací.

Hlavním pedagogickým cílem je napomoci žákům technických oborů k vytvoření prezentačních a komunikačních dovedností potřebných při hledání zaměstnání a odstranění osobních bariér při jednání s potenciálním zaměstnavatelem.

Průvodním cílem je výchova žáka k aktivnímu zájmu o budoucí profesí a zaměstnatelnost.

REALIZACE

Aktivita se realizuje formou simulovaného výběrového řízení na obsazení volného místa. Výběrové řízení probíhá ve třech kolech, jako třídní, školní a meziškolní. Podílí se na nich i zástupci konkrétních podniků. Jako konkurenti ve výběrovém řízení vystupují žáci ze stejné nebo paralelní třídy, v meziškolním kole žáci jiných škol stejného nebo příbuzného oboru vzdělání.

Základní potřebné dovednosti, tj. prezentační a komunikační dovednosti (i v cizím jazyce) se trénují v příslušných vyučovacích předmětech. Pro osobnostní přípravu – např. pro identifikaci svých silných a slabých stránek, mohou žáci využít pohovor s psychologem. Rovněž si procvičují používání ICT při hledání pracovního místa, nebo pro sestavení osobního prezentačního manuálu.

Před jednotlivými koly výběrových řízení si žáci musí zjistit všechny potřebné informace o firmě, která konkurz vyhlásila, průměrnou mzdu v regionu (zejména v daném povolání či oboru) a náplň práce poptávané profese. K tomu využívají internetové informace a pracují s informačním serverem www.istp.cz.

Velmi dobře lze využít i zkušeností žáků z odborné praxe během studia.

K přípravě na výběrové řízení má žák k dispozici e-learningovou výukovou pomůcku.

Průběh jednotlivých kol výběrového řízení

Třídní kolo se koná za účasti zástupce firmy, která je vytvářena podle oboru vzdělání. Třídní kolo organizuje učitel ekonomiky, který pro zástupce firmy připraví potřebné písemnosti (jedná se o životopis a motivační dopis). Před třídním kolem absolvují žáci trénink neverbální komunikace, který může být veden psychologem. Potom následuje seznámení s prezentační technikou a vytvoření sebeprezentačního materiálu – k tomu je možno využít výuku předmětu ICT.

Třídní kolo je zahájeno výběrem užšího kruhu uchazečů o vytipovanou profesi podle personálních písem-

ností. Výběr provede učitel s personalistou. Druhou část výběrového řízení tvoří řízený rozhovor s uchazečem, třetí částí je odborný úkol podle zadání ze strany personalisty. Řízený pohovor se vede nejen v českém jazyce, ale i v cizím jazyce, který je předem znám. V případě zájmu uchazeče je možné průběh řízeného rozhovoru natočit na video a po ukončení provést s uchazečem rozbor jeho chyb a nedostatků a naopak vyzvednout jeho klady.

Na základě jednotlivých třídních kol je potom uspořádáno *školní kolo*. Nabízená profese je určena podle reálného nebo fiktivního zájmu firem, které jsou školou osloveny a mají zájem o uplatnění absolventa. Před školním kolem je pro žáky zajištěna výuka týkající se kultury oblékání. V porotě školního kola je kromě zástupců firem i psycholog, který po ukončení výběrového řízení zhodnotí s jednotlivci jeho průběh a poskytne jim zpětnou vazbu. Průběh školního kola je obdobný jako u kola třídního.

Posledním kolem je *kolo mezi školami*, které mají podobný obor vzdělání, a žáci si tedy vytváří konkurenční prostředí. Meziškolní kolo je výrazným přínosem i pro učitele zúčastněných škol, neboť při porovnání výkonů žáků je zřejmé, na co je potřeba se při přípravě zaměřit. Jednotlivá kola výběrových řízení pomáhá organizovat OHK, která iniciuje regionální firmy. Osvědčuje se i spolupráce s úřadem práce, ovšem hlavně je důležité, aby se do vytipování vhodné firmy zapojili sami žáci, pokud mají zájem v té které firmě pracovat.

Hodnocení aktivity

Po každém kole získávají žáci zpětnou vazbu o svém výkonu, dozví se, co se jim podařilo, jakých chyb se dopustili a co by měli zlepšit. Samotnými žáky je aktivita hodnocena velmi pozitivně, zvláště pohovor s psychologem je pro ně velmi důležitý. Úspěšnost žáka se započítá do školního hodnocení v první fázi – životopis a žádost o místo je součástí klasifikace. Žák, který zvítězí v mezioborovém, případně meziškolním kole je odměněn i materiálně z prostředků Rady přátel Střední průmyslové školy a jeho výsledek je medializován v regionálním tisku.

VÝSLEDKY

- Výsledkem výběrového řízení může být, že žákovi je nabídnuto pracovní místo ve firmě, která se zúčastnila konkurzu. To mu umožňuje poznat ještě před skutečným nástupem do zaměstnání v průběhu souvislé praxe (případně na brigádě) budoucí pracovní prostředí a částečně se zapracovat. Ovšem i když žák, který prošel úspěšně výběrovým řízením, není nakonec ve firmě zaměstnán, postačí vhodná medializace výběrového řízení a absolvent má reálnou šanci získat lukrativní pracovní místo jinde.
- Hlavním přínosem této aktivity je, že žáci si mohou v praxi vyzkoušet, jak probíhá výběrové řízení u zaměstnavatelů, otestovat si své silné a slabé stránky a zjistit, v čem by se měli zlepšit. Medializace výsledků s uvedením jmen vítězů působí na žáky výrazně motivačně.
- Základní přidanou hodnotou je získání komunikačních a prezentačních dovedností, které jsou potřebné pro získání vhodného pracovního místa. Žáci si také osvojí moderní způsob vyhledání pracovního místa.
- Zapojení žáků jiných škol umožňuje žákům i učitelům porovnávat úroveň vědomostí, dovedností a kompetencí a podporuje zdravé soutěžní a konkurenční prostředí.
- Aktivita podporuje také spolupráci škol se sociálními partnery – jinými školami a zejména zaměstnavateli. Je prostředkem pro zapojování zaměstnavatelů do výuky, poskytuje důležité informace pro plánování odborné přípravy žáků a vlastní vyučovací proces.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Pomocný text pro žáky k přípravě na výběrové řízení (obsahuje základní pravidla pro sepsání prezentačních tiskopisů, pravidla pro vedení vstupního pohovoru), prezentační a záznamová technika (počítač s dataprojektorem a webkamera,

odborná přednáška na téma kultury oblékání), odbornou přednášku zajišťuje renomovaná firma jako služba a je hrazena z prostředků Rady přátel Střední průmyslové školy), nácvik neverbální komunikace, případně cizojazyčné konzultace.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Než zaklepete u zaměstnavatele. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006, ISBN 80-86878-49-X, www.istp.cz

PŘÍLOHA 1 Fotografie z průběhu výběrového řízení

PŘÍLOHA 2 Ukázka pomocného textu

1 PRACOVNĚ PRÁVNÍ VZTAHY A SOUVISEJÍCÍ ČINNOSTI**1.1 JAK SI HLEDAT ZAMĚSTNÁNÍ****SOUPIS VLASTNÍCH SCHOPNOSTÍ**

Cesta k zaměstnání začíná u sebe sama. Kdo chce o svých kvalitách přesvědčit jiné, musí si nejdříve dobře prohlédnout vlastní karty a vědět, jaká esa drží v ruce. Osobní kvality a profesní úspěchy představují důležité konkurenční přednosti v pokeru a nové pracovní místo. Kdo navíc může obraz sebe sama podpořit názorem někoho jiného, může si být jist, že v rozhodující chvíli jeho trumfy přebijejí.

Přesvědčivě působí uchazeč o místo zvláště tehdy, když **ví, co umí a co chce**. Proto než se začnete ucházet o místo, měli byste se zabývat sami sebou a udělat si jasno v těchto dvou bodech:

- *Jaké schopnosti můžete nabídnout a jak si jich ceníte?*
- *Jak vypadají vaše cílové představy o povolání?*

Úkol 1

Začněte s rozбором vašich kvalifikačních předpokladů, abyste věděli, co vůbec můžete nabídnout. K tomuto účelu *sepište systematicky své schopnosti, dovednosti, znalosti a vlastnosti*. Výsledkem této inventury bude váš kvalifikační profil. Takto budete moci lépe odhadnout svou způsobilost a hodnotu pro budoucího zaměstnavatele a získáte argumenty, které potřebujete k tomu, abyste měli při hledání zaměstnání úspěch.

Neumíte tyto pojmy rozlišit – trochu nápovědy:

Schopnost – člověk se s nimi nerodí – musí si je získat – viz poznámka pod úkolem

Dovednost – konkrétní činnost – komunikovat, rýsovat, psát...

Znalost – získaná učením nebo zkušeností (znalost anglického jazyka)

Vlastnost – vrozená nebo získaná – pilnost, dochvilnost, pravdomluvnost, pečlivost....

Schopnosti jsou vlastnosti osobnosti, důležité pro kvalitní rozvoj a správné využití určité činnosti. Schopnosti je třeba rozvíjet v činnostech, člověk se s nimi nerodí. Jádro schopností jsou vlohy - dispozice. Snad každému je jasné, že pokud se schopnost žádným způsobem nerozvíjí, nemusí se vůbec projevit.

Stupně schopností

- nadání - schopnosti umožňující nadprůměrný výkon
- talent - souhrn zvlášť rozvinutých schopností, jenž člověku zaručují mimořádné výkony
- genialita - mimořádně velký talent

Druhy schopností

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

UČÍME ŽÁKY PODNIKAT

ŠKOLA: VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA, ŠUMPERK,
GEN. KRÁTKÉHO 1, 787 29 ŠUMPERK

REALIZÁTOR PDP: Ing. MARIE JOHNOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

firma, financování firem, Junior Achievement, podnikatelské dovednosti, studentské podnikání, průřezové téma Člověk a svět práce, sociální partnerství

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek je věnován výuce k podnikání u žáků technických oborů formou reálných studentských podniků. Již pátým rokem pracuje ve škole souběžně 5–7 studentských firem v rámci programu mezinárodní vzdělávací organizace Junior Achievement. Na základě několikaletých výrazně pozitivních zkušeností s výukou podnikatelských dovedností formou práce studentských firem byla tato forma výuky začleněna do nově vytvořených ŠVP ve všech oborech

KONTEXT

VOŠ a SPŠ Šumperk začala s výukou studentského podnikání ve školním roce 2004/2005 a hned v prvním roce „podnikání“ na škole začalo pracovat 5 studentských firem. Aktivita pokračovala i v dalších letech a každý školní rok je certifikováno minimálně 100 žáků certifikátem JA a firmy spolupracují minimálně s 15 regionálními firmami. Koordinace práce několika studentských firem si vyžádala vznik tzv. Centra studentského podnikání, které zajišťuje chod firem a je složeno z učitelů ekonomie i odborných předmětů. Jedná se o neformální sdružení. Studentské podnikání souvisí s životem celé školy. Zásahuje do práce jednotlivých komisí, neboť studentské firmy prostupují všechny obory – obor elektrotechnika, strojírenství, informační technologie, technické lyceum, průmyslový design a propagační výtvarnictví. Ve škole

CÍLE

Cílem mého příspěvku je ukázat, že výuka průřezového tématu Člověk a svět práce může probíhat pro žáka i učitele netradiční formou. Studentské podnikání spojí znalosti a dovednosti žáka v jeden celek a umožní je prezentovat formou nabídky pro ostatní, především školní veřejnost. Jak učitel, tak i žák si na této aktivitě odzkouší, kde je problém uplatnitelnosti žáka v další profesní kariéře, zda

vzdělání, a to jako volitelné semináře ve třetím ročníku a praktická cvičení ve čtvrtém ročníku.

Příspěvek popisuje podstatu studentského podnikání a program organizace Junior Achievement a podrobně objasňuje fungování studentských firem v naší škole a koordináčního Centra studentského podnikání včetně spolupráce se sociálními partnery.

studuje cca 750 žáků denního studia a minimálně 10 % z nich aktivně pracuje ve studentských firmách; další žáci jsou zákazníci firem.

Příkladem aktivity, která se týkala skutečně celé školy, byly koloběžkové závody.

Akci Koloběžkové závody organizovala školní firma z více oborů (strojírenství, elektrotechnika a technické lyceum) za pomoci reálné firmy, která vyrábí a prodává koloběžky. Chronologicky – žáci se seznámili s výrobou koloběžek, prodávali je na veletrhu za provizi, jako odměnu dostali koloběžku a tu potom použili jako cenu ve školních závodech, které proběhly jako součást celoškolské soutěže tříd. Studentská firma navíc přizvala do soutěže i děti z dětského domova a sponzorovala jim ceny.

Jaké kompetence zde žáci získali? Klíčové i odborné.

je schopen reálné firemní praxe nebo jen teoretického memorování.

Cílem studentského podnikání není v žádném případě zisk, dokonce studentská firma ani podle pravidel Junior Achievement zisk nesmí mít – jen přebytek, který se zase použije pro firemní činnost. Cílem je naučit žáka uplatnit všeobecné a odborné znalosti v praxi.

REALIZACE

1. Charakteristika studentského podnikání

Junior Achievement je nejstarší a nejrozsáhlejší vzdělávací neziskovou organizací na světě. Vznikla v roce 1919 v USA, dnes působí v 97 zemích světa a do jejích programů se každoročně zapojuje přes 6 milionů dětí a studentů od 6 do 22 let. Posláním Junior Achievement je poskytovat mladým lidem praktické ekonomické vzdělání a rozvíjet jejich znalosti a dovednosti, aby se v reálném životě dovedli prosadit a uplatnit, úspěšně se do něj zapojili a byli dobře připraveni pro vstup na trh práce.

Program Studentská společnost patří k nejzajímavějším a celosvětově nejúspěšnějším aktivitám mezinárodní neziskové organizace Junior Achievement a v České republice funguje již od roku 1994. Jedná se o komplexní metodiku, která umožňuje středoškolským žákům zakládat skutečné, nikoli fiktivní firmy, a vyzkoušet si tak podnikání v praxi. Žáci musí vymyslet podnikatelský záměr, založit a zaregistrovat občanské sdružení, vložit do firmy vlastní peníze nebo si prostřednictvím prodeje směnky zajistit investora, řídit výrobu a prodej, vést účetnictví, podat daňové přiznání. Zisk z podnikání reinvestují zpět do společnosti nebo ho věnují na vlastní vzdělávání a rozvoj či na charitu.

2. Činnost studentských firem v naší škole

Studentské firmy a jejich činnost

V prvním roce studentského podnikání jsme vnímali široké spektrum oborů na naší škole spíše jako překážku, ale pouze do okamžiku, kdy začala „podnikat první víceoborová firma“. Žáci se sice neznali, ale to bylo právě prostředí reálné firmy. Museli intenzivně komunikovat, pracovat pod vedením pro ně dosud neznámého spolužáka, respektovat autoritu a přijmout odpovědnost. Výrazným a nezastupitelným přínosem je široké spektrum odborných znalostí, které taková firma má. Víceoborové firmy mají také více možností pro realizaci zakázek a jsou schopny mít širší nabídku v podnikatelském plánu, což je v dnešních podnikatelských podmínkách konkurenční výhodou. Jednooborová firma bývá zpravidla jen jedna.

Řízení firem ze strany školy probíhá na smluvním základě. Po odsouhlasení podnikatelských plánů firmy následuje uzavření smlouvy mezi školou a určeným zletilým zmocněncem každé firmy o podmínkách práce firmy ve školním prostředí; součástí je i Souhlas se sídlem podnikání. Po registraci firmy u Ministerstva vnitra je smlouva doplněna dodatkem, který obsahuje IČ příslušné firmy.

Studentské firmy zaměřují svoji činnost na oblast podnikání, které studují – to je na využití informačních technologií, grafiku, pořádání různých akcí, překreslování klasické technické dokumentace ve vhodném programu, návrh a výrobu propagačních materiálů školy nebo zákazníka. Několik příkladů firemních akcí:

Akci – **Dny s IT** organizovala firmička z oboru Technické lyceum pro žáky z oboru Informační technologie,

kteří prezentovali své výstupy, a ostatní žáci školy byli diváky této přehlídky.

Další zdařilou akcí byl **historický bál**, který pořádala firma z oboru propagační výtvarnictví, která připravila dobové kostýmy a zajistila program. Ostatní žáci byli účastníky bálu.

Dále se podařilo uspořádat výstavu děl výtvarných oborů, fiktivní personální konkurz na zaměstnání, kde si jedna z firem vybírala zaměstnance podle reálných pravidel a za pomoci personalistů, konzultantů z praxe.

Studentská firma (jednooborová) překresluje klasickou tištěnou dokumentaci do elektronické podoby podle přání zákazníka.

Financování činnosti firem

Studentské firmy, které pracují v naší škole, jsou financovány na základě:

- Registračního poplatku žáků – zaměstnanců firmy. Registrační poplatek je pro žáky povinný a je vymezen ve Stanovách společnosti. Podle výsledků činnosti té které firmy se tento poplatek žákům vrací.
- Sponzorování ze strany konzultantů, které je zajištěno sponzorskou smlouvou znějící na konkrétní studentskou společnost, a dar je účelově vázáno na určitou akci.
- Dotace Olomouckého kraje, o které žádá buď Rada přátel Střední průmyslové školy (dále RP SPŠ) Šumperk, nebo některá studentská firma. Dotace jsou většinou nasměrovány na konkrétní akci – veletrh, akademii, výstavu, ples. Velmi významným zdrojem financování práce firem je dotace RP SPŠ Šumperk. Dotace je rovněž poskytována na základě žádosti studentské společnosti na konkrétní akci. Snahou Centra studentských firem je, aby se touto cestou žáci naučili uplatňovat dotační pravidla pro získání, čerpání i vyúčtování dotace. Studentské podnikání tak učí i tvorbě a řízení projektu.
- Vlastní prostředky studentských firem plynoucí z jejich podnikatelské činnosti. Finanční prostředky, které firmy vlastní činností získají, jsou nejdůležitějším zdrojem financování každé společnosti. Z nich studentské společnosti podle svých finančních možností nejen zabezpečují činnost své firmy, ale i podporují dobročinné účely.

Každá ze studentských firem si vede firemní účetnictví, v tomto školním roce již pomocí účetního programu.

Centrum studentského podnikání

Z důvodu náročnosti koordinace studentských firem a nedostatku vyškolených pedagogů vzniklo Centrum studentského podnikání (2005), které personálně a materiálně zajišťuje práci studentských firem a rozvíjí spolupráci s OHK ŠPK Šumperk, úřadem práce a celou řadou regionálních firem, tzv. konzultantů. Členy Centra jsou prezidenty jednotlivých firem, vyučující a sociální partneři-konzultanti.

Centrum koordinuje práci firem, kontroluje jejich podnikatelské plány a předkládá je vedení školy k odsou-

hlasení, poskytuje studentským firmám právní, poradní, účetní a jiný potřebný servis. Připravuje návrhy smluv mezi firmami a vedením školy a mezi školou a organizací Junior Achievement.

Pro práci Centra vznikla interní školní výuková e-learningová pomůcka k výuce studentského podnikání, která obsahuje postup práce studentské firmy a ukázky práce úspěšných firem z minulých školních roků.

Hodnocení úspěšnosti firem

Jak již bylo výše uvedeno, na VOŠ a SPŠ Šumperk pracuje v každém školním roce 5–7 studentských společností, což otevírá možnost jejich vzájemné konkurence a dále možnost sledovat jejich činnost po celý školní rok a podle předem stanovených kritérií jejich činnost bodovat a určit na konci školního roku nejlepší studentskou společnost.

Kritériem úspěšnosti firmy je počet získaných bodů za firemní činnost, firemní katalog, firemní web. Není zohledněn zisk firmy. Firma je hodnocena jako celek a hodnocení – bodování provádí sociální partneři, ostatní žáci – na veletrhu, grafik, ostatní učitelé.

Jednotlivce ve firmě hodnotí firemní prezident a učitel známkou, která odráží aktivitu žáka ve firemní činnosti.

Nejlepší společnost se účastní národní soutěže O nejlepší studentskou společnost, kterou pravidelně vyhlašuje Junior Achievement; prezentovat je zde možno i firemní web.

Soutěžní konkurenční boj je pro jednotlivé společnosti výrazně motivační a jeho výsledky jsou sledovány žáky, studenty a učiteli celé školy. Vítěz je následně medializován na studentském veletrhu a ve veletržních zpravodajích.

3. Sociální partnerství

Aby firma nezůstala odtržená od podnikatelské reality, tomu napomáhá konzultant studentské společnosti – reálná firma, se kterou žáci naváží spolupráci. Tato spolupráce bývá ku prospěchu obou firem.

V prvním roce studentského podnikání jsme naráželi na problém, že studentské podnikání ještě nebylo v našem regionu známé a pokud se žáci sami pokoušeli najít si konzultanta například tak, že oslovili firmy v regionu s podobným předmětem podnikání, setkávali se s nedůvěrou ze strany podnikatelů. Jako významný pomocník v tomto směru se projevila Okresní hospodářská komora, která podala regionálním firmám základní informace o studentském podnikání. Dále se velice osvědčil i přímý osobní kontakt mezi firemním managementem studentské firmy a reálnou firmou. Většinou se jednalo o předem dohodnutou schůzku, kde si obě strany vysvětlily svoje očekávání. Dnes máme vytvořenu databázi osvědčených konzultantů – firem, které se studentskými společnostmi spolupracují již delší dobu a sami si našli cestu, jak této spolupráce využít. Pokusíme se zachytit všechny vztahy této spolupráce:

- Konzultant je zákazník studentské společnosti;
- Konzultant je dodavatel studentské společnosti;
- Studentská společnost zprostředkuje prodej výrobků konzultanta;
- Studentská společnost využívá zkušeností konzultanta v oboru a vrací mu jako protihodnotu svoje nápady (změna loga, úprava webu, příprava nového výrobku, marketingový průzkum...);
- Studentská společnost využívá software konzultanta, učí se na něm a potom na něm realizuje zakázky pro konzultanta;
- Konzultant využívá akcí pořádaných studentskou společností pro svoji firemní reklamu;
- Konzultant vede část výuky ve studentské společnosti a tato mu potom věnuje požadovaný výstup;
- Konzultant sponzoruje práci studentské firmy;
- Studentská firma realizuje projekt konzultanta a jako protihodnotu získává např. elektronický a klasický materiál.

V průběhu spolupráce se již stává běžným, že konzultant si vytipuje z řad žáků svého budoucího zaměstnance.

V současné době spolupracujeme aktivně asi s 15 konzultanty, jejich rady nám pomáhá rozšiřovat Okresní hospodářská komora. Konzultant se většinou na začátku školního roku již sám informuje o studentském podnikání a nabídne spolupráci. Někteří konzultanti jsou naši bývalí žáci, kteří rovněž pracovali ve studentské firmě a nyní již sami podnikají.

4. Začlenění studentského podnikání do ŠVP

Na základě charakteristiky tohoto programu a našich zkušeností je zřejmé, že studentské podnikání je vhodná cesta k rozvoji klíčových kompetencí, zejména kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, finanční gramotnosti a ekonomického myšlení v podmínkách tržního prostředí. Při řízení firmy žáci využívají vědomostí a dovedností z řady předmětů, např. z ekonomiky, českého a popř. i cizího jazyka, občanské nauky, podle zaměření podnikatelských aktivit i z odborných předmětů. Tento program se stal v naší škole nosnou osou průřezového tématu „Člověk a svět práce“.

Podnikání bylo začleněno do nově vytvořených ŠVP ve všech oborech vzdělání, a to formou volitelných seminářů ve třetím ročníku a praktických cvičení ve čtvrtém ročníku.

Volitelný seminář Základy podnikání je nosným předmětem při výuce firmy, kde probíhá hlavní část „firemních“ aktivit – volba předmětu podnikání, registrace firmy, vedení účetnictví, marketingové činnosti. Vlastní výroba probíhá v odborných předmětech – podle zaměření firmy – odborná praxe, informační a komunikační technologie.

VÝSLEDKY

Přínosem studentských firem je možnost vhodně propojovat vědomosti z odborných předmětů a vybraných všeobecných vzdělávacích předmětů s konkrétním a reálným výstupem. Žák například na odborné praxi pracuje na výkresu, který mu zadala reálná firma, a učitel s ním konzultuje postup. Studentská firma může realizovat řadu zakázek i pro vlastní školu a tak pomáhá zlepšovat školní prostředí a rozvíjet školní klima. Dalším významným výsledkem je motivace žáků dosáhnout lepších studijních, respektive firemních výsledků. Nezanedbatelným přínosem studentského podnikání je rozvoj klíčových kompetencí žáků, jejich výchova k toleranci a respektování názoru

druhého. Firmu řídí vlastní firemní management, což nutí žáka, aby respektoval ostatní a podřídil se, ale zároveň aby řešil komunikační problémy nebo rozhodoval.

Firemní činnost může, ale nemusí zohledňovat obor vzdělání žáka. V případě, že podnikatelský plán firmy vychází z oboru vzdělání, je vhodné začlenit jeho část do učebních osnov odborného předmětu. Příkladem je studentská firma oboru vzdělání Informační technologie, kde žáci provozují grafické studio s využitím znalostí a dovedností z předmětu multimedia. Rozložení do více předmětů vyžaduje užší spolupráci vyučujícího základů podnikání a příslušného(-ých) odborného(-ých) předmětu(-ů).

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Přihlášení do programu STUCO – na www.jacr.cz, certifikovaný učitel

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

www.jacr.cz

Macková Kateřina, Lukeš Petr: Příručka studentské společnosti Junior Achievement

www.vsps-su.cz

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ
TÉMATA

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

VOLNÝ ČAS
VYUČOVACÍ METODY

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

DVA SLOVANSKÉ JAZYKY V EVROPSKÉM SPOLEČENSTVÍ – PROJEKT NA PODPORU MULTIKULTURNÍHO POZNÁVÁNÍ

ŠKOLA: STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÁ ŠKOLA LANŠKROUN,
DOLNÍ TŘEŠŇOVEC 17, 563 22 LANŠKROUN

REALIZÁTOR PDP: Mgr. RADMILA JANOUŠKOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

jazykový výukový program, mezikulturní dialog, multikulturní výchova, partnerství škol, slovanské jazyky, trojjazyčný slovník, výměnné pobyty

STRUČNÁ ANOTACE

Jedná se o jazykový projekt v rámci programu Comenius – Partnerství škol, který byl zaměřen na mezikulturní dialog. Tematicky byl zaměřen na Bulharsko. Žáci poznávali jazyk, kulturu a tradice země stejné jazykové skupiny, zúčastnili se oslav svátků s lidovými tradicemi, vyráběli typické drobné dárky, učili se národní folkové tance. Získávali informace o kulturních událostech a tradicích země, ↑

kteří překládali do angličtiny, zpracovali do tištěných brožur a elektronické prezentace. Žáci tak poznali další slovanský jazyk, jeho podobu i odlišnosti; učili se frázím a slovní zásobě. Výstupem projektu je jazykový výukový program a trojjazyčný obrázkový slovník s výslovností v tištěné i elektronické podobě. Projekt byl oceněn jazykovou cenou Label 2008 v Bulharsku.

KONTEXT

Cílovou skupinou byli čeští žáci druhého ročníku střední zemědělské školy, studující ekonomický obor Podnikání a služby, ve věku 17–18 let a bulharští žáci stejného věku zaměřeni na všeobecné vzdělání. Střední zemědělská škola v Lanškrouně leží v Pardubickém kraji. Na této střední škole studuje 340 žáků buď zemědělský obor se specializací na chov koní a jezdectví, agroturistiku a zemědělský provoz, nebo ekonomický obor Podnikání a služby, který svým obsahem vzdělávání odpovídá obchodním akademiím. Partnerskou institucí byla bulharská Střední škola Dimitara Taleva v Dobříči (severovýchodní Bulharsko). Škola je zaměřena na všeobecné vzdělávání žáků od počátku povinné školní docházky až po vstup žáků na vysokou školu či do zaměstnání. ↑

Jde o pro nás neobvyklou návaznost a propojení povinné školní docházky se středním stupněm vzdělávání až po jeho praktické ukončení. Mohli jsme tu proto potkat žáky velice rozdílných věkových skupin. Projektu se zúčastnil tým žáků stejné věkové skupiny, tj. ve věku 17 až 18 let.

Projekt byl zaměřený na slovanské jazyky, které nepatří v Evropě k těm nejběžnějším – bulharštinu a češtinu. Mimo práce na trojjazyčném slovníku měli žáci 20 hodin výuky bulharštiny, kdy využívali učebnici bulharštiny, ale i „učebnice“ vlastní výroby. Důležitou součástí projektu byly i výměnné pobyty žáků.

CÍLE

V dnešní době, kdy stále vzrůstá potřeba vzdělávání a ovládnutí cizích jazyků, máme mnohem více příležitostí k jejich osvojení. Ale přesto se stále setkáváme s nedostatkem jazykových kompetencí, které žákům brání v plnohodnotné komunikaci. Osvojení cizího jazyka jim pomáhá k lepšímu vzájemnému pochopení a překonání kulturních rozdílů. Tento jazykový projekt vedl žáky mimo jiné i k:

- zaměření pozornosti na mateřský jazyk a jeho porovnávání s méně běžnými slovanskými jazyky (bulharština a čeština);
- osvojení si základních a každodenních frází ve dvou cizích jazycích (angličtina, bulharština/čeština);

- odbourání jazykové bariéry a snadnější komunikaci žáků i učitelů;
- vytvoření jazykového programu pro studium základních výrazů a slovní zásoby v bulharštině a češtině včetně výslovnosti pro začátečníky (přes pracovní anglický jazyk);
- vytvoření trojjazyčného obrázkového slovníku s výslovností v tištěné i elektronické podobě a dalších výstupů projektu (album, prezentace, kalendář, soubor frází a dialogy, bulletin).

REALIZACE

Prvním realizačním krokem bylo zveřejnění informací o základních cílech a prioritách projektu v místních a regionálních listech, na internetových stránkách. Žáci, učitelé a partneři byli na společných schůzkách a prostřednictvím nástěnek informováni o plánovaných aktivitách projektu.

Samotné realizaci projektu (1. srpna 2006 až 31. července 2007) předcházela partnerská schůzka, která se uskutečnila v Bulharsku v říjnu 2006, kdy byly vybrány náměty a naplánovány aktivity pro výměnné pobyty v obou partnerských zemích včetně termínů a podmínek pobytů.

Na začátku školního roku 2006 byl vytvořen tým žáků a učitelů, kteří se zapojili do projektové práce. Žáci pomáhali s výběrem slov, obrázků, přípravou nástěnek, výstavek, vyhledávání materiálů týkajících se tradic a kultury země partnerského týmu. Práce byla zahájena registrací ve virtuálním prostoru, aby byla umožněna vzájemná komunikace (využíván byl e-mail, chat, blog, nástěnka, fórum).

V hodinách angličtiny a ICT pak probíhala příprava alba všech účastníků, ve kterém žáci prezentovali sebe a své zájmy v anglickém jazyce. Doplnili jej fotografiemi a zaslali partnerské organizaci. Žáci se tak mohli poznat ještě před výměnnými návštěvami. Další kontakty mezi žáky a učiteli probíhaly přes internet a v hodinách informatiky či angličtiny, a to minimálně jednou za měsíc. Výměny informací probíhaly i průběžně, žáci si zaslali pozdravy, vánoční pohledy a vlastnoručně vyrobené malé suvenýry týkající se různých svátků.

Základní komunikace probíhala v anglickém jazyce, postupně i v jazycích projektu (bulharštině, češtině), kdy si žáci posílali mini dialogy týkající se každodenního a školního života vytvořené v hodinách angličtiny a přeložené do bulharštiny. Během návštěvy v Bulharsku naopak měli možnost předvést aktivně dialogy v jazyce svých přátel.

Žáci pomáhali s výběrem textů, přípravou nástěnek, pořádkem výstav, sbírali informace a materiály o životě, tradicích, kulturních a historických památkách obou zemí. Souhrn těchto informací byl přeložen do angličtiny, aby mohla být vytvořena elektronická prezentace a brožura o oslavách Vánoc, Nového roku a Velikonoc v obou zemích. ↓

VÝSLEDKY

Stěžejní výstupy projektu:

- trojjazyčný *Obrázkový slovník* v tištěné i elektronické verzi (finální produkt);
- softwarový výukový program k učení se základních slov a frází dvou slovanských jazyků;
- album a bulletin obsahující obrazový a tištěný materiál z výměnných pobytů a o realitách obou zemí;
- kalendář Comenius 2007.

Přínos projektu:

Projekt významně přispěl ke zvýšení zájmu žáků o studium cizích jazyků a k multikulturní výchově žáků, neboť byl ↓

Partnerská škola připravila kalendář Comenius 2007, do něhož žáci vybrali nejzajímavější fotografie ze života partnerských měst a škol.

Nejdůležitějším úkolem projektu byla tvorba trojjazyčného obrázkového slovníku, která probíhala v hodinách ICT, angličtiny, ale i mimo ně. Žáci vybrali obrázky a tematické okruhy, nahráli výslovnost ve třech potřebných jazycích k výrazům každodenního života, např. rodina, dům, škola apod. Během tvorby tohoto programu byla nutná komunikace mezi oběma týmy, aby mohla práce úspěšně probíhat a být ukončena. K tomu žáci využívali hlavně virtuální prostor E-twinning. Byly vytvořeny jak verze tištěná, tak i elektronická. Informace o průběhu celé práce byly zveřejňovány jak v regionálním tisku, tak na webových stránkách školy, výstupy pak nabídnuty veřejnosti během akcí školy.

Výměnné návštěvy

Na konci dubna a počátkem května 2007 navštívilo 20 bulharských studentů s ředitelem školy a třemi učiteli Lanškroun. Městský úřad oficiálně přivítal bulharské hosty a poskytl jim informační materiál o městě a našem regionu. V české škole si hosté prohlédli její technické vybavení, účastnili se vyučování v hodinách angličtiny a jezdectví; vyměnili si materiály a bulletiny s českými studenty, předvedli si vzájemně prezentace v PowerPointu, zhodnotili klady a zápory dosavadní práce a vnesli do projektu nové myšlenky a nápady. Bulharští žáci také navštívili a obdivovali lidové umění, historické a kulturní památky České republiky včetně Prahy, účastnili se „pálení čarodějnic“ a oslav Majáles v Lanškrouně. Byla uspořádána soutěž „Znáš dobře zemi svých partnerů?“ zaměřená na obě země.

V červnu 2007 navštívilo 24 českých studentů a čtyři učitelé bulharskou Dobříč. Učitelé a žáci se seznámili s partnerskou školou, zúčastnili se hodin angličtiny a ICT, zhlédli multimediální prezentaci vytvořenou bulharskými studenty. Bulharští žáci připravili pro český tým prohlídku památek města a jeho regionu. Čeští žáci se během pobytu od svých bulharských přátel učili základům bulharštiny.

součástí výuky řady předmětů: angličtiny, ICT, dějepisu, občanské nauky, zeměpisu. Žáci poznali praktickou využitelnost znalosti cizích jazyků a prostředků ICT a měli možnost osobně se seznámit s jazykově příbuznou, leč pro ně méně známou kulturní oblastí.

Žáci se naučili týmové práci, vzájemné toleranci a schopnosti přizpůsobit se jiné kultuře bez zbytečných bariér. Neformálním způsobem si prohloubili své kulturní, geografické a historické znalosti a dovednost pracovat s informacemi.

Finální produkty – trojjazyčný obrázkový slovník a výukový program byly využívány i jinými třídami a v mimoškolních aktivitách. ↓

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

www.szes-la.cz

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

HUDBA A TRADICE V EVROPĚ

ŠKOLA: SZeŠ LANŠKROUN,
DOLNÍ TŘEŠŇOVEC 17, 563 22 LANŠKROUN

REALIZÁTOR PDP: Mgr. RADMILA JANOUŠKOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

folklor, hudba, mezikulturní dialog, multikulturní výchova, partnerství škol, spolupráce mezi školami, výměnné pobyty

STRUČNÁ ANOTACE

Projekt se realizoval v rámci programu Comenius – Partnerství škol ve spolupráci s portugalským partnerem na Madeiře. Byl zaměřen na mezikulturní dialog prostřednictvím poznávání hudebních a kulturních tradic partnerské země a jejího rodného jazyka. Hlavním úkolem žáků bylo vytvořit CD s lidovými či vánočními písněmi a doplnit

dvojazyčným zpěvníčkem (portugalským a českým). Během projektu se uskutečnily dva výměnné pobyty žáků. Před těmito výjezdy proběhla výuka portugalštiny a češtiny v rozsahu cca 20 hodin. Projekt byl oceněn jazykovou cenou Label 2008.

KONTEXT

Střední zemědělská škola v Lanškrouně leží v Pardubickém kraji. Na této škole studuje 340 žáků, a to buď zemědělský obor agropodnikání se specializací na chov koní a jezdeckví, agroturistiku a zemědělský provoz, nebo ekonomický obor podnikání a služby, který svým obsahem vzdělávání odpovídá obchodním akademiím. Cílovou skupinou projektu byli žáci třetích ročníků (18 let). Na projektu se podílelo 21 žáků a 5 učitelů.

Portugalská partnerská škola Escola Profissional Atlantico sídlí ve Funchalu, hlavním městě Madeiry. Tato soukromá střední škola, kde se vyučují ekonomické obory, cestovní ruch a žurnalistika, má 480 žáků. Projektu se zúčastnili žáci stejné věkové skupiny jako naši žáci.

CÍLE

Cílem projektu byla podpora multikulturní výchovy žáků prostřednictvím poznávání hudebních a kulturních tradic partnerské země a jejího rodného jazyka, v našem případě Portugalska, resp. Madeiry, a podpora rozvoje přátelství a spolupráce mezi školami. Žáci si jako výstup stanovili nelehký úkol – nahrát dvojazyčné CD s folkovými a vánočními písněmi obou zúčastněných zemí, vytvořit dvojja-

Projekt probíhal od 1. 8. 2004 do 31. 7. 2005 včetně výměnných pobytů žáků ve školním roce 2004–2005. V říjnu navštívilo českou školu 21 žáků a 4 učitelé z partnerské instituce a našich 21 žáků s třemi učiteli odcestovalo na Madeiru v únoru 2005. Během společné práce měli žáci jedinečnou možnost procvičovat svůj rodný, ale i partnerský jazyk, poznávat jeho slovní hříčky a rýmy související s tradicí země.

Námět a cíle projektu z hudební oblasti byly zvoleny proto, že hodně žáků naší školy se zajímá o umění a hudbu, má hudební talent, hraje na různé nástroje, chodí do divadelního kroužku, který již má na naší škole tradici. Rádi poznávají jiné kultury, jejich zvyky a tradice. Podobně je tomu i v partnerské madeirské škole.

zyčný zpěvník tak, aby texty byly dostupné pro posluchače obou zemí. Překlad z češtiny do portugalštiny a naopak byl umožněn pracovním anglickým jazykem.

Dalším cílem bylo prohloubit jazykové kompetence žáků a rozvíjet klíčové kompetence k učení a práci s informacemi, kompetence personální a sociální.

Projekt podpořil i výchovu žáků k evropanství.

REALIZACE

Na počátku projektu se žáci obou škol – české a madeirské seznámili prostřednictvím e-mailů a chatu. S pomocí učitelů (převážně cizího jazyka) vybírali písně a koledy vhodné pro finální produkty, překládali je pomocí angličtiny z jazyka do jazyka tak, aby mohly být použity pro doprovodný dvojazyčný zpěvník.

Protože byl projekt zaměřen na dva méně používané evropské jazyky, portugalštinu a češtinu, ještě před výjezdem do partnerské země absolvovali žáci 20 hodin jejich výuky, aby si osvojili základní slovní zásobu a fráze, vytvořili slovník potřebných výrazů a komentáře k výstupům. Pracovním jazykem byla angličtina, kterou používali v pře-

kladech písní z češtiny do portugalštiny a naopak. Mnozí naši žáci byli motivováni a okouzleni portugalštinou tak, že projevíli zájem v jejím studiu pokračovat, k čemuž měli skvělou příležitost během vzájemných výměn a společného nahrávání CD i po celou dobu průběhu projektu.

V říjnu 2004 hosté z Madeiry opustili malíčký ostrov a poprvé navštívili Evropu. Přicestovali s tradičními hudebními nástroji, typickými pro jejich temperament (s vozembouchy, chrasťtky ruční výroby, bubínky, činely, kytarami a harmonikou), vybavení lidovými kroji, reprezentujícími různé části jejich exotického ostrova. Čeští žáci pojali nahrávání CD v komornějším stylu s doprovodem kláves, flétny a houslí. Madeirské hudební nástroje zněly českou školou více než týden. Náročná práce plná emocí, ale i komických situací byla díky pracovnímu úsilí, vzájemné toleranci a přátelského vztahu úspěšně dokončena. Během této návštěvy portugalských žáků u nás a ve spolupráci s partnerskou školou z Madeiry bylo nahráno CD s českými koledami a portugalskými lidovými písněmi, jehož součástí je i dvojjazyčný zpěvníček s texty písní, aby jim posluchač mohl porozumět.

Výměnné pobyty

Návštěva v Lanškrouně: Kromě práce na produktech projektu se madeirští žáci seznamovali s naší školou, účastnili se výuky, učili se nová česká slova a fráze. Součástí pobytu bylo i pozvání starostou města do prostor lanškrounského zámku, kde předvedli své kroje i temperament při tanci a zpěvu. K lepšímu pochopení mentality a kulturních tradic partnerské země přispěly i návštěvy koncertů (žáci z Madeiry tak měli možnost poznat staré tradice a hudbu partnerské země na vlastní oči) a exkurze související s tematikou projektu (návštěva historických a přírodních míst, seznamování se s českou tradicí a kulturou – ruční

VÝSLEDKY

Finálními produkty projektu byly:

- CD s českými koledami a madeirskými lidovými písněmi;
- dvojjazyčný zpěvníček (česko-portugalský a portugalsko-český);
- videokazeta a CD dokumentující výměnné návštěvy.

Přínos projektu:

Motivace žáků ke studiu cizích jazyků, a to nejen angličtiny a němčiny, která se na naší škole vyučuje, ale také k základnímu osvojení pro nás exotické portugalštiny či jiného jazyka. Uvědomili si, že i oni jsou součástí evropské komunity a nabízejí se jim obrovské možnosti pro jejich budoucí život a kariéru.

Podpora rozvoje klíčových kompetencí – rozvoj sebevědomí a schopnosti přizpůsobit se, být tolerantní, přijímat cizí kulturu za svou vlastní a neobávat se neznámého; kolektivní spolupráce, tolerance, pochopení a zodpovědnost všech zúčastněných za zadané úkoly přispěly k úspěchu celého projektu (např. účast našich žáků na tradičním

výroba vánočních ozdob, řezbářské práce třebechovického betléma, muzeum řemesel a tradic, manufaktura na ruční výrobu papíru, stříbrné doly v Kutné Hoře a další). Madeirské žáky udivovaly velké vzdálenosti, nechápali „český biorytmus“, obdivovali nádhernou architekturu. Oceňovali náš přátelský přístup a snahu o to, aby se jim u nás líbilo. A jistě to nebyly jen fráze, když tvrdili, že se chtějí do Lanškrouna určitě jednou vrátit.

Pobyt partnerské školy u nás byl završen společným hudebním a tanečním vystoupením; nechyběla ani ochutnávka tradičních specialit madeirské kuchyně.

Návštěva Madeiry: Hlavní náplní pobytu českých žáků v madeirské škole v únoru 2005 byla společná tvorba zpěvníčku s přeloženými texty. Žáci si také mohli prohlédnout nádherný ostrov, poznávali exotickou kuchyni, zhlédli fantastický karneval v rytmu samby a ve stylu Rio de Janeiro v jeho hlavním městě Funchalu. Přímá účast v satiricky laděném karnevalu, kdy žáci obou škol představovali symboly svých národů a tok evropských peněz mezi nimi, byla spojená s výhrou první ceny za „Nejlepší mezinárodní tým“. Naš český lev vzbudil velký úspěch a jeho představitelce byl dokonce umožněn i rozhovor pro madeirskou televizi. Obrovskou poctou pak bylo pozvání primátorem Funchalu k účasti na recepci se zástupci tisku i možnost navštívit madeirský parlament.

Během pobytu mladí lidé poznali vstřícnost a obětavost nových přátel, kteří jim chtěli návštěvu co nejvíce zpříjemnit a ukázat vše z krásné Madeiry. Nezapomenutelné bylo závěrečné odpoledne před odjezdem, kdy se křtilo společné CD, byl připraven společný program a vyměňovaly se adresy. Naším žákům se na Madeire opravdu líbilo. Sami si tak mohli ověřit známou pravdu, že hudba a umění lidí spojuje bez ohledu na jejich národnost.

madeirském karnevalu, kterého se žáci přímo zúčastnili v kostýmech, připravených spolu s madeirskými přáteli; žáci se zpočátku ostýchali – naše mentalita není tak bezprostřední, ale pak se oblékli, nalíčili a společně nacvičili malé vystoupení).

Žáci získali nové zkušenosti s cestováním mimo republiku (letecky), poznali zcela jiný svět, odlišnou mentalitu, temperament, jiné stravovací návyky, při celoroční společné práci a během výměnných pobytů žáci objevovali přírodní krásy, krásu lidové hudby, tradic a zvyků (netradiční hudební nástroje, koncerty, vánoční zvyky, karnevaly a jejich úžasná atmosféra, dekorace, národní kuchyně, přijetí primátorem hlavního města, návštěva madeirského parlamentu).

Žáci měli možnost poznat i rozdílný vzdělávací systém a výuku ve škole, seznámili se s podmínkami českého zemědělství a životem na venkově.

Projekt přispěl k podpoře evropanství a k multikulturnímu poznání nejen u žáků a učitelů školy, ale také v místní komunitě. Produkty projektu, které vždy vzbudí

velkou pozornost posluchačů (videokazeta, CD se zpěvníkem), jsou nadále využívány při různých akcích školy např. během Dne otevřených dveří a Dne školy, ale jsou i při různých příležitostech nabízeny dalším zájemcům a školám.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

jazykové učebnice, slovníky, gramatiky, hudební nástroje a provizorní nahrávací studio

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

www.szes-la.cz

PŘÍLOHA Češi a Madeiřané
České studentky na karnevalu satiry
Čeští studenti na karnevalu satiry

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

LIPOVÁ RATOLEST ANEB NENÍ SOUTĚŽ JAKO SOUTĚŽ

ŠKOLA: SOŠ VETERINÁRNÍ, MECHANIZAČNÍ A ZAHRADNICKÁ A JŠ S PRÁVEM SJZ,
RUDOLFOVSKÁ 92, 370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE

REALIZÁTOR PDP: Ing. AGÁTA KOČÍ

KLÍČOVÁ SLOVA

soutěž žáků, sociální partneři, spolupráce, sadovnická realizace

STRUČNÁ ANOTACE

Ukázka možné spolupráce středních škol se sociálními partnery z oblasti budoucích zaměstnavatelů, svazů, institucí, rodičů a široké veřejnosti. Příklad z praxe, při kterém získávají nové zkušenosti, informace i nový pohled na problematiku zahradnického školství všichni zúčastnění.

KONTEXT

Jednou z možností hodnocení výsledků své práce je pro školy účast na soutěžích. Většina školních soutěží v zahradnické oblasti je realizovaná v rámci vzájemné spolupráce SOŠ. Tato organizační činnost pořadajících škol je velice přínosná, neboť je jednou z mála možností, jak mohou pedagogové i žáci porovnat úroveň vzdělávání na své škole s výsledky vzdělání na jiných školách podobného typu. Soutěže jsou však zaměřené převážně na oblast vědomostní. Soutěží se v oblasti poznávání dřevin, květin, semen, případně roubování ovocných dřevin. Velice oblíbené jsou soutěže zaměřené na floristiku. Přes veškerý svůj přínos mají tyto soutěže i několik zásadních nedostatků. Nezabývají se totiž zahradnickou oblastí, která se v současnosti nejvíce rozvíjí a je o ni největší zájem, a to sadovnickou realizací. Dalším nedostatkem je, že se žáci v průběhu soutěže pohybují i nadále v „umělém prostředí“. I nadále jsou mezi svými spolužáky, i nadále je hodnotí jejich pedagogové. Chybí zde kontakt s reálným zahradnickým světem, se sociálními partnery, obzvláště

z řad budoucích zaměstnavatelů. O to více jsou ceněné soutěže, o které se zasadí sociální partneři nebo na jejichž organizaci se budoucí zaměstnavatelé přímo podílejí. Jednou z mála je soutěž „Lipová ratolest“, která probíhá pod patronátem SZÚZ (Svaz zakládání a údržby zeleně) v čele s Ing. Janou Šimečkovou. Svaz se inspiroval mezinárodní neziskovou organizací WorldSkills International. Ta každoročně po celém světě pořádá soutěže mladých lidí, zaměřené na nejširší oblasti lidské činnosti od výroby až po umění a módu.

V roce 2008 zorganizoval svaz poprvé v ČR soutěž žáků středních zahradnických škol a učilišť „Lipová ratolest“. K realizaci této soutěže přiměla svaz absence soutěže tohoto typu u nás, ale i skutečnost, kterou si svaz uvědomoval mnohem více než školy, a to, že je nutné ovládat nejenom tradiční na školách běžně vyučované, ale i moderní technologické postupy, a také vědomí, že už na školách je třeba rozvíjet dovednosti, bez nichž se dnes už žádná zahradnická a krajinářská realizace neobejde.

CÍLE

„Zákazníci dnes vyžadují kompletní dodávku zahradnického díla. Čím více se změnil za poslední léta charakter zahradnické práce, tím užší by měla být spolupráce lidí z praxe s pedagogy, kteří mladé pracovníky pro praxi připravují.“

PhDr. Irena Večeřová

Cílem soutěže bylo poskytnout mladým lidem, kteří všeobecně rádi soutěží, příležitost prokázat v soutěži nejenom teoretické znalosti, které jim poskytla škola, ale hlavně dokázat svou samostatnost, předvést dovednosti, bez nichž se už dnes pracovník v zahradnické firmě neobejde, jako např. schopnost vysadit vzrostlý strom, položit travníkový koberec, vysázet živý plot, vydláždít místo pro lavičku.

Soutěž také zvyšuje zájem veřejnosti a hlavně pak mladých lidí o obor. Mladým chlapcům a dívkám ukazuje, že zahradnictví a krajinářství je obor zajímavý, že propojuje teoretické znalosti, dovednosti a schopnosti ovládat zahradnickou mechanizaci a že je také perspektivní. Je to také „kampaň“, jakou si dnes žádná střední škola, žádné učiliště nemůže vzhledem k její finanční náročnosti dovolit.

Hlavním cílem soutěže je však přímý kontakt mezi zaměstnavateli „tj. zahradníky-realizátory“, žáky a pedagogy. Zde je možnost ověřit si, co ještě nevím, co bych měl učit a co je možné chtít po škole, aby učila. Na soutěži tohoto typu se učí a získávají všichni, nejen žáci.

REALIZACE

První dva ročníky „Lipové ratolesti“ proběhly v prostoru brněnského výstaviště, kde tak vznikly dva malé parčíky. V době mezinárodního veletrhu navštívilo expozici vzorových domů mnoho návštěvníků, kteří měli možnost seznámit se s prací žáků. Ze třiceti škol, které svaz oslovil na podzim 2007, se přihlásilo pět středních škol a jedno odborné učiliště. V roce 2009 to bylo 7 škol a v roce 2010 se soutěže zúčastnilo již 10 SŠ.

Úkolem každého týmu bylo podle projektu za dva dny na svých 20 m² upravit terén, navozit a rozprostřít travníkový substrát, vysadit strom a živý plot, vydláždít niku pro lavičku, položit kobercový trávnik a založit květinový záhon. Přihlášené školy obdržely od SZÚZ tři týdny před termínem soutěže projektovou dokumentaci a doporučený seznam náradí.

Protože na brněnském výstavišti není zaručena trvalá existence vysazených ploch a protože si v průběhu prvních dvou setkání získala soutěž vysoké renomé, byla pro třetí ročník Lipové ratolesti SZÚZ nabídnuta spolupráce s městem Jihlava. Jihlavané vybrali pro soutěž v roce 2010 reprezentativní plochy původně barokních záhonů v prostoru před Gymnáziem a Střední průmyslovou školou v ulici Jana Masaryka, na kterých se správce zeleně zaručil po skončení soutěže zabezpečit intenzivní údržbu. Po ukončení projektu byla Jihlavanům a všem návštěvníkům tohoto města předána trvalá parková úprava – prostor, kde se mohou při každodenním shonu zastavit a odpočinout si.

Úkoly pro všechna družstva zůstaly totožné pro všechny tři ročníky soutěže, pouze plocha a počet dnů pro realizaci se ve třetím ročníku soutěže navýšil. Soutěžící měli pro práci k dispozici tři dny a plochu cca 70 m². To byl také důvod, proč organizátoři navýšili počet soutěžících v družstvech ze dvou na čtyři. Takže z původních 20 soutěžících v roce 2008 se soutěže zúčastnilo v posledním ročníku 40 žáků. Ti byli doprovázeni zhruba 20 učiteli. To je velmi slušný počet budoucích zahradníků – absolventů, kteří pracují a nabírají zkušenosti pod dohledem nejen svých učitelů, ale hlavně pod dohledem porotců z řad nejvýznamnějších odborníků a ředitelů realizačních firem s dlouholetou působností na trhu.

Soutěž probíhala pokaždé za „dramatických“ podmínek. Pokaždé se vyřadilo jarní počasí, a tak se muselo pracovat v mokru, dešti i za silného horka. Jednou se sháněly konve a zakrývaly baly vzrostlých stromů geotextilií, aby

rostliny neuschly, podruhé v průtrži deště museli účastníci zakrývat výsadby a travníkové koberce, aby je déšť nepoškodil.

Každý tým si zvolil svůj postup práce tak, aby měl výsadbu zrealizovanou třetí den odpoledne. Zda zvolil správný postup a jak kvalitně prováděl jednotlivé úkony, kontrolovala 7–8členná porota. Každý z členů poroty bedlivě sledoval jinou část činnosti. Někdo se zaměřoval na pokládání trávniku, jiný na pokládání dlažby nebo na výsadbu či řez dřevin. Při hrubých pochybeních ale vždy porotci zasáhli a pokud viděli, že některá oblast činí žákům větší problémy, tak si je v průběhu soutěže svolali a vysvětlili jim správný postup. Zde bylo zřejmé, že je to činnost, na kterou školy nestačí. Pedagogové se o tyto problémy živě zajímali, protože měli možnost zjistit, co se po nich žádá a jaké dovednosti jejich žákům chybí.

Před vyhlášením vítězů porota oslovila každou školu zvlášť a jejímu týmu, včetně učitelů, zhodnotila jejich práci. Řekla své připomínky k odborným výkonům, zhodnotila, jak družstva dodržovala bezpečnost práce, vyjádřila svůj názor na samostatnost soutěžících i na jejich znalosti. Soutěžící se tak přímo na místě dozvěděli, za co si zasloužili pochvalu a v čem chybovali. Velmi přínosné bylo toto osobní zhodnocení práce týmu hlavně pro pedagogy, kteří soutěžní družstva své školy doprovázeli. Uvědomovali si, co po nich současná praxe požaduje a také jak na tom jsou odborně, ale hlavně materiálně ve školách připraveni. Přiznávali, že v poměrech, které zatím školy mají, je nejobtížnější vybavit žáky právě těmi dovednostmi, které dříve od zahradníků zákazníci neočekávali, např. pokládání dlažby, budování zahradních staveb apod. Uvědomovali si, jak zjištěné skutečnosti nutně v budoucnu ovlivní náplň činnosti ve škole a jaký to bude mít dopad na výsledky vzdělávání a profil absolventa v jejich ŠVP.

Po sčítání hlasů a vyjádření jednotlivých porotců bylo stanoveno pořadí a SZÚZ vyhlásil výsledky a předal ceny. Soutěže se účastnili také zástupci měst, která o organizaci dalšího ročníku této soutěže projevila zájem.

Soutěž je podporovaná firmami, které působí v oblasti sadovnických realizací. Tyto firmy dodávají materiál pro realizaci (projekt, substrát, písek, dlažbu, lavičky, travníkové koberce, hnojiva, půdní kondicionér, rostliny, kůly...). Bez jejich podpory by se ani jedna ze soutěží nekonala.

VÝSLEDKY

Hlavní cíl soutěže, tj. umožnit přímý kontakt mezi zaměstnavateli, „tj. zahradníky-realizátory“ a žáky s jejich pedagogy, se více než naplnil.

Žáci:

- měli možnost reprezentovat svou školu;
- prezentovali zahradnickou profesi před zraky veřejnosti;
- srovnávali své schopnosti a dovednosti s žáky z jiných škol;
- pracovali v reálném prostředí;
- vyzkoušeli si práci v týmu v časově omezeném prostoru, pod tlakem, za nepříznivých podmínek počasí;
- naučili se nové věci, nové pracovní postupy;

- poznali pracovníky z oboru, kteří mají za sebou dlouholeté zkušenosti;
- měli možnost vyzkoušet si práci zahradníka-realizátora zeleně a rozhodnout se, zda je to specializace, kterou by chtěli po skončení školy dělat;
- získanými zkušenostmi byli o krok dál před svými spolužáky doma, a tak dostali příležitost jim nabyté informace a zkušenosti předat;
- obohatili se o nové zážitky, získali nové kontakty;
- pochopili, jak je důležité vážit si práce jiných a umět pracovat v týmu;
- měli možnost poznat, v čem jsou dobří a co ještě nevládají.

Učitelé:

- viděli průběh odborných prací v reálném prostředí;
- měli možnost porovnat schopnosti a dovednosti svých žáků s žáky z jiných škol;
- měli možnost poznat, jak zvládají jejich žáci práci v týmu a ve zhoršených podmínkách, jak jsou připraveni pro práci pod tlakem;
- obeznámili se s novými pracovními postupy;
- měli možnost promlouvat a dotazovat se na názory porotců a pracovníků z oboru a doplnit si chybějící informace k problematice;
- komunikovali se svými kolegy z jiných škol a konzultovali své názory na možnosti vzdělávání v zahradnickém školství;
- získali nové kontakty;
- pochopili, jak je důležité sledovat vývoj v oboru;
- měli možnost poznat, v čem jsou jako učitelé dobří a kde se budou muset zdokonalit;
- dostali příležitost přenést získané zkušenosti do své praxe, na půdu své školy.

Sociální partneři:

- propagovali svou firmu;
- měli možnost zjistit, na jaké úrovni z hlediska sadovnických realizací se nachází zahradnické školství u nás;
- zjistili, co je možné po školách z hlediska sociálních partnerů vyžadovat a co ve školních podmínkách nelze zajistit;
- dostali příležitost své názory i požadavky na výuku konzultovat s učiteli, žáky i zástupci jednotlivých škol;
- dostali možnost zjistit, jakým způsobem mohou přispět k zlepšení výuky na zahradnických školách;
- obohatili se o nové zkušenosti, které mohli přenést do své praxe.

Prekvapením pro učitele bylo, že porotci nehodnotili jenom odbornou zdatnost jejich svěřenců, ale živě sledovali i jejich klíčové kompetence a také se zajímali o jejich postoje či preference. Stačilo sledovat postřehy porotců: „Zaujala mě velká bojovnost těch kluků a děvčat. Jak jsou houževnatí, samostatní.“ „Všimli jste si, že to jsou sice rivalové v soutěži, ale jak jsou k sobě kamarádští!“ „Soutěž

urputně, ale dívkám s vibrační deskou pomohli, když jim síly nestačily.“ „Vždyť ta děvčata ze Šternberku strom ani neunesou.“ „Je to dobrý základ týmové práce. Ochotně si půjčili, co někdo doma zapomněl.“ Toto zjištění u učitelů upevnilo přesvědčení, že obě dvě části výchovně vzdělávacího procesu jsou stejně důležité a že nestačí pouze učit řezat, sadit, okopávat nebo poznávat rostliny. Pro mne samotnou to bylo poučení, že do své výuky budu muset zahrnout odborné dovednosti a informace, o které jsem odcházela obohacená. Překvapilo mě, že „klíčové kompetence“ nejsou prázdným pojmem a že se budu muset zaměřit při výuce i na ně, a to hlavně na personální a sociální kompetence.

Někteří pedagogové přišli s návrhem, že by školám i oboru prospělo, kdyby si školy mohly udělat vlastní předkola a na soutěž vyslat jejich vítěze. Taková každoroční soutěž by byla dobrou motivací pro žáky a regionální firmy by se mohly podívat na práci svých budoucích zaměstnanců přímo na půdě školy.

Soutěž byla doprovázená zájmem ze stran regionálních médií. Informace o soutěži byly zveřejněny v tisku, rozhlase a v odborných časopisech Učitelé noviny a Inspirace. Vzhledem k tomu, že časopis Inspirace je dodáván pracovníkům odboru životního prostředí ve 2000 městech a velkých obcích po celé republice, měli se tak možnost seznámit s výsledky soutěže i sociální partneři na úrovni státních institucí. Pozvánky byly distribuovány všem odborům životního prostředí, ale také MŠMT. Bohužel zájem o soutěž z těchto míst, s výjimkou města Jihlavy, byl zatím minimální.

Vřele doporučuji soutěž tohoto typu: sociální partneři jako organizátoři či porotci s cílem inspirovat se spoluprací škol a praxe i v dalších oborech.

Školy zapojené do soutěže:

SOU strojírenská a lesnická Šternberk, SŠ zahradnická Kopidlno, SŠ zahradnická a zemědělská Ant. Emanuela Komerce Děčín – Libverda, SŠ zahradnická Litomyšl, SOŠ zahradnická a SOU Rajhrad, SOŠ veterinární, mechanizační a zahradnická České Budějovice, SOU Třešť, VOŠ zahradnická a Střední zahradnická škola Mělník, Střední zahradnická škola Ostrava, SOŠ technická a zahradnická Lovosice.

Odborná porota v posledním ročníku soutěže:

Karel Fučík (Park sadovnické a krajinářské úpravy), Ing. Jiří Šimka (Zahradnictví Šimková), Ing. Marie Straková, Ph.D. (Agrostis – trávníky), Rostislav Ivánek (Ivánek – Zeman, v.o.s.), Ing. Jan Lukeš (Zahradnické úpravy), Ing. Martina Brandová (Magistrát města Jihlavy), Jan Kožený (Presbeton – Nova).

Organizační zajištění akce:

Ing. Jana Šimečková (Svaz zakládání a údržby zeleně).

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Materiál – rostliny, substráty, mechanizace, projektová dokumentace aj. byl dodán sponzorskými firmami

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Časopis Inspirace, číslo 2/2008, 2/2009 a 2/2010.

Podrobnosti o soutěži www.szuz.cz a www.jihlava.cz

PŘÍLOHA 1 Fotografie z průběhu soutěže 2008

PŘÍLOHA 2 Fotografie z průběhu soutěže 2010

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

MOTIVACE ŽÁKŮ STŘEDNÍ ŠKOLY KE VZDĚLÁVÁNÍ V TECHNICKÝCH OBORECH

ŠKOLA: STŘEDNÍ ŠKOLA INFORMATIKY A SPOJŮ,
BRNO, ČICHNOVA 23

REALIZÁTOR PDP: Ing. JIŘÍ DLAPAL

KLÍČOVÁ SLOVA

motivace žáků, vzdělávání v technických oborech, projekty, spolupráce střední a vysoké školy, projektový tým

STRUČNÁ ANOTACE

Jedná se o společný projekt naší školy a Institutu experimentálních technologií při VUT v Brně, do jehož řešení jsou zapojeni samotní žáci. Jeho cílem je zvýšit motivaci žáků ke studiu technických oborů. Projekt je přístupný všem žákům druhých a vyšších ročníků, v současné době je realizován žáky třetích ročníků. Žáci jsou vedeni ke spolupráci v týmu při řešení obsáhlého úkolu, k využití výpočet-

ní techniky a jsou u nich rozvíjeny následující klíčové kompetence: samostatné vyhledávání informací, spolupráce v týmu, týmové řešení problémů. Projekt integruje části vzdělávacích programů elektronika, informační a komunikační technologie, programové vybavení. Žáci jsou rovněž vedeni k účelné prezentaci výsledků řešení problému.

KONTEXT

Projekt je realizován žáky třetího ročníku oboru mechanik elektronik. Jde o technický obor zaměřený na elektroniku a elektrotechniku. Žáci již mají základní znalosti získané v předmětech informační a komunikační technologie, elektronika, programové vybavení a mohou své znalosti při řešení zadaného úkolu rozšířit. Vlastní projektový tým tvoří čtyři žáci, mentor z řad učitelů školy a lektor z řad akademických pracovníků vysoké školy.

Ke spolupráci střední a vysoké školy byl využit projekt IET1 Institutu experimentálních technologií při VUT v Brně, vytvořený s cílem zvýšit motivaci žáků středních škol ke vzdělávání se v elektrotechnických oborech a zlepšit podmínky pro výuku elektrotechniky. Projekt IET1 nabízí

navíc další možnosti spolupráce, jako například zapůjčení elektrotechnických výukových pracovišť, odborné přednášky pro učitele středních škol a další mnohé jiné aktivity.

Východiska

Realizaci projektu kladně ovlivnilo umístění vysoké školy v blízkosti Střední školy informatiky a spojů, se snadnou dostupností MHD. Vzhledem ke skutečnosti, že projekt si klade za cíl zvýšit motivaci žáků ke vzdělávání v technických oborech a zapojit je do řešení praktických úkolů, byli vybráni žáci se základními znalostmi v dotčených předmětech a se zájmem naučit se více, než právě navštěvovaný ročník střední školy nabízí. Role mentora se ujal třídní učitel žáků, disponující aprobací elektronika a elektrická měření.

CÍLE

Projekt spolupráce Střední školy informatiky a spojů s Institutem experimentálních technologií při VUT v Brně ve zvyšování motivace žáků střední školy ke vzdělávání v technických oborech si klade následující cíle:

Obecné cíle

- navázat a rozvinout spolupráci v oblasti výuky odborných technických předmětů;
- ukázat žákům jiné možnosti získávání znalostí v odborných předmětech;
- motivovat žáky k praktickému využití teoretických znalostí získaných studiem střední školy;
- naučit žáky správně prezentovat výsledky své práce před odbornou veřejností;
- seznámit žáky se systémem výuky na vysoké škole a motivovat je ke studiu bakalářských a magisterských studijních programů.

Dílčí cíle

- vytvoření počítačového návrhu 3D modelu pro analýzu částečných výbojů – vytvoření geometrického modelu zadané konfigurace elektrického zařízení pomocí standardního software – AUTOCAD, SOLIDWORKS;
- vytvořený model připravit pro další analýzu numerickými metodami a prezentovat jej před kolektivem učitelů střední a vysoké školy.

REALIZACE

V období duben až srpen 2009 probíhalo přípravné období projektu, které bylo zahájeno první pracovní schůzkou. Na této schůzce byl ustanoven pracovní tým projektu a bylo provedeno seznámení členů pracovního týmu s průběhem projektu, jeho klíčovými aktivitami a administrativní stránkou projektu. Celý projekt je plánován na období od 1. 4. 2009 do 31. 3. 2012. Vzhledem k délce trvání projektu je předpoklad, že se postupně zapojí několik pracovních týmů z řad žáků a je možná také změna na pracovní pozici mentora.

V průběhu práce na projektu proběhlo několik přednášek pro lektory, mentory i pro zúčastněné žáky. Zpočátku byla témata přednášek zaměřena na spolupráci v projektovém týmu, role v týmu. Následovaly přednášky zaměřené na bezpečnost práce v laboratořích elektrotechniky, prezentace výsledků práce týmu a odborné přednášky k zadanému úkolu.

Metodickou pomoc žákům poskytoval především mentor projektu, který je se žáky v denním kontaktu. Technickou pomoc s plněním úkolů zadání navíc poskytoval lektor z vysoké školy.

Zadání projektu, které vychází z praktických potřeb výrobního procesu, poskytl prostřednictvím vysoké školy konkrétní smluvní podnik. Projekt žáci zpracovávali v programu SOLIDWORKS, jehož studentskou verzi obdrželi od lektora. Žáci měli za úkol zpracovat 3D model třífázového transformátoru a připravit jej k analýze numerickými metodami. Dílčím úkolem bylo seznámit s výsledky své práce učitele střední a vysoké školy a své kolegy pomocí výpočetní techniky a prezentace v programu PowerPoint. K práci mohli žáci využít prostředky a pomůcky jak střední školy, tak vysoké školy.

Po dokončení projektu žáci obdrží certifikát, který slouží jako doklad o činnosti daného žáka v projektu.

VÝSLEDKY

Za dobu plnění úkolů projektu se podařilo splnit následující cíle:

- navázat úzkou spolupráci s Institutem experimentálních technologií při VUT Brno. Spolupráce nadále pokračuje i v jiných, než v původně zamýšlených oblastech;
- ukázat žákům jiné možnosti získávání znalostí v odborných předmětech. Žáci se zúčastnili přednášek v prostorách IET, vedených akademickými pracovníky za použití nejmodernější výpočetní techniky. Velký důraz byl kladen na samostatné studium a vyhledávání informací na internetu. Přínosem je i skutečnost, že se zlepšila samostatnost žáků při řešení problematiky;
- motivovat žáky k praktickému využití teoretických znalostí. Vzhledem ke skutečnosti, že žáci pracovali

na úkolech zadaných partnerským průmyslovým podnikem, přesvědčili se o využitelnosti teorie v praxi;

- seznámit žáky se systémem výuky na vysoké škole a motivovat je ke studiu bakalářských a magisterských studijních programů. Protože velká část práce na projektu probíhala v prostorách vysoké školy, měli žáci možnost získat podrobnou představu o systému vysokoškolského studia;
- byl vytvořen počítačový 3D model určeného elektrického prvku v programu SOLIDWORKS.

Při plnění úkolů tohoto projektu se rovněž ukázalo, že především mentor musí pravidelně a dostatečně často pracovat se žáky, neboť vzhledem k jejich věku vyžadují pravidelnou motivaci. V opačném případě jejich zájem o činnost opadá.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Finanční zdroje

Projekt nutně nevyžaduje finanční prostředky ze strany zúčastněné střední školy. Jisté finanční prostředky vyžaduje projekt ze strany vysoké školy, nicméně vzhledem k odlišnému systému financování vysokých škol a možnému využití projektů ESF nečiní velké problémy patřičné finanční zdroje získat.

Lidské zdroje

Ze strany střední školy projekt vyžaduje určení mentora – učitele, který disponuje znalostmi v odborné problematice

a má zájem o tuto formu práce se žáky. Nezbytné je vybrat žáky se zájmem o další sebezvzdělávání, kteří jsou ochotni pracovat na projektu i v době mimo výuku.

Prostory a materiální pomůcky

Prostory k činnosti poskytla Střední škola informatiky a spojů, především učebnu výpočetní techniky. Institut experimentálních technologií poskytl zázemí při provádění přednášek pro žáky, výpočetní techniku a programové vybavení.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Při sestavování tohoto PDP škola vycházela z projektu IET 1, vytvořeného na Institutu experimentálních technologií VUT v Brně. (www.utec.fec.vutbr.cz/site/iet/)

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

SPOLUPRÁCE ŠKOLY S VÝROBNÍM PODNIKEM

ŠKOLA: ŽĐAS, A.S.,
ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

REALIZÁTOR PDP: Mgr. DANA FIALOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

exkurze ve firmě, odborná praxe žáků, odborný výcvik, praktické vyučování, produktivní činnost žáků, semináře pro pedagogy

STRUČNÁ ANOTACE

Střední škola technická Žďár nad Sázavou zajišťuje přípravu žáků v učebních a maturitních oborech metalurgického, strojírenského a elektrotechnického zaměření. Snaží se pružně přizpůsobovat vzdělávací nabídku potřebám trhu práce, a proto úzce spolupracuje s podniky. Výsledkem je stálý zájem zaměstnavatelů o absolventy všech učebních

a maturitních oborů v době snížení objemu výroby a řešení důsledků světové hospodářské krize. Příspěvek popisuje formy spolupráce s některými podniky v regionu při zajišťování výuky, zejména odborného výcviku a odborné praxe, zkvalitňování profesních kompetencí učitelů a zlepšování celkové činnosti školy.

KONTEXT

Příklad dobré spolupráce vychází ze školního vzdělávacího programu Střední školy technické ve Žďáře nad Sázavou pro obor 23-56-H/01 Obráběč kovů verze 1. z 1. 9. 2009.

Jedním z cílů výuky tohoto oboru na škole je přizpůsobení obsahu učiva v jednotlivých oborech vzdělání nejnovějším technickým poznatkům i potřebám podnikatelské sféry. Škola usiluje o to, aby absolventi školy byli vybaveni takovými vědomostmi a dovednostmi, které jim umožní širší uplatnění v praxi. Škola soustavně spolupracuje s nejvýznamnějšími firmami regionu Žďársko. Jedním z nejvýznamnějších partnerů školy je firma ŽĐAS, a.s., Žďár nad Sázavou. Strojírsko-metalurgická firma ŽĐAS, a.s., Žďár nad Sázavou v současné době zaměstnává 2300 zaměstnanců. Firma ŽĐAS, a.s., na základě Smlouvy o spolupráci umožňuje žákům školy odborné praxe – za-

jištění praktického vyučování ve výrobních provozech, exkurze do areálu firmy, připravuje přednášky a semináře pro pedagogické pracovníky školy, spoluprací na organizaci a sponzorování odborných soutěží motivuje žáky k dalšímu odbornému růstu, studiu a přípravě na profesi.

Pro firmu ŽĐAS, a.s., je na prvním místě v získávání výše odborníků pro nové strojní technologie spolupráce se Střední školou technickou ve Žďáře nad Sázavou. Hlavní motivací získávání absolventů této školy je vypracovaný systém poskytování stipendií zájemcům o budoucí zaměstnání ve firmě. Absolventům školy, kteří nastoupí do zaměstnání, zaručuje firma osobní i profesní růst.

Spolupráce firmy ŽĐAS, a.s., se Střední školou technickou ve Žďáře nad Sázavou probíhá již 55 let.

CÍLE

1. Přizpůsobit obsah učiva v jednotlivých oborech vzdělání nejnovějším technickým poznatkům i potřebám podnikatelské sféry.
2. Zapracovat poznatky získané od sociálních partnerů do výchovně vzdělávací práce, stanovit její obsah a tím přiblížit výuku praktickým potřebám.
3. Spoluprací s pracovníky výrobní strojírenské firmy posílit zpětnou vazbu při posuzování úrovně vědomostí a dovedností absolventů školy.
4. Zkvalitnit odborné znalosti a dovednosti žáků i učitelů, umožnit jim získat přímé praktické zkušenosti z konkrétní výrobní činnosti.
5. Zvýšit motivaci žáků a zájem i možnost zaměstnání po ukončení studia ve firmě, kde vykonával odbornou praxi nebo odborný výcvik.

REALIZACE

Střední škola technická Žďár nad Sázavou zajišťuje přípravu žáků v učebních a maturitních oborech metalurgického, strojírenského a elektrotechnického zaměření. Vzdělávací nabídka obsahově i odborným zaměřením průběžně přizpůsobuje potřebám trhu práce. Výsledkem je stálý zájem zaměstnavatelů o absolventy všech učebních a studijních oborů i v době snížení objemů strojírenské a metalurgické výroby a řešení důsledků světové hospodářské krize.

Dvakrát ročně Střední škola technická ve Žďáře nad Sázavou organizuje setkání se zástupci nejvýznamnějších firem regionu. Výsledkem těchto setkání jsou vzájemné informace pro organizaci výuky ve škole pro aktuální školní rok. Je zde projednávána vzdělávací nabídka vyplývající z potřeb firem, podmínky organizace souvislé odborné praxe žáků ve firmách a vzájemná spolupráce při vzdělávání žáků i pedagogů.

Cílem výše uvedených aktivit školy je zpracovat poznatky získané od sociálních partnerů do výchovně vzdělávací práce, stanovit její obsah a tím přiblížit výuku praktickým potřebám.

Významnou aktivitou v této oblasti je především zajištění praktického vyučování přímo na pracovištích výrobního a technického úseku firmy ŽĎAS, a.s.

U učebního oboru 23-56-H/001 Obráběč kovů vykonávají žáci 3. ročníku měsíční souvislou odbornou praxi na

VÝSLEDKY

Střední škola technická ve Žďáře nad Sázavou je schopna pružně reagovat na vzniklé potřeby trhu práce a dokáže výchovně vzdělávací práci organizovat tak, aby absolventi získali vědomosti a dovednosti potřebné k úspěšnému výkonu zvolené profese.

Zkušenosti ukazují, že praxe je velkým přínosem nejen pro žáky, ale celkově pro školu, pro její pedagogické pracovníky i pro firmy samotné. Došlo k významnému prohloubení spolupráce i k rozšíření poznatků o vývoji

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Podmínky spolupráce při realizaci praktického vyučování v podniku:

- Firma zabezpečí praktické vyučování žáků dle předem předaných seznamů.
- Praktické vyučování probíhá dle vzdělávací koncepce školy a v souladu s učebními dokumenty oboru vzdělávání.
- Firma zajistí prostory, kde praktické vyučování probíhá, to musí odpovídat příslušným legislativním předpisům.
- Firma zajistí materiální zabezpečení praktického vyučování odpovídající potřebám výuky učebního oboru a vybaví žáky pomůckami potřebnými k výkonu praktických činností.
- Firma zabezpečí prokazatelné proškolení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při nástupu na pracoviště

strojních pracovištích firmy, během školního roku vykonávají částečně samostatnou práci na vybraných strojních zařízeních za dohledu určeného pracovníka firmy, tzv. „patrona“, který jim předává svoje zkušenosti. Jako patroni bývají vybíráni pracovníci, kteří mimo svoje pracovní znalosti a dovednosti mají i pedagogické vlohy. Na odbornou přípravu v podniku dohlíží i mistři odborného výcviku školy. Žáci si během praxe vedou záznamy, které jsou součástí další výuky ve škole a jsou klasifikovány. Součástí praxe je i celodenní vstupní školení „Úvod do světa práce“, prováděné personalistou firmy, které zahrnuje základní informace ze zákoníku práce, o sociálních výhodách firmy, organizaci práce ve firmě, systému jakosti, odměňování zaměstnanců apod. včetně bezpečnosti práce a požární ochrany. Závěrem praxe proběhne zhodnocení zkušeností a postřehů z praxe, porovnání s teoretickou přípravou ve škole, vyplnění dotazníku spokojenosti pro firmu ŽĎAS, a.s., a beseda s vedoucími pracovníky provozu, kde odborná praxe probíhala. Tato zpětná vazba má význam jak pro další organizaci praxe ve firmě, tak pro zkvalitnění výuky ve škole.

Firma ŽĎAS, a.s., zajišťuje měsíční odbornou praxi na základě smlouvy o zajištění praktického vyučování.

profesí v jednotlivých firmách. Posílila se zpětná vazba při posuzování úrovně vědomostí a dovedností.

Poznatky ze spolupráce s firmou jsou zpracovány do školního vzdělávacího programu ve formě odborných kompetencí a předpokládaných výsledcích vzdělávání. Jejich obsah respektuje požadavek zaměstnavatelů na univerzálnější přípravu absolventů a na posílení odborného vzdělávání v oblasti programování a automatizace.

a pravidelné proškolení žáků před zahájením práce. Dbá na dodržování podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví žáků, poskytne osobní ochranné prostředky v rozsahu stanovené zvláštními předpisy § 104 ZP.

- Do evidenčního tiskopisu praktického vyučování zaznamenává odpovědný pracovník firmy docházku žáků a probrané učivo. Na základě dosahovaných výsledků provede odpovědný pracovník za spolupráce s mistrem odborného výcviku školy firmy minimálně 2x za měsíc klasifikaci žáka.
- Praktické vyučování je uskutečňováno v souladu s § 65 školského zákona č. 561/2004 Sb. pod vedením instruktorů, které zajišťuje firma dle §13 vyhlášky č. 123/2005 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů

- Při výkonu produktivní činnosti náleží žákům odměna podle § 122 školského zákona č. 561/2004 Sb.
- Režijní náklady spojené s produktivní činností žáků firma zahrne do svých nákladů.
- Škola vybaví žáky pracovním oděvem a obuví.
- Škola pro potřeby výuky poskytne učební osnovy odborného výcviku.
- Škola umožní instruktorům, odpovědným pracovníkům firmy – patronům účast na svých pedagogických a metodických seminářích.
- Pokud některý z žáků zařazených do praktického výcviku ve firmě nebude splňovat požadavky firmy, jako např. zdravotní způsobilost, studijní výsledky, chování atd., zabezpečí škola jeho praktické vyučování na svých pracovištích.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Školní vzdělávací program, obráběč kovů, 23-56-H/01 Obráběč kovů, verze 1. z 01.09.2009,
Střední škola technická Žďár nad Sázavou

Zákoník práce

Školský zákon č. 561/2004 Sb.

Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středních školách, ve znění pozdějších předpisů

DALŠÍ AKTIVITY

Firma ŽĎAS, a.s., se aktivně sponzorsky a organizačně podílí na zajišťování soutěží v odborných dovednostech žáků technických škol ČR, které pořádá SŠT.

Pro odborné pedagogické pracovníky školy organizuje firma ŽĎAS, a.s., přednášky a semináře vedené předními techniky ŽĎAS, a.s., o nových technologiích ve firmě, které mají za cíl aktuálně informovat pedagogy o nových trendech a technologiích ve výrobě firmy a tím operativně zajistit zkvalitnění odborné výuky a přípravu žáků školy na praxi.

Všem žákům učebních i studijních oborů i jejich pedagogům firma umožňuje exkurze s odborným výkladem do výrobních prostor firmy, besedy s odbornými pracovníky i spolupráci na seminárních pracích a projektech.

PŘÍLOHA

Předávání cen na soutěži KOVOJUNIOR

Přednáška odborníků z firmy pro učitele odborných předmětů školy

Beseda se žáky školy na pracovišti při zahájení praxe ve firmě za účasti výrobního ředitele, ředitele školy a vedoucího vzdělávání ŽĎAS, a.s.

Předávání cen na soutěži Řemeslo Vysočiny na Staré radnici ve Žďáře nad Sázavou

Exkurze personálního ředitele ŽĎAS, personální ředitelky ŽP Podbrezová, ředitele SŠT a vyučujícího učitele ve vyučování

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

„START DO ŽIVOTA“ – ŠANCE PRO DĚTI Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ

ŠKOLA: NADACE AHR ČR

REALIZÁTOR PDP: Ing. ALŽBĚTA CEDIDLOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

vzdělávání, pracovní uplatnění, dětský domov, hotelnictví, gastronomie, cestovní ruch, projekt

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe je založen na podpoře vzdělávání a následného pracovního uplatnění dětí z dětských domovů v oboru cestovního ruchu, konkrétně v oblasti hotelnictví a gastronomie, kterou poskytuje Nadace AHR ve spolupráci se Střední školou hotelnictví a gastronomie SČMSD Praha – Klánovice, s.r.o., Asociací hotelů a restaurací Čes-

ké republiky, o.s., a se členskými hotely. Cílem projektu je umožnit těmto dětem získat střední vzdělání a odbornou kvalifikaci a tím i zlepšit jejich následné profesní uplatnění. Dospívající děti z dětských domovů mají díky projektu možnost získat samostatnost a finanční nezávislost na domovu, tzv. šanci na start do života.

KONTEXT

Projekt vnímá poskytnutí vzdělání v oboru, který si žadatel vybere na základě samostatného rozhodnutí jako vhodný start do života. Děti vyrůstající v dětských domovech se po odchodu z těchto zařízení často potýkají s problémem přizpůsobení se životu mimo dětský domov. Osamostatnění dětí z dětských domovů je velkým problémem, protože děti musí domov opustit zpravidla ihned po dokončení školy (obvykle střední), tedy v 19 letech. Po opuštění prostředí, ve kterém vyrostli a ve kterém již dále nemohou setrvalovat, je na ně vyvíjen tlak na soběstačnost (vlastní bydlení, stravování a jeho financování atd.). V této situaci hrozí, že chráněncem dětského domova tuto situaci nezvládne a propadne alkoholu, drogám či trestné činnosti. ↑

V současnosti existuje mnoho projektů, jejichž cílem je napomáhání adaptability těchto dětí (např. zřízení tréninkových bytů při dětských domovech atd.). Projekt „Start do života“ nahlíží na problematiku z odlišného úhlu – snaží se přispívat k řešení těchto problémů podporou vzdělávání chráněnců dětských domovů a získání odborné praxe již v průběhu vzdělávání. Projekt je realizován a finančně zajištěn Asociací hotelů a restaurací České republiky a její nadací. Podílejí se na něm také vybraná hotelová zařízení, která jsou členy asociace, Střední škola hotelnictví a gastronomie SČMSD Praha, s.r.o.

CÍLE

Příspěvek si klade za cíl informovat o málo frekventované spolupráci vzdělávacích institucí se sociálními partnery, a sice o podpoře žáků se sociálním znevýhodněním. Cílem této spolupráce realizované formou projektu je umožnění získání odborného vzdělání a tím i zvýšení šance následného profesního uplatnění v životě dětem z dětských domovů.

REALIZACE

Finanční příspěvek mohou získat dětské domovy na podporu svých svěřenců, kteří projevují zájem o studium (případně již navštěvují) na střední odborné škole nebo odborném učilišti zaměřeném na cestovní ruch, hotelnictví či gastronomii. Dětské domovy mohou o finanční příspěvek žádat před zahájením studia daného žáka i během studia. Žádost musí být dětským domovem podána písemně na adresu Nadace AHR ČR. Žádosti o poskytnutí finanční podpory na studium jsou přijímány v průběhu celého roku.

Dětské domovy se zavazují, že poskytnutý finanční příspěvek bude použit pouze a přímo na vzdělávání a potřeby přímo spojené se vzděláváním podporovaného svěřence. Dále se dětské domovy zavazují k úzké spolupráci s Nadací AHR ČR v době studia podporovaných svěřenců, zejména k poskytování informací o průběhu a případných změnách studia (minimálně jedenkrát za ¼ roku).

Svěřenci dětských domovů se zavazují informovat prostřednictvím dětských domovů NADACI AHR ČR

o průběhu studia a prospěchu (minimálně jedenkrát za ¼ roku).

O poskytnutí příspěvku ze strany Nadace rozhoduje správní rada nadace. Příspěvek ze strany Nadace je 50 % školného.

Po obdržení žádosti a jejím schválení správní radou Nadace AHR ČR budou svěřenci dětských domovů, kteří projeví zájem o studium, zařazeni do programu.

Zajištění odborného vzdělávání

Na základě schválení žádosti jsou následně osloveny participující členské školy poskytující relevantní obor k povaze žádosti. Spolupracující školy musí být členem AHR ČR. Škola se může do projektu přihlásit zasláním přihlášky na adresu Nadace AHR ČR. Vstupem do projektu „Start do života“ se škola zavazuje poskytnout v rámci partnerství slevu na školné ve výši 50 %.

Poskytuje-li škola prospěchové stipendium, je po splnění podmínek pro obdržení stipendia toto stipendium poukázáno svěřenci jakožto odměna za dobrý prospěch.

Participující hotelová zařízení se dále zavazují umožnit žákům z dětských domovů placené brigády během studia a uzavřít s nimi po skončení studia pracovní poměr na zkušební dobu.

Komunikace projektu „Start do života“

Participující dětské domovy společně s participujícími školami se zavazují ke spolupráci při komunikaci projektu a následném náboru svěřenců.

Komunikace projektu ze strany dětských domovů směrem ke svěřencům je zajištěna formou podávání ústních informací o projektu, dále účastí dětských domovů a jejich svěřenců na propagačních akcích projektu „Start do života“ (workshopy pro děti, vaření pro nejmenší, informace o oboru na dnech otevřených dveří, exkurze do restaurací a hotelů, exkurze do škol).

VÝSLEDKY

V současnosti studují na základě pomoci projektu Start do života dva žáci, další mají díky příkladu svých vrstevníků o studium také zájem. Vzhledem k tomu, že se jedná o pilotní projekt, v rámci kterého děti úspěšně dokončili zatím první ze čtyř ročníků, výsledky celého projektu jsou dlouhodobou záležitostí. Podstatná je však šance, kterou děti dostanou.

Komunikace projektu ze strany členských škol bude zajištěna poskytováním exkurzí, umožněním návštěvy školy v rámci dne otevřených dveří, umožnění komunikace žáků školy se zájemci o studium atd. Školy se zavazují participovat na propagaci také účastí na workshopech AHR ČR pořádaných pro svěřence dětských domovů a dalších propagačních akcích AHR ČR.

Komunikace projektu ze strany participujících členských hotelových zařízení bude zajištěna pořádáním exkurzí pro svěřence dětských domovů a umožněním návštěv v rámci dnů otevřených dveří.

Komunikace projektu ze strany AHR ČR bude zajištěna pořádáním propagačních akcí – workshopy pro svěřence dětských domovů, zajištění akce vaření pro nejmenší ve spolupráci se členskými školami a členskými zařízeními. AHR ČR bude projekt komunikovat také na svých krajských sekcích. AHR ČR bude o projektu informovat svou členskou základnu elektronicky, prostřednictvím měsíčníku AHR Fórum, propagací v rámci Roadshow v jednotlivých krajích, vydáním tiskové zprávy atd. AHR ČR bude umožňovat svěřencům dětských domovů účast na vybraných akcích AHR ČR (Gastronomický den, soutěž AHR ČR atd.). AHR ČR bude spolupracovat na zajištění exkurzí v členských zařízeních pro svěřence dětských domovů.

Pilotní projekt

V současnosti je navázána spolupráce mezi Dětským domovem Klánovice a Střední školou hotelnictví a gastronomie SČMSD Praha, s.r.o., na jejímž základě studují v současnosti v této škole dva svěřenci z dětského domova.

V průběhu pilotního projektu budou osloveny dětské domovy, členské školy a další členská zařízení na území Prahy a Ostravy a v blízkém okolí se žádostí o spolupráci.

SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY

ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČNÍ STÁŽE V OBORU MECHANIZACE A SLUŽBY

ŠKOLA: SOŠ A SOU PODBOŘANY,
KPT. JAROŠE 862, 441 28 PODBOŘANY

REALIZÁTOR PDP: PETR HÁJEK

KLÍČOVÁ SLOVA

praktické vyučování, odborná praxe, stáž, projekt Leonardo da Vinci

STRUČNÁ ANOTACE

Realizace odborné praxe žáků maturitního oboru 41-45-M/001 Mechanizace a služby ve slovenské střední odborné škole ve Zlatých Moravcích.

KONTEXT

Naše SOŠ a SOU Podbořany využila možností projektu Leonardo da Vinci pro zajištění praktického vyučování žáků 4. ročníku maturitního oboru mechanizace v zahraniční škole, konkrétně na Slovensku.

CÍLE

- zajištění odborné praxe dle učebních osnov;
- orientace a samostatné jednání v cizím prostředí;
- poznání kultury a historie jiného státu;
- získání nových odborných poznatků ve vzdělávání.

REALIZACE

Naše škola v rámci projektu Leonardo da Vinci využila již třikrát zahraniční stáže v SOŠ ve Zlatých Moravcích na Slovensku jako formy odborné praxe. Této stáže se zúčastnili žáci studijního oboru Mechanizace a služby. Jedná se o žáky 4. ročníků z naší školy. Tato zahraniční škola je svou skladbou studijních a učebních oborů obdobná jako naše škola v Podbořanech.

Předpokládaný program v rámci návštěvy

1. Příjezd do zahraniční školy, ubytování, pracovní schůzka, upřesnění plánu.
2. Pracovní dny:
 - příjezd na pracoviště (dílny)
 - pracovní doba od 7.00–14.30 hod.
 - rozdělení do pracovních skupin, práce na dílnách a pracovištích
 - mimopracovní doba:
 - prohlídka hostitelské školy a školních zařízení, kulturní a sportovní aktivity, prohlídka města, exkurze do zemědělské farmy, prohlídka obce Topolčianky, návštěva zubří a dančí obory, Arboretum Mlyňany, exkurze do Vinařských závodů Topolčianky.
3. Mimopracovní dny:
 - návštěva Bratislavy, sportovní den na stadionu FC VION, rekreační středisko Donovaly, turistické výlety po okolí.

Jedná se především o odbornou praxi na této škole, ale dochází díky stáži i k využívání znalostí v dalších vyučovacích předmětech (občanský a společenskovední základ, ekonomika, dějepis, zeměpis). Možnosti projektu využívá každý rok 8 žáků, kteří se zúčastňují odborné praxe se žáky slovenské školy na jejich pracovištích.

Střední odborná škola ve Zlatých Moravcích má obdobnou skladbu studijních a učebních oborů jako naše SOŠ a SOU v Podbořanech. Náš kolektiv žáků je v rámci praxe rozdělen po dvou až třech a žáci jsou přiřazeni ke skupině učitele praxe, kde se po dobu návštěvy jak po teoretické, tak i praktické stránce vzdělávají. Pracoviště jsou rozdělena na výuku diagnostiky, montáže a demontáže motorů, oprav náprav a jejich příslušenství.

Pracoviště pro výuku diagnostiky je vybaveno cvičnými modely motorů, kde se simuluje závada, ale i přímo v praxi se zde vyhledávají na vozidlech zákazníků závady dle diagnostiky z přístroje KTS-550 od firmy BOSCH. Na tomto pracovišti učitel seznámí žáka se stanovenou závadou na motorovém vozidle a stanoví postup opravy. Žáci pak pod jeho vedením provedou opravu. Při cvičné simulaci závady na modelu tyto práce vyhodnotí sami a stanoví si pracovní postup. Pedagog zde provádí jen kontrolu pracovního postupu a popřípadě poradí, jak závadu řešit správným směrem. Tímto je vede k jejich samostatnosti a vlastní realizaci postupu opravy.

Na pracovištích pro výuku motorů a dalších součástí motorových vozidel se žáci učí základní stavbu motorů na příslušných modelech a složení karoserií a náprav motorových vozidel. Zde se teoretické znalosti ze stavby motorů proměňují v praktickou část a ve skupině rozebírají a skládají modely motorů a seznamují se s jejich činnostmi.

Protože obor Mechanizace a služby patří mezi obory zemědělské, využívá se možností spřátelené školy. Žáci školy s dalšími žáky poznávají práci na školní vinici a v ne-dalekém Národním hřebčině v Topolčiankách, obdobě našeho Národního hřebčina v Kladrubech. Na školních vinicích provádějí odbornou praxi i studijní obory agroturistika a učební obory vinař a opravář zemědělských strojů. Touto odbornou přípravou si naši žáci rozšiřují svůj obzor ve vlastním technickém oboru, který studují, a získají i přehled o rostlinné a živočišné výrobě. Důležité je pro žáky, že i v jiném prostředí a pod dohledem jiných učitelů praxe, kteří je vedou v době jejich výuky v zahraničí, musí ukázat svoje přednosti, znalosti a zručnost z daného oboru.

Dalším kladem je seznámení se s místním prostředím, mentalitou a zvyky v zemi, kde jsou na návštěvě. Ve volném čase se seznamují s historií země a městem, v kterém absolvují svou praxi. Seznamují se i s měnou a porovnávají ekonomickou stránku obou zemí. Velkou výhodou je, že existuje minimální jazyková bariéra a výklad může být veden v místním jazyce.

Tento příklad dobré praxe byl aplikován již potřetí v rámci projektu Leonardo da Vinci. ↴

VÝSLEDKY

Stáže se zúčastnilo v roce 2010 osm žáků 4. ročníku oboru Mechanizace a služby a učitel odborné praxe. Předpokládaný učební i mimoučební plán byl splněn beze zbytku, velice zajímavé bylo pro žáky využití volného času k poznání ↴

Hlavním předpokladem je dobře zpracovaný projekt, podle kterého je možnost získat finanční prostředky na absolvování takto zajímavé a dobře připravené odborné výuky v zahraničí.

Cílem je zvládnutí odborné praxe v zahraničí, seznámení se s výukou v zahraničí a srovnání výuky v obou zemích.

Tato část je realizována jako čtrnáctidenní odborná praxe. Časový rozvrh je daný pro 4. ročníky oboru Mechanizace a služby. Dle školního vzdělávacího programu mají žáci absolvovat tuto část na odborných pracovištích.

Učitel praxe, který je v rámci stáže přítomen, provádí dohled a kontrolu svých žáků na jednotlivých pracovištích ve spolupráci s „domácím“ hlavním učitelem praxe. Pokud docházelo k jazykovému nedorozumění, vždy se vše vyřešilo ke spokojenosti všech přítomných.

Žáci si sami vyzkoušeli, že mohou být i bez dohledu rodičů a umějí se postarat sami o sebe. Využili všech možných dostupných prostředků k jejich vlastní výuce a rozšíření si svých znalostí z odborné praxe.

Hlavním přispěním je v rámci výuky vyzkoušení si praktických znalostí a dovedností získaných ve vlastním školském zařízení i na zahraniční stáži.

Velký význam má zahraniční stáž i pro pedagogy, neboť poznají jiné metody přípravy a zajištění výuky, technické vybavení, naváží nové kontakty, přivezou si nové zkušenosti se zajištěním praktického vyučování.

místního prostředí a okolní krajiny i možnosti sportovního vyžití. Přínos pro všechny zúčastněné, včetně učitele praxe, lze hodnotit jako velice pozitivní.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Všechny náklady byly hrazeny v rámci schváleného projektu.

Doprava byla zajištěna vlastním dopravním prostředkem, ubytování v objektech hostitelské školy.

PŘÍLOHA Žáci na zahraniční stáži na Slovensku

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ
TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY

VOLNÝ ČAS

VYUČOVACÍ METODY

VOLNÝ ČAS

ZÁJMOVÁ ČINNOST V DOMOVĚ MLÁDEŽE

ŠKOLA: DOMOV MLÁDEŽE 1, NÁM. T. G. MASARYKA 2700, ZLÍN – PŘI SPŠ POLYTECHNICKÉ A CENTRU ODBORNÉ PŘÍPRAVY ZLÍN, NAD OVČÍRNOU 2528, 760 01 ZLÍN

REALIZÁTOR PDP: Mgr. DAGMAR JUGASOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

domov mládeže, knihovna, sportovní činnosti, školní časopis, volný čas, vychovatel, výtvarné činnosti, zájmová činnost

STRUČNÁ ANOTACE

Zájmová činnost domova mládeže jako tvořivá součást výchovného procesu. Cílem je zaujmout těmito aktivitami co nejvíce ubytovaných a učit je tak využívat plnohodnotně volný čas. Díky široké nabídce aktivit přitáhnout i tu část

mládeže, kterou masové aktivity nezasahují. Ubytování žáci při správné organizaci volného času v zájmových útvarech nejen relaxují, ale získávají i nové vědomosti a kompetence.

KONTEXT

Domov mládeže 1 Zlín (dále DM1) je součástí Střední průmyslové školy polytechnické – centra odborné přípravy Zlín. Přitom zabezpečuje výchovu, ubytování a stravování 370 žákům a studentům (dívkám i chlapcům) všech zlínských středních a vyšších odborných škol a učilišť (ve šk. roce 2009/2010 z 19 škol). V současné době pracuje v DM1 10 výchovných pracovníků, všichni s příslušným požadovaným vzděláním, 7 s vysokoškolským, 3 se středním.

V DM1 je vytvořeno dobré zázemí pro veškerou zájmovou činnost – knihovna, počítačová učebna, velká hala se 3 stoly pro stolní tenis a se zrcadly (aerobic a jiná cvičení), menší místnost vybavená kobercem a madly pro cvičení s gymbally, Pilates, jógu a kalanetiku, posilovna s 10 stroji a rotopedem, 3x týdně, vždy od 19,30 do 21 hodin, pro DM1 je rezervována tělocvična pro míčové hry (v 5 minut pěší chůze vzdáleném gymnáziu). Nabízíme

fotbal, malou kopanou, volejbal, košíkovou, florbal. Vyhověli jsme zájmu ubytovaných a navštěvujeme 1x týdně spinning a alpinning v soukromé firmě, opět vzdálené 5 minut pěší chůze. V areálu domova mládeže je i park s upraveným hřištěm, kde je možno za pěkného počasí provozovat míčové hry, badminton, petanque, navíc je nám k dispozici denně odpoledne hřiště patřící SPŠ polytechnické. Členům výtvarného klubu je určena rozlehlá místnost se 2 pecemi pro výpal keramiky, hrnčířským kruhem a prostorem pro malování, batikování, malbu na sklo a další výtvarné techniky.

V DM1 pracuje občanské sdružení Studentský domov, jehož Radu tvoří rodiče žáků, sami studenti a vychovatelé. Toto sdružení zajišťuje finančně veškeré materiální zabezpečení zájmové činnosti. Občas se nám podaří najít sponzora na některou akci, nebo získáme finanční podporu města či kraje.

CÍLE

Vytvářet přitažlivou nabídku zájmové činnosti a tak zaujmout co největší počet ubytovaných žáků a studentů, zprostředkovávat jim nové zážitky, dovednosti a znalosti, naučit svěřenou mládež vytvářet si volný čas a následně ho vhodně využít.

REALIZACE

Zájmová činnost v DM1 probíhá po celý školní rok – v prvních 14 dnech jsou ubytovaní žáci a studenti individuálně informováni o nabídce zájmové činnosti, dále jsou upozorňováni na fotografie a nástěnky, které jsou umístěny v prostorách celého DM1 a dokumentují zájmovou činnost z předchozích let. Nejlepšími informátory i agitátory jsou ovšem starší žáci a studenti, kteří v minulých letech byli aktivními účastníky některého zájmového útvaru. Např. tzv. Slavnostní večeře pro maturanty má již dlouholetou

tradici: každý žák, který končí maturitou nebo závěrečnou zkouškou své studium, dostane pozvánku a drobný dárek (autory pozvánek i dárků jsou členové výtvarného klubu) a ve vyzdobené jídelně (autory jsou opět členové VK) se všichni shromáždí ke slavnostní večeři – tu připravují pracovníce kuchyně a maturanty u stolů obsluhují naši ubytovaní žáci navštěvující SŠ hotelovou nebo SOU obchodu a gastronomie. Tato akce je velmi oblíbená a budoucí maturanti se na ni vždy těší. I obsluha u večeře se hlásí již

dopředu sama – není zapotřebí ji nutit. Každý vychovatel sleduje žáky ve své výchovné skupině a doporučuje jim i v průběhu školního roku vhodnou zájmovou činnost tak, aby byla pro ně co nejprospěšnější. Přihlížíjí i ke studijním oborům – např. výtvarný klub je vhodný pro žáky Střední školy pedagogické a sociální, u jejichž absolventů se počítá se znalostí výtvarných technik, nebo pro budoucí grafiky a stavaře, kteří si mohou zdokonalovat prostorové vidění, perspektivu i manuální zručnost. Je vhodný i pro tzv. problémové žáky, neboť ti se pod dobrým vedením při této činnosti uvolní, uklidní, jistým způsobem také „otevrou“. Z jejich výrobků šikovný pedagog hodně o žákovi „vyčte“ a může pak s ním lépe pracovat.

Propagaci zájmové činnosti podporují také články ve školním časopise a fotografie z různých akcí na webových stránkách.

Každý výchovný pracovník má (dle své aproby nebo zaměření – nebo si sám tuto činnost vybral) na starosti určitý zájmový útvar a je zodpovědný za jeho náplň, vedení i propagaci. Svou činnost dokumentuje v plánu činnosti a v příslušné pedagogické dokumentaci, příp. fotodokumentací a výstavní činnosti. Přípravuje také podklady pro závěrečnou hodnotící zprávu, v níž zároveň uvádí své poznatky z práce se žáky i požadavky žáků a studentů na zlepšení činnosti v dané oblasti.

Při zájmových činnostech se dbá na dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, účastníci jsou náležitě poučeni. Celá zájmová činnost je založena na dobrovolnosti. Od prvního kontaktu se všichni výchovní pracovníci snaží o neformální, maximálně přátelskou atmosféru, podporují vzájemnou důvěru a nešetří pochvalou. Podporují iniciativu a kreativnost.

Vychovatelé dle své aproby a odborných znalostí poskytují rady v technických i humanitních předmětech, cizích jazycích, při práci s počítačem, vyhledávají ve svých skupinách ty žáky, kteří jsou schopni pomáhat v přípravě

VÝSLEDKY

Výsledkem dobré práce všech výchovných pracovníků je fakt, že 86 % ubytovaných žáků jsou v každém školním roce aktivními účastníky zájmové činnosti. Vazba mezi vychovatelem a vychovávaným se prohlubuje, výchovná práce dostává neformální rozměr. Výstavy výtvarných prací navštěvují i žáci ze zlínských škol se svými pedagogy. Sportovních turnajů i práce ve výtvarném klubu se zúčastňují i naši bývalí ubytovaní, kteří zůstali ve Zlíně a studují na zdejších fakultách nebo zde našli zaměstnání.

Vhodné zázemí je důležité, ale nejdůležitější jsou ti, kteří zájmovou činnost vytvářejí a vedou – v našem pří-

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Podstatné je investovat do dalšího vzdělávání výchovných pracovníků, abychom mohli nabízet ubytovaným žákům stále pestřejší a kvalitnější zájmovou činnost.

do vyučování svým spolubydlícím. Vychovatel, který má na starosti knihovnu, nejen vede evidenci výpůjček, ale pomáhá příslušnou literaturu vyhledat, radí při tvorbě referátů nebo jiné zadané práce atd., vede žáka nebo studenta k hledání dalších pramenů. Vychovatelé – sportovci se snaží o co nejpestřejší nabídku, spolupracují s výchovnými pracovníky domovů mládeže zlínského regionu v pořádání vzájemných sportovních turnajů. Vedou i cvičení pro žáky, kteří mají zdravotní omezení v tělesné výchově.

Osvědčuje se např. ve sportovní činnosti využívat dovedností žáků, kteří jsou aktivními členy sportovních oddílů, ve výtvarné činnosti se využívá budoucích grafiků a fotografů.

Velmi se osvědčily výstavy výtvarných prací, které se pořádají 2x ročně – v předvánočním a předvelikonočním období, k nimž jsme začali v posledních letech zvat i další domovy zlínského regionu – na zhotovení pozvánek a instalaci výstav se podílejí všichni členové výtvarného klubu. Srovnání úrovně a náplně výtvarných prací je poučné pro vychovatele i žáky, možnost pochlubit se svým výrobkem spolubydlícím, spolužákům nebo rodičům a kamarádům také hraje svou roli.

Velkým přínosem jsou vzájemné sportovní turnaje domovů mládeže – žáci mají možnost nejen předvést svou sportovní zdatnost, ale i poznat jiné školské zařízení a podmínky v něm, seznámit se s novými vrstevníky a vychovatelé mají možnost seznámit se s lidmi stejné profese a porovnávat podmínky pro výchovnou práci. Dalším kladným přínosem je spolupráce knihoven – ve školách a v DM1, případně vzájemné zapůjčování výukových programů do počítačové místnosti (stavaři, ekonomové, grafici atd.). Výhodou je i možnost vzájemného půjčování sportovních potřeb a vybavení.

Služby vychovatelů jsou nastaveny tak, aby zájmová činnost probíhala denně v době od 14 do 21 hodin. Tak se jí může zúčastnit každý zájemce.

padě výchovní pracovníci DM1. Jen jejich zodpovědnost, schopnosti a nadšení, jejich úsilí a snaha o hledání nových forem a metod stojí za úspěšnými výsledky v této oblasti výchovné činnosti našeho domova mládeže. O práci vychovatele v našem domově mládeže mají zájem absolventi bakalářského a vysokoškolského studia, kteří byli jako středoškoláci ubytováni v našem DM 1. Na výběru vhodných pedagogických osobností velmi záleží.

PŘÍLOHA Aprílcos; Jarní výstava
Vánoční výstava
Volejbal 2010

ŘÍZENÍ ŠKOLY, TVORBA ŠVP
JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ
ŽÁCI SE SPECIÁLNÍMI
VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
PRŮŘEZOVÁ
TÉMATA
SPOLUPRÁCE SE
SOCIÁLNÍMI PARTNERY
VOLNÝ ČAS

VYUČOVACÍ METODY

VYUČOVACÍ METODY

DIDAKTICKÉ HRY VE VÝUCE EKONOMICKÝCH PŘEDMĚTŮ

ŠKOLA: INTEGROVANÁ STŘEDNÍ ŠKOLA KLATOVY,
VOŘÍŠKOVA 823, 339 01 KLATOVY

REALIZÁTOR PDP: Ing. MIROSLAVA ILLETŠKOVÁ

KLÍČOVÁ SLOVA

didaktické hry, výuka, střední škola, ekonomické předměty, motivace, upevnění učiva, komunikace

STRUČNÁ ANOTACE

Příklad dobré praxe se zabývá problematikou zvyšování motivace žáků pomocí využití didaktických her ve výuce na střední škole. Podrobně popisuje pět her vytvořených autorkou k výuce různých tematických celků v ekonomických předmětech a nabízí tak vyučujícím inspiraci i návod

k tomuto způsobu výuky. Z vyhodnocení výsledků žáků srovnávaných v rámci tohoto příkladu vyplývá, že použití didaktických her je přínosem pro osvojení učiva žáky a zvyšuje i jejich motivaci. Vyučujícím proto jednoznačně doporučuji zařazení didaktických her do výuky.

KONTEXT

Popisované didaktické hry jsou používány při výuce ekonomických předmětů (ekonomika, daňová evidence, účetnictví, právní nauka, management a marketing) na integrované střední škole v Klatovech v průběhu let 2006–2010. Po malých úpravách lze tyto hry aplikovat ve třídách učebních oborů (vyzkoušeno u oborů kuchař – číšník,

prodavač, automechanik, zámečnick) i maturitních oborů (gastronomie, oděvnictví, nástavbové studium – společné stravování, provozní technika). Všechny uvedené hry je možné přizpůsobit také různému počtu žáků ve třídě (od 15 do 31 žáků). Časová náročnost a předpoklady k absolvování her jsou uvedeny u každé konkrétní hry.

CÍLE

Cílem pro všechny uvedené hry je zvýšit motivaci žáků o učivo ekonomických předmětů, upevnit a doplnit znalosti žáků a rozvíjet komunikativní dovednosti žáků. Pokud sledují u konkrétní hry ještě další cíle, jsou zahrnuty do popisu této hry.

REALIZACE

K vytváření her použitelných ve výuce ekonomických předmětů na střední škole mě vedl především nezáměr žáků o učivo při výuce klasickými vyučovacími metodami. V dnešní době se klade důraz na využívání aktivizačních metod, tyto metody jsou zařazovány do školních vzdělávacích programů středních škol, avšak často zjišťuji, že pedagogové s nimi nemají mnoho zkušeností, nedisponují dostatkem fantazie a času k jejich přípravě, nebo přímo považují tyto metody za zbytečné. Měli bychom se však zamyslet nad tím, zda odborné střední školy a zvláště učební obory jsou v dnešní době a společenské situaci navštěvovány žáky pilnými, inteligentními, s vyhovujícím rodinným zázemím, nebo žáky, kteří se neumí učit, nemají zájem o žádný obor, jsou znechucení a nemotivovaní a nemají často ani oporu starostlivé rodiny.

Dále se budu věnovat především popisu jednotlivých typů her tak, aby mohly co nejlépe sloužit k používání ve

výuce učiteli ekonomických předmětů. U každé hry je uveden její název, použité pomůcky, instrukce pro žáky, instrukce pro učitele, varianty či možné modifikace hry a hlavní námět pro diskusi se žáky. Vždy uvádím také vlastní zkušenosti s touto hrou včetně konkrétních příkladů.

1. Kufr

Je to známá televizní hra, kterou lze velmi dobře použít na procvičování základních pojmů. Výhodou této hry je časová nenáročnost, každý žák hádá jednu minutu, během vyučovací hodiny se obvykle vystřídají dvě dvojice žáků, tj. celkem i s přemístěním žáků asi 7 minut.

Popis hry

- Pomůcky: Kartičky se slovy, rekord naší školy je 22 slov (dvojice žáků – 2 minuty), tzn. dostatečný počet slov připravených pro jednu dvojici. Slova musí být napsána velkými písmeny, nejlépe silným fixem,

- osvědčila se čtvrtka velikosti formátu A4 rozdělená podélně na třetiny.
- Instrukce pro žáky: Vytvořte dvojice, domluvte se, kdo bude nejdříve hádat a kdo popisovat daný termín. Hádačiči usedne čelem ke třídě, třída nesmí jakýmkoliv způsobem napovídat. Druhý z dvojice si sedne naproti, tak, aby dobře viděl na ukazovaná slova. Je zakázáno použít při popisu kořen daného slova, mimické ukazování, termín je třeba popsat v souvislosti s ekonomickými vztahy (někteří žáci mají tendenci popisovat například trh jako skupinu obchodníků, scházejících se každé pondělí na náměstí).
- Instrukce pro učitele: Zhotovte kartičky s termíny, které budete procvičovat, pokud je chcete použít ve více třídách, je dobré mít kartičky roztríděné, podle toho, které termíny již žáci znají (ve vyšších ročnících je možné použít všechny). Pro zvýšení motivace se osvědčilo vytvořit tabulku se jmény a počtem uhodnutých slov a vyvěsit ji na školní nástěnce. Domluvte se na penalizaci za špatný popis nebo za neuhodnuté slovo – pokud žák neví, jak termín vysvětlit, může žádat další. Vhodná je penalizace minus půl bodu (za uhodnuté slovo jeden bod).
- Hlavní námět pro diskuzi se žáky: V případě této hry není diskuze žádoucí.
- Zkušenosti s použitím hry: Žáci baví soutěžit s ostatními ročníky, většinu z nich není příjemné, když neumí termín vysvětlit, proto se na výuku lépe připravují, je třeba povzbudit méně komunikativní jedince, aby se do hry zapojili, a neodsuzovat případné neúspěchy.
- Instrukce pro učitele: Vytvořte prezentaci, zajistěte potřebné pomůcky. Rozmyslete si hodnocení žáků (pokud se jedná o upevněné učivo, lze hodnotit i známku). Uvažte, zda bude vhodná individuální nebo skupinová práce, případně způsob rozdělení do skupin (po promítnutí příběhu mají žáci cca 15 minut času na zpracování odpovědí, které vyžadují písemně, aby nekopírovali předchozí skupiny, potom členové jednotlivých skupin přečtou výsledky práce skupiny a probíhá hodnocení buď vyučujícím nebo se skupiny mohou hodnotit vzájemně).
- Varianty či možné modifikace hry: Je možné použít individuální i skupinovou práci, doporučuji příběhy kratší, zajímavé, humorné.
- Hlavní námět pro diskuzi se žáky: Zhodnocení příběhu, vysvětlení důvodu pro nesprávné odpovědi, zopakování správných odpovědí.
- Zkušenosti s použitím hry: Vytvoření této hry je časově velmi náročné, je třeba zvážit všechny okolnosti příběhu a možná řešení žáků. Odměnou jsou jednak výrazně lepší výsledky žáků při testování nabytých znalostí a také tvořivá atmosféra v hodinách, kterou tato hra dokáže navodit i v nejproblematičtějších třídách, kde ostatní metody selhávají (je možné, že zde spolupůsobí tzv. „kinový efekt“).

3. Simulační hra

Cílem této hry je simulovat reálnou situaci a problémy s ní související, slouží k lepšímu pochopení určitých jevů a souvislostí. Žáci si vyzkouší řešení a budou lépe připraveni na podobné situace v běžném životě.

Popis hry

2. Příběhová hra (PŘÍLOHA 1 str. 120)

Příběhové hry vedou především k lepšímu zapamatování probírané látky, k rozvoji logického myšlení a poznání praktické aplikace teoretických poznatků. Žákům je představen pomocí vytvořené prezentace vymyšlený příběh, který se týká probíraného tématu. Na konci prezentace jsou otázky, které mají žáci zodpovědět (nejlépe se mi osvědčila skupinová práce, kdy v příběhu vystupují čtyři osoby, skupinky jsou čtyřčlenné a každý člen skupinky má na starosti jednu osobu, jejíž řešení sám prezentuje).

Popis hry

- Pomůcky: Počítač, dataprojektor, vytvořená prezentace (např. s použitím aplikace MS PowerPoint), pro žáky papír a tužka.
- Časová náročnost: minimálně jedna (lépe dvě – musí navazovat) vyučovací hodiny.
- Východiska: Tuto hru je možné použít po skončení tematického celku jako zopakování a upevnění učiva nebo naopak před započítím probírání nového tématu jako problémové vyučování.
- Instrukce pro žáky: Sledujte pozorně promítaný příběh, všimněte si všech detailů. Na konci prezentace budou otázky, na které napište na papír co nejobsáhlejší a nejpřesnější odpověď.
- Pomůcky: Papír a tužka.
- Časová náročnost: Jedna vyučovací hodina.
- Východiska: Žáci absolvovali úvodní hodinu do tématu.
- Instrukce pro žáky: Souvisí s konkrétní hrou, obecně lze říci pouze, aby se žáci chovali, jako by tato situace byla reálná.
- Instrukce pro učitele: Promyslete simulaci do detailů, zjistěte si o dané situaci co nejvíce informací.
- Varianty či možné modifikace hry: V ekonomice existují již vytvořené profesionální simulační hry, které jsou však leckdy finančně nedostupné nebo příliš náročné pro žáky učilišť. Učitel může vytvořit hry vlastní, i když složitější hra by vyžadovala dlouhý čas na přípravu. Nabízím proto některé velice jednoduché náměty simulačních her.
- Hlavní námět pro diskuzi se žáky: Pocity při hraní hry, jak odpovídalo naše chování ve hře chování lidí v reálných situacích, jak by žáci změnili hru, kdyby ji hráli znovu, jak lze takovou změnu promítnout do reálného života.

Příklad simulační hry

na téma **založení obchodní společnosti**

Vyučující vejde do třídy a zdraví žáky (bez předchozího upozornění): „Jsem ráda, že jste všichni přijali pozvání na dnešní ustavující valnou hromadu, vítám vás tady, zaujměte, prosím, svá místa. Sešli jsme se, abychom se domluvili na společném podnikání, protože jsme zjistili, že v našem městě je nedostatek pracovních příležitostí. Během mých soukromých rozhovorů s vámi vyplynulo, že již existují některé návrhy na obor podnikání, to by mělo být prvním bodem našeho programu, poté společně zvolíme vhodnou formu podnikání, sepíšeme společenskou smlouvu a založíme obchodní společnost.“

Po tomto úvodu se v naprosté většině tříd žáci přirozeně zapojí do hry a sami vymýšlí pokračování, nelze proto další postup přesně popsat, vyučující by měl improvizovat. Vhodnou formu podnikání je možné zvolit například metodou brainstormingu, následuje valná hromada, zvolí se zapisovatel, návrhová komise, ověřovatelé zápisu, zapíší se přítomní a omluvení, „notář“ sepíše společenskou smlouvu, domluví se, kdo společnost zapíše do obchodního rejstříku, kde se nachází, kolik stojí zápis, kde sehnat tyto peníze, do kdy se složí základní kapitál, kolik to bude peněz atd.

- Zkušenosti s použitím hry
Vyučovací hodina, která takto proběhne, je pro žáky překvapením, zpestřením, často si vypráví, jak se zúčastnili valné hromady, ale nejdůležitější je, že si průběh přesně pamatují (v porovnání s výkladovou metodou, kdy bývá pro žáky složité zapamatovat si pojmy jako valná hromada, společenská smlouva, obchodní rejstřík), dovedou si představit jakým způsobem se zakládá firma a nemají v budoucnu zbytečné obavy z nezvládnutí založení své vlastní firmy (zpětná vazba od bývalých žáků).

Příklad skupinové simulační hry

na téma **přijímací pohovor**

Žáci předvádí před zbytkem třídy ve skupinkách průběh přijímacího pohovoru do firmy, měli dostatečný čas na přípravu, ostatní hodnotí jejich výkon vzhledem k reálnému přijímacímu pohovoru. Skupiny se prostrídají nebo vystoupí jen jedna (podle časových možností).

- Zkušenosti s použitím hry
Je třeba žáky vést k zodpovědnosti, aby se snažili předvést co nejlepší výkony (motivace známkou apod.), někteří mívají tendenci předvádět nesmyslné a dle nich vtipné scénky. Ve většině případů se však podaří vytvořit pracovní atmosféru a žáci odchází s pocitem, že zvládli přijímací pohovor. Až nastane tato situace v praxi, neměli by být zaskočeni a tento prožitek by jim mohl pomoci odbourat nervozitu a nejistotu.

4. Sudoku, křížovky, zakódovaná tvrzení (PŘÍLOHA 2)

Tyto úlohy pomáhají žákům upevnit dané pojmy, zvyšují jejich motivaci k učení, často se stává, že někteří slabší žáci jsou zvyklí trávit svůj volný čas luštěním a mohou dosáhnout dobrého výsledku a tím získat potřebnou sebedůvěru. Tyto hry jsou také vhodným vyplněním času například při ústním zkoušení.

Klasické sudoku je známé doplňováním čísel, čísla však můžeme zaměnit za písmena a vyjde hledaný např. ekonomický termín. V křížovce vyjde tento termín v tajence. Můžeme také motivovat žáky k vytváření takovýchto jednoduchých úloh.

Popis hry

- Pomůcky: Okopírované sudoku, křížovky, zakódované tvrzení pro každého žáka.
- Instrukce pro žáky: Do každého čtverečku sudoku doplňte jedno písmeno tak, aby toto písmeno bylo právě jednou v daném řádku a právě jednou v daném sloupci. Ve vyznačeném řádku vám vyjde tajenka. V křížovce doplňte do čtverečků pojem podle popisu, tajenka vyjde opět ve vyznačeném řádku. Zakódované tvrzení je sestaveno podle logického klíče, na který musíte přijít a výsledek doplnit na tečky.
- Instrukce pro učitele: Pro každého žáka nakopírujte sudoku, křížovku, tvrzení na lístečku, vysvětlíte pravidla žákům (v každé třídě se najde alespoň jeden žák, který sudoku nikdy neluštěl), stanovte pravidla pro hodnocení (většinou odměňuji první tři úspěšné řešitele). Je třeba předem určit, zda vítězem je ten, kdo první určí tajenku, nebo ten, kdo vyplní všechny čtverečky (přikláním se spíše k této variantě, obzvláště u sudoku).

Příklad zakódovaného tvrzení

Vyluštěním tohoto zakódovaného tvrzení zjistíte informaci o finančním hospodaření našeho státu.

STÁTNÍ ROZPOČET

ČESTMÍR . JEDE. DRAZE FRANCII
CAPARTI TAHOUN Í.

Správné řešení

Z každého slova ve tvrzení se vezme první a poslední písmeno a doplněním na tečky vyjde tajenka: Státní rozpočet ČR je deficitní.

5. Osmisměrky (PŘÍLOHA 3)

Vytvořit osmisměrku, která obsahuje pouze ekonomické pojmy je složitější, než je tomu u shora uvedených křížovek a sudoku, a náročnější je také její vyluštění. Pro opakování mám však s osmisměrkami nejlepší zkušenosti.

Popis hry

- Pomůcky: Okopírovaná osmisměrka pro každého žáka.
- Instrukce pro žáky: Nejdříve doplňte správné pojmy pod osmisměrku, počet teček odpovídá správnému počtu doplňovaných písmen. Poté tyto pojmy vyškrtajte v osmisměrce, vyškrtávají se svisle, vodorovně, šikmo vpravo a šikmo vlevo oběma směry. Zbývá

písmena čtená po řádcích vám dají tajenku (počet písmen je opět shodný s počtem teček) – doplní shora uvedený vtip.

- Instrukce pro učitele: Vytiskněte pro každého žáka osmisměrku, vysvětlete její vypracování. Stanovte způsob hodnocení (je třeba, aby žáci měli všechny pojmy doplněné na správném místě a všechny vyškrtané).

VÝSLEDKY

Zabývala jsem se srovnáváním průměrů písemných prací žáků při použití klasických výukových metod v jedné třídě a při zařazení didaktických her ve třídě paralelní, aby se ukázala efektivita využití her. Průměrný rozdíl mezi srovnatelnými třídami byl 0,58 ve prospěch použití didaktických her. Z těchto průměrů lze vyvodit závěr, že použití didaktických her vede k dokonalejšímu osvojení probírané látky žáky, je možné navíc určit, které hry mají největší přínos pro osvojení učiva (statisticky vychází nejlépe osmisměrky a příběhové hry).

Za minimálně stejně důležité však považuji i ostatní faktory, které se projeví při hraní her s žáky, a to zlepšení motivace do předmětu a do jednotlivých témat, zlepšení

vztahu žáků k učiteli i k sobě navzájem, zdokonalení komunikačních dovedností žáků, změna klimatu ve třídě při hodinách ekonomických předmětů.

Podle mých zkušeností má využití didaktických her ve výuce ekonomických předmětů největší význam v problematických třídách, které se obtížně kázní při používání klasických výukových metod. Dobrou zprávou může být, že i pro takové třídy, které obvykle výuka příliš nezajímá a učitelé mají někdy pocit, že tito žáci chodí do školy pouze pobýt v srstevníky, je možné vymyslet metodu, která vytvoří ve třídě pracovní a přátelskou atmosféru. Použití her proto hodnotím maximálně kladně a doporučuji všem vyučujícím.

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Byly uvedeny zvlášť u každé hry.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Činčera, J. Práce s hrou. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1974-0

Grecmanová, H., Urbanovská, E., Novotný, P. Podporujeme aktivní myšlení a samostatné učení žáků.

Olomouc: Hanex, 2002. ISBN 80-85783-28-2

Houška, T. Škola je hra. Praha: Tomáš Houška, 1993. ISBN 80-900704-9-3

Kotrba, T., Lacina, L. Praktické využití aktivizačních metod ve výuce.

Brno: Spol. pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-12-1

Maňák, J., Švec, V. Výukové metody. Brno: Padio, 2003. ISBN 80-7315-039-5

PŘÍLOHA 1 Příklad příběhové hry
Pracovní právo

Paní Rázná

- Pracuje jako vedoucí prodeje ve velké zahraniční firmě.

Manžel

- Pan Rázný pracuje jako střední manažer ve firmě Botka s.r.o.

Večer si povídají

- O práci a o lidech (prostě drby)

Pan Tkanička

- Při probírání pracovního plánu s šéfem se pohádali, šéf se rozpálil a řekl mu, že má okamžitého padáka. Pan Tkanička již tedy do práce nepřišel, ale šéf ho teď žaluje za ušlý zisk.

Paní Podrážková

- Byla šéfovo velkou oblíbenkyní, ale otěhotněla s jiným a odešla na rodičovskou dovolenou. Šéf dlouho (dva a půl roku) hledal odpovídající náhradu, až ji konečně našel v podobě paní Kozáčkové. Poslal tedy ihned paní Podrážkové výpověď.

Paní Podrážková

- Pláče, protože se chystala do práce již brzy vrátit, neboť jí její manžel opustil a s láskou vzpomínala na šéfa.

Pan Podpatek

- "Kamarádil" s paní Kozáčkovou, tak šéf sepsal dohodu o ukončení pracovního poměru k dnešnímu datu a donutil pana Podpatka, aby ji podepsal (vyhrožoval mu, že jinak pošle fotky paní Podpatkové).

Paní Sněhulová

- Měla uzavřen pracovní pomer na dobu určitou do minulého týdne. Když se chtěla se šéfem domluvit na prodloužení smlouvy, stále neměl čas. Tak celý týden chodila normálně do práce a pracovala a dneska požádala šéfa o sepsání smlouvy na dobu určitou. Ten to ale odmítl.

Paní Rázná

- Tak tohle u nás ve firmě tedy neexistuje, co to máte za šéfa, proč si někdo nejde stěžovat.

Pan Rázný

- Protože se všichni bojí, nebo nevědí kam jít.

Paní Rázná

- Tak jdu já.....

Odpovězte

- Popišu jim tam příběh pana Tkaničky, paní Podrážkové, pana Podpatka a paní Sněhulové, určitě se budou moci vrátit zpět do práce a ten váš šéf zaplatí pokutu a majitel firmy ho odvolá.

- Se kterými stížnostmi paní Rázná uspěla a se kterými nikoliv? Co nejpodrobněji odůvodněte.

PŘÍLOHA 2 Příklad sudoku z oblasti bankovníctví
Hotovostní peníze cizích států se nazývají ...

	V	T		L	
			T	Y	V
U		Y			
			U		Y
A	L	V			
	Y		V	A	

Y	V	T	A	L	U
L	U	A	T	Y	V
U	T	Y	L	V	A
V	A	L	U	T	Y
A	L	V	Y	U	T
T	Y	U	V	A	L

PŘÍLOHA 2 Příklad křížovky na téma daňová evidence

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									
12.									
13.									
14.									

- V daňové evidenci se evidují příjmy a 1., 2. (dluhy) a 7.
- Ze mzdy se platí zdravotní a sociální pojištění a
 - Majetek podniku se dělí na dlouhodobý a
 - Patří mezi pasiva, většinou bývají dlouhodobé.
 - Dlouhodobý hmotný majetek – vyrobený vlastní činností se oceňuje vlastními
- Zdroje financování majetku jsou buď 8. nebo 9.
- Odběratelská faktura je faktura
 - Patří do oběžného majetku (do zásob).
 - DHM zakoupený se oceňuje pořizovací nebo reprodukční
 - Majetek, který chce podnikatel zahrnout do obchodního jmění musí správným způsobem
 - Opak závazku.

PŘÍLOHA 2 Příklad křížovky na téma daňová evidence – řešení

1.		V	Ý	D	A	J	E												
2.	Z	Á	V	A	Z	K	Y												
3.		D	A	Ň															
4.				O	B	Ě	Ž	N	Ý										
5.			Ú	V	Ě	R	Y												
6.			N	Á	K	L	A	D	Y										
7.	M	A	J	E	T	E	K												
8.				V	L	A	S	T	N	Í									
9.			C	I	Z	Í													
10.			V	Y	D	A	N	Á											
11.	M	A	T	E	R	I	Á	L											
12.			C	E	N	O	U												
13.				O	C	E	N	I	T										
14.	P	O	H	L	E	D	Á	V	K	A									

PŘÍLOHA 3 Příklad osmisměrky na téma bankovníctví

V tajence se skrývá dokončení vtipu:

Dlužíte-li bance sto tisíc, máte problém. Dlužíte-li bance sto milionů, má ...

P	R	Í	N	D	R	A	B	M	O	L
Á	K	S	N	E	Č	E	L	O	P	S
T	E	R	M	Í	N	O	V	A	N	Ý
E	R	V	Á	K	A	O	R	B	V	P
N	P	A	O	K	Ě	B	E	O	L	L
R	É	A	D	D	C	N	Z	M	B	Á
E	A	E	P	A	O	I	E	A	A	T
T	M	Ž	L	Í	V	T	R	D	S	Ý
N	Ů	N	B	E	R	K	I	E	Z	N
I	T	A	D	A	T	Ů	G	S	M	K
O	H	Í	N	D	O	CH	B	O	K	A

1. Úvěr použitý k nákupu movité věci zajištěný nemovitostí se nazývá ... hypotéka
2. Úvěr zajištěný movitou věcí se nazývá ... úvěr.
3. Účet vedený v cizí měně je ... účet.
4. Vklad na určitou dobu je ... vklad.
5. Právnícká osoba potřebuje při založení účtu výpis z ... rejstříku, smlouvu o založení společnosti, která se u a.s. nazývá ... smlouva.
6. Produkty přímého bankovníctví jsou např. ... banking, ... banking, ... banking a homebanking.
7. Mezi primitivní platidla patřila např. ...
8. Mezi nejdůležitější ochranné znaky bankovek patří ...
9. Mezi nejdůležitější ochranné znaky mincí náleží ...
10. Nástroje měnové politiky jsou: diskontní ..., vydávání cenných ..., uložení povinných ...
11. ČNB řídí bankovní ..., guvernérem je v současné době ...

PŘÍLOHA 3 Příklad osmisměrky na téma bankovníctví
řešení

Dlužíte-li bance sto tisíc, máte problém. Dlužíte-li bance sto milionů, má problém banka.

<u>P</u>	<u>R</u>	Í	N	D	R	A	B	M	O	L
Á	K	S	N	E	Č	E	L	O	P	S
T	E	R	M	Í	N	O	V	A	N	Ý
E	R	V	Á	K	A	<u>O</u>	R	<u>B</u>	V	P
N	P	A	O	K	Ě	B	E	O	<u>L</u>	L
R	<u>É</u>	A	D	D	C	N	Z	<u>M</u>	<u>B</u>	Á
E	A	E	P	A	O	I	E	A	<u>A</u>	T
T	M	Ž	L	Í	V	T	R	D	S	Ý
N	Ů	<u>N</u>	B	E	R	<u>K</u>	I	E	Z	N
I	T	<u>A</u>	D	A	T	Ů	G	S	M	K
O	H	Í	N	D	O	CH	B	O	K	A

1. Úvěr použitý k nákupu movité věci zajištěný nemovitostí se nazývá ... hypotéka AMERICKÁ
2. Úvěr zajištěný movitou věcí se nazývá ... úvěr. LOMBARDNÍ
3. Účet vedený v cizí měně je ... účet. DEVIZOVÝ
4. Vklad na určitou dobu je ... vklad. TERMÍNOVANÝ
5. Právnícká osoba potřebuje při založení účtu výpis z ... rejstříku, OBCHODNÍHO, SPOLEČENSKÁ smlouvu o založení společnosti, která se u a.s. nazývá ... smlouva.
6. Produkty přímého bankovníctví jsou např. ... banking, ... banking, ... banking a homebanking. INTERNET, GSM, TELE
7. Mezi primitivní platidla patřila např. ... PLÁTÝNKA
8. Mezi nejdůležitější ochranné znaky bankovek patří ... VODOTISK
9. Mezi nejdůležitější ochranné znaky mincí náleží ... RAŽBA
10. Nástroje měnové politiky jsou: diskontní ..., vydávání cenných ..., uložení povinných ... SAZBA, PAPÍRŮ, REZERV
11. ČNB řídí bankovní ..., guvernérem je v současné době ... RADA, ZDENĚK TŮMA

VYUČOVACÍ METODY

ZÁBAVNÉ REPETITORIUM

ŠKOLA: SOŠ VETERINÁRNÍ, MECHANIZAČNÍ A ZAHRADNICKÁ A JŠ S PRÁVEM SJZ,
RUDOLFOVSKÁ 92, 372 16 ČESKÉ BUDĚJOVICE

REALIZÁTOR PDP: Ing. AGÁTA KOČÍ

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivizační metody, opakování učiva, prezentace, sebehodnocení, samostudium, skupinová práce

STRUČNÁ ANOTACE

Příspěvek seznamuje s používáním aktivizační metody pro opakování učiva. Jde o aktivitu, při které žáci opakují probrané učivo většího rozsahu. Tato metoda může být použita také během výuky nového učiva nebo ke zjištění vědomostí žáků z požadované oblasti jako příprava před

probíráním nové látky. Principy této aktivity lze použít pro jakýkoliv obor, jakékoliv téma, v kterémkoliv ročníku nebo vyučovacím předmětu. Uvedené příklady jsou z předmětu sadovnictví, oboru zahradnictví.

KONTEXT

Uvedené ukázky se vztahují k výuce v předmětech sadovnictví a základy zahradní architektury. Žáci opakují probranou látku nebo navazují na vědomosti získané v dřívějších vyučovacích hodinách nebo v jiných odborných zahradnických předmětech. Příklad byl opakovaně realizován v průběhu čtyř let.

Pro realizaci se doporučuje vytvoření takového počtu skupin žáků, aby v jedné skupině pracovalo maximálně 4–5 žáků. Pracujeme-li s malým počtem žáků (např. s dělenou třídou), je zapotřebí vytvořit alespoň čtyři skupiny. Optimální je věnovat opakování souvislé dvě hodiny v jednom dni.

CÍLE

Hlavním cílem je vytvořit takové prostředí, které zvýší aktivitu žáků při opakování učiva a zajistí maximální zapojení žáků. Předpokladem je, že budou uplatněny principy týmové práce. Očekává se, že si žáci vybaví dříve získané

vědomosti a naučí se, co jim dříve uniklo. Tímto způsobem opakování si propojí vědomosti, které získali o daném tématu i v jiných předmětech, a získají na problematiku ucelený pohled.

REALIZACE

V přípravné fázi vyučující připraví kartičky s otázkami k tématu opakované látky. Otázky by měly být sestavené tak, aby zabíraly celou šíři daného problému. Jako příklad uvádím téma růže. Problematika pěstování, ochrany a rozmnožování růží se probírá ve 2.–4. ročníku. Žáci se s touto dřevinou setkávají v několika odborných předmětech (sadovnictví, květinářství a rostlinolékařství).

Každý žák obdrží 4–6 kartiček. Na každé z nich je jedna otázka k danému tématu a každý lístek je označen jinou barvou, např.:

- botanické rozdělení růží – červená karta
- rozmnožování růží – zelená karta
- pěstování a řez růží – žlutá karta
- choroby a škůdci růží – hnědá karta

Toto rozdělení tématu na jednotlivé otázky se snaží obsáhnout opakování celé problematiky růží a je vhodné např. při opakování před maturitními zkouškami. Pokud by

vyučující připravil opakování méně obsáhlého celku, např. problematiky rozmnožování růží, byly by otázky konkrétnější, např.:

- podnože růží a jejich pěstování ve školce
- způsoby rozmnožování růží
- postup očkování růží
- dopěstování růží do prodejní velikosti

Žáci pracují nejdříve samostatně. Na kartu uvedou jméno a příjmení a číslo skupiny. Své odpovědi vpisují do volného prostoru pod otázky přímo na kartičky. Na otázky odpovídají stručně, věcně a snaží se používat odbornou terminologii, neboť je také součástí hodnocení. Po ukončení práce se kartičky roztřídí podle barvy tak, aby vznikly čtyři hromádky a na každé z nich budou shromážděny odpovědi na jednu otázku. Následně žáci vytvoří čtyři skupiny. Každá skupina se věnuje zpracování jednoho tématu. Někdo zpracovává téma rozmnožování růží, jiná skupina se věnu-

je chorobám a škůdcům růží atd. Úkolem každé skupiny je zpracovat jednotlivé odpovědi, vytřídit informace, vyloučit nesprávné a připravit na dané téma přednášku. Po skončení práce následuje prezentace a výklad k danému tématu, ostatní skupiny poslouchají a dělají si poznámky. Tím, že žáci nejprve odpovídají na otázky samostatně, potom ve skupině společně zpracovávají jedno z témat a nakonec vyslechnou zpracované prezentace zbývajících témat, absorbují efektivnější a zajímavější formou více informací. Touto metodou je možné do opakování aktivně zapojit většinu žáků, na rozdíl od klasického zkoušení, kdy učivo u tabule zopakuje jeden až dva žáci.

Po takto provedeném opakování může v následující vyučovací hodině proběhnout kontrola např. formou písemného testu. Záleží na vyučujícím, zda a jakou formou ocení i jednotlivé výstupy této dvouhodinové aktivity.

Časový plán:

- zadání úkolu, samostatná práce žáků 5–7 minut
- práce ve skupině 10 minut
- příprava prezentace 10 minut
- opakování formou prezentace 20 minut

Tato časová dotace je vhodná pro méně obsáhlá témata a menší počet skupin (max. 4). Pro větší obsahové celky doporučuji dvě vyučovací hodiny jdoucí po sobě.

Použité metody:

- samostatná práce
- skupinová práce
- prezentace

Překážky:

V případě, že se s danou metodou žáci teprve seznamují, může dojít k tomu, že se v dané hodině nestihnou všechny prezentace. Pokud už žáci toto opakování znají, vše probíhá bez zbytečného zdržování. Žáky tento způsob opakování baví a uvědomují si, že je pro ně přínosný, neboť s obdobnými otázkami se setkají v následném testu. Jsou motivovaní a s učitelem spolupracují.

Modifikace metody pro výuku nové látky:

Další z možností uplatnění dané metody je samostudium a nácvik práce s vyhledáváním informací. Jako příklad uvádím téma trvalky v sadovnické tvorbě, které je součástí předmětu sadovnictví. Žáci si po probrání učiva dendrologie rozšiřují vědomosti o trvalkách, které se využívají v sadovnických výsadbách. Učivo trvalky se probírá také v předmětu květinářství, ale v tomto předmětu se žáci věnují hlavně otázkám produkce trvalek a pěstování trvalek. Otázka uplatnění trvalek ve veřejné či soukromé zeleni je ↴

VÝSLEDKY

Uvedená metoda opakování se mi osvědčila obzvláště před maturitou. Opakuje se látka, která byla probírána v průběhu tří let. Žáci zapomněli, co se probíralo ve 2. nebo

ponechána pro výuku v předmětu sadovnictví. Protože jsou žáci s trvalkami částečně již obeznámeni, nemusí se vyučující tomuto tématu věnovat formou výkladu a může studium dané problematiky zadat formou samostudia. Žáci opět pracují ve skupinách.

Postup:

Vyučující si připraví několik témat, např.:

- kapradiny
- stínomilné trvalky (vyjma kapradin)
- trvalky pro exponovaná stanoviště
- trvalky vhodné do sídlištních výsadeb apod.

Pro každou skupinu připraví vyučující zadávací list, na kterém bude uveden název tématu a otázky, na které budou žáci ve skupinách vyhledávat odpovědi a shromažďovat informace, např. pro téma stínomilné trvalky (vyjma kapradin) uvede otázky:

- Uveďte hlavní zástupce stínomilných trvalek.
- Popište rozmnožování stínomilných trvalek.
- Jaké jsou hlavní choroby a škůdci vybraných druhů stínomilných trvalek?
- Uveďte příklad využití stínomilných trvalek v sadovnické výsadbě.
- Vypracujte jednoduchý návrh pro výsadbu stínomilných trvalek na uvedené soukromé zahradě.

Zadávací list doplní vyučující sadovnickým plánkem pro návrh výsadby, případně žákům doporučí možné zdroje pro samostudium, názvy publikací nebo internetové odkazy. Uvést a citovat zdroje je vhodné u otázek určených nižším ročníkům, protože tito žáci ještě nemají zkušenosti s webovými stránkami, které se věnují sadovnické tvorbě. Uvádět zdroje doporučuji také v případě krátké doby pro samostudium nebo pokud se jedná o úzce specializovanou problematiku, např. otázka pěstování bonsají.

Při tomto využití metody odpadá ta fáze, během které žák samostatně zpracovává odpovědi na zadané otázky. Učitel rozdělí žáky do skupin a zadá jim témata. Žáci v hodině sadovnictví vyhledávají informace o dané oblasti a doplňují je již získanými vědomostmi z hodin květinářství, rostlinolékařství, biologie, případně z jiných zdrojů (např. ze soutěží, z výstav, odborných článků, televizních pořadů). Formou diskuse ve skupinách tyto informace shromažďují a zapisují. V práci pokračují samostatně doma v rámci zpracování domácího úkolu. V hodinách předmětu základy zahradní architektury pracují na návrhu výsadby na přiděleném plánu a na přípravě prezentace. V dalších hodinách sadovnictví svou práci prezentují. Nejlepší práce jsou vystavené ve škole nebo uveřejněné ve školním časopise.

3. ročníku, ale touto metodou si mohli své vědomosti vybavit, aktivovat, upevnit a hlavně propojit s vědomostmi získanými v jiných odborných předmětech nebo v prů-

běhu praxe. Získávají pak ucelený pohled na danou problematiku.

Tento způsob opakování nebo studia nové látky je efektivní. Lze ji velmi dobře použít při aplikaci průřezových témat ve výuce, např. Člověk a životní prostředí nebo Občan v demokratické společnosti. Stačí vybrat vhodné téma a otázky a žáci mohou pracovat. V případě použití této metody při studiu nové látky některé skupiny doplnily záznamové archy určené všem žákům ve třídě. Tyto záznamové archy korespondovaly s obsahem prezentace a posloužily jako vhodná forma poznámek. Žáci tak předvedli svou kreativitu a vyzkoušeli si práci učitele. Toto obohacení prezentace bylo ostatními skupinami velmi dobře hodnoceno.

V průběhu práce dochází k rozvoji klíčových kompetencí žáka:

- kompetence k učení
- kompetence k pracovnímu uplatnění
- komunikativní kompetence

NUTNÉ POMŮCKY A PROSTŘEDKY

Listy A4, PC s přístupem na internet, dataprojektor, flipchartové listy pro prezentaci, fixy, plánek pro návrh sadovnické výsadby

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Sitná, D.: Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách.

Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-246-1

www.garten.cz/enc/cz/trvalky

www.okrasne.rostliny.sweb.cz/okrasne.rostliny.trvalky.html

www.trvalky.cz

www.abecedazahrady.cz/Trvalky

- personální a sociální kompetence
- kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi
- prezentační dovednosti

Hodnocení:

Během tohoto způsobu opakování se klade důraz na sebehodnocení. Žáci na konci hodiny odpovídají na otázky typu, co nového jsem se o problému dozvěděl, co mne zaujalo. Žáci by si měli uvědomit, jak velkou pozornost učivu musí ještě věnovat před písemnou prací nebo testem, který následuje v dalších hodinách a je klasifikován.

Využitím této metody při studiu nové látky se hodnotí informace získané a zpracované na zadané téma a způsob prezentace. Nejdříve hodnotí skupina samu sebe, resp. práci jednotlivců ve skupině, a následně třída hodnotí, které téma bylo nejlépe zpracováno. Následuje hodnocení prezentačních dovedností, a to především formou doporučení, rad a návrhů. Žáci uvedou, co se jim líbilo a čeho by se měli při prezentaci své práce příště vyvarovat.

JMÉNO AUTORA	ŠKOLA/ INSTITUTE	STRANA
Bělecká Milena, Bc.	Střední škola zahradnická Kopidlno	53
Brejšová Iva, Ing.	VOŠ zahradnická a Střední zahradnická škola Mělník	57
Cedidlová Alžběta, Ing.	Asociace hotelů a restaurací České republiky	106
Dlapal Jiří, Ing.	Střední škola informatiky a spojů, Brno	100
Fialová Dana, Mgr.	ŽĐAS, a.s., Žďár nad Sázavou	102
Hájek Petr	SOŠ a SOU Podbořany	108
Hajná Libuše, Ing.	Střední škola hotelová a služeb Kroměříž	62
Hellerová Lenka, Mgr.	Střední škola sociální péče a služeb Zábřeh	50
Hlavinová Alena, PaedDr.	Střední zahradnická škola Ostrava	46
Illetšková Miroslava, Ing.	Integrovaná střední škola Klatovy	116
Janoušková Radmila, Mgr.	Střední zemědělská škola Lanškroun	90 a 92
Johnová Marie, Ing.	Vyšší odborná škola	48, 80 a 84
	a Střední průmyslová škola, Šumperk	
Jugasová Dagmar, Mgr.	Domov mládeže 1 při SPŠ polytechnické	112
	a Centru odborné přípravy Zlín	
Kočí Agáta, Ing.	SOŠ veterinární, mechanizační a zahradnická	95 a 124
	a JŠ s právem SJZ, České Budějovice	
Kolár Pavel, Mgr.	Vyšší odborná škola a střední škola Varnsdorf	15
Koudelová Hana, Ing.	Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené Brno	75
Kouřilová Blanka, Mgr.	SOŠ, COP Hluboká nad Vltavou	78
Kozáčková Hana, RNDr.	Střední průmyslová škola chemická, Brno	24
Kussak Höklová Milada, RNDr.	Odborné učiliště Cvrčovice	72
Mareš Pavel, Mgr.	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Šumperk	32
Podoláková Jana, PhDr.	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví	28
	a turismu a Jazyková škola s právem SJZ, Poděbrady	
Polák Bohumil, Ing.	Soukromá obchodní akademie, o.p.s. Neratovice	38
Rokoská Helena, Ing.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Znojmo	67
Šenk Jan, Ing.	Střední zahradnická škola Ostrava	59
Škorpilová Milena, Ing.	Obchodní akademie Vlašim	12
Špetová Alena, Mgr.	SOŠ Stříbro	64
Zábranská Jarmila, Ing.	Obchodní akademie Vlašim	10 a 42

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE SOŠ A SOU

Sběr příkladů a editace Mgr. Gabriela Šumavská

Editace PhDr. Jana Kašparová

Grafická úprava a zlom Tomáš Krcha

VYŠŠÍ ODBORNÁ
ŠKOLA GRAFICKÁ
A STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ
ŠKOLA GRAFICKÁ

Redakční úpravy a jazyková korektura Jindra Zahradníková

Na vzniku této publikace se dále podílely

Ing. Taťána Vencovská (hlavní manažerka projektu Kurikulum S)

Mgr. Irena Palánová

Mgr. Lucie Šnajdrová

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání

Praha 2011

národní
ústav
odborného
vzdělávání

ISBN 978-80-87063-35-4

Publikace vydané v projektu Kurikulum S

jsou ke stažení na www.nuov.cz/kurikulum/publikace-projektu

národní
ústav
odborného
vzdělávání

